

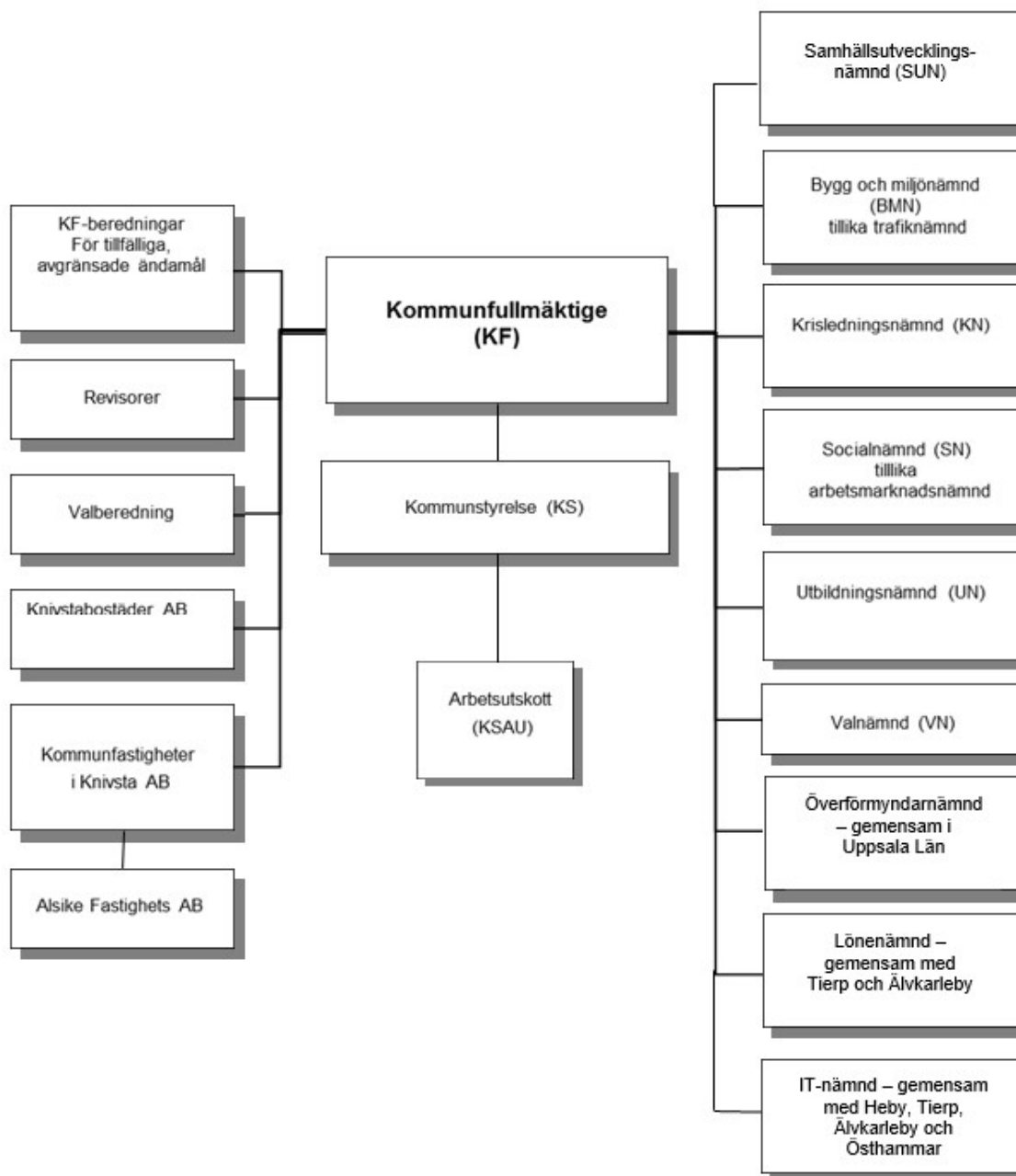
Knivsta
kommun

**Årsredovisning
Knivsta kommun och
kommunkoncern
2019**

Innehållsförteckning

Politisk organisation	3
Kommunstyrelsens ordförande.....	4
Förvaltningsberättelse	5
Översikt över verksamhetens utveckling.....	5
Den kommunala koncernen.....	7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
Händelser av väsentlig betydelse	19
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	21
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	42
Balanskravsresultat	61
Väsentliga personalförhållanden.....	62
Förväntad utveckling	63
Resultaträkning	65
Balansräkning.....	66
Kassaflödesanalys.....	68
Driftredovisning	68
Investeringsredovisning.....	71
Redovisningsprinciper	74
Noter	76
Ordlista.....	88

POLITISK ORGANISATION

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

En svängande ekonomi med svårställda prognoser kring exploateringsintäkter gjorde år 2019 till ett ekonomiskt svårbedömt år ända in i det sista. Till slut kunde ändå den största delen av exploateringsbudgeten "landas" och, tillsammans med de övriga aktiviteter som vidtagits under året, säkra kommunens resultat för år 2019. Därmed är i stort sett hela det underskott som uppstod under slutet av föregående mandatperiod återställt.

Årets resultat för kommunen blev 17,9 miljoner kronor – ett resultat som åstadkommit mycket tack vare stora ansträngningar inom den kommunala organisationen. Arbetet med att förverkliga majoritetens program satte igång omedelbart vid årsskiftet 2018/2019. Syftet har varit att långsiktigt säkerställa en organisation och en ekonomi som klarar att leverera god välfärd till fler, trots minskade skatteintäkter relativt sett. Skatten höjdes med 70 öre. Det behövdes för att klara utmaningarna från de ackumulerade förlusterna, farhågor kring nya redovisningsprinciper, behovet av resurser för utvecklingsarbete samt investeringar i ny teknik för att möta kommande behov.

Planprogramarbetet och arbetet med att ta fram en plan för hur kommunens åtagande i fyrsårsavtalet ska genomföras, med en konsekvensanalys vad gäller alla hållbarhetsaspekter, påbörjades under år 2019. Detta arbete kommer bland annat att rendera en strategi för samhällsutvecklingen i de två planområdena västra Knivsta och Alsike. Arbetet med att samlas i en grupp exploatörer kring detta för att öka specialistkompetensen kring arbetet liksom en projektansvarig, Göran Cars, slutfördes under året. Förväntningarna på gruppens bidrag till strategi och arbetet med de nya stadsdelarna är stora.

I december invigdes Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK) under en vecka fullmatad med aktiviteter, visningar och verksamhet. Arenan togs emot med stor stolthet av Knivstabor, förvaltning och politik. Hallarna är redan fullbokade och sannolikt kommer den totala verksamhetsnivån i kommunen att öka ordentligt tack vare den resurs som CIK nu är. Ishallen invigs under våren 2020.

Arbetet med att säkra att Agenda 2030 blir det styrande dokument som är målet startades under året och har nått långt. Agenda 2030 är inarbetat i det nya verksamhetsstyrningssystemet och inför 2020 förbereds mål för och indikatorer på att reflektera hur Agenda 2030 uppfylls i den kommunala verksamheten.

Medborgardialogen har fått ökad uppmärksamhet genom det under året startade Knivstarådet. Nästan 200 knivstabor hade anmält sig till rådet vid årets slut, och den första frågeaktiviteten nådde en svarsfrekvens på över 95 procent. Nu har arbetet påbörjats med att vidareutveckla rådet, starta den första fokusgruppen på grundval av svaren i den första digitala panelen och få ännu fler Knivstabor aktiva i rådet.

Våra verksamheter uppvisar goda resultat på de flesta områden. Det är glädjande att konstatera att skolresultaten är goda. Vi behöver dock arbeta mer med elevernas psykiska hälsa. Förebyggande arbete ökar som prioriterad verksamhet, och satsningar på samverkan med Region Uppsala och andra organisationer ger en bättre grund för detta.

Förändringar är i sig nödvändiga, eftersom den arbetsföra andelen av befolkningen minskar och rekryteringsvårigheterna i kommunerna ökar. Vi behöver även fortsatt fler digitala händer för att utföra det kommunala uppdraget när bristen på olika kommunala yrkesgrupper ökar i samhället.

År 2019 kan läggas till handlingarna som ett bra år, trots de utmaningar som vi stod inför vid starten av året. Strävan fortsätter under 2020, då vi är ytterligare något bättre, något förändrade mot nya arbetssätt och modeller och något modigare i att pröva nya vägar för hur vi ska agera utan att oroa oss för att eventuellt göra något misstag på vägen. Gör vi bara vad vi redan kan och vet, så kommer vi inte att klara att vidareutveckla oss dit den föränderliga framtiden leder oss.

Stort tack till personal, förtroendevalda, invånare och företagare och andra aktörer för alla insatser som bidrar till att utveckla vår kommun!

Peter Evansson
Kommunstyrelsens ordförande

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncernen		2015*	2016*	2017*	2018	2019
Verksamhetens intäkter	tkr	291 984	360 861	366 417	356 419	395 268
Verksamhetens kostnader	tkr	-1 011 399	-1 128 416	-1 198 249	-1 290 091	-1 391 336
Årets resultat	tkr	38 713	59 004	6 916	-1 102	47 558
Nettoinvesteringar	tkr	187 796	119 264	350 602	365 989	249 236
Låneskuld koncern	tkr	793 478	791 475	1 313 999	1 707 935	1 782 634
Låneskuld per invånare	kr	47 038	45 689	72 741	91 236	94 645
Soliditet	%	25,5	27,2	24,7	22,8	23,5
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	%	16,8	19,3	17,1	17,4	18,3
Kommun		2015	2016	2017	2018	2019
Antal invånare		16 869	17 323	18 064	18 720	18 835
Antal anställda årsarbetare		946	1 013	1 051	1 056	1 075
Utdebitering per skattekrona		20:91	20:91	20:91	20:91	21:61
Verksamhetens intäkter	tkr	177 595	276 150	324 284	256 645	249 509
Verksamhetens kostnader	tkr	-991 970	-1 141 756	-1 223 774	-1 272 211	-1 345 509
Skatteintäkter inkl. generella statsbidrag samt inkomst- och kostnadsutjämning	tkr	849 842	935 721	971 983	1 040 542	1 142 841
Nettokostnader inkl finansnetto	tkr	846 692	908 784	947 550	1 059 130	1 124 974
i procent av skatteintäkter	%	99,6	97,1	97,5	101,8	98,4
Årets resultat	tkr	1 693	26 937	-8 329	-18 588	17 868
Årets resultat % av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning		0,4	2,9	2,5	-1,8	1,6
Bruttoinvesteringar	tkr	96 790	14 550	40 154	31 145	47 263
Bruttosjälvfinansieringsgrad anläggningsinvesteringar	%	159,5	26,7	106	130	110
Låneskuld	tkr	80 000	80 000	80 000	80 000	50 000
Låneskuld, kronor per invånare	kr	4 742	4 618	4 429	4 274	2 655
Soliditet	%	48,1	48,3	48,6	53,5	55,4
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	%	33,0	34,5	33,7	39,7	41,7

*) Kommunkoncernen 2015-2017 inkluderar endast kommunens helägda bolag. Från 2018 inkluderas även Roslagsvatten och Brandkåren Attunda.

Kommentar till tabell: Kommunkoncernen

Låneskulden fortsätter att öka. Under 2019 var dock ökningstakten lägre än tidigare år. Ökningen förklaras av investeringar i nya verksamhetslokaler som förskolor och grundskolor.

Sett till hela perioden 2018-2020 så påverkades låneskulden även av investering i idrotts- och fritidsanläggning.

Låneskulden per invånare är nu 94 645 kr per invånare, vilket innebär att skulden fördubblats under de senaste fem åren. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser är stabil - strax under 20 procent inom kommunkoncernen.

Kommentar till tabell: Kommun

Antalet invånare i Knivsta kommun fortsätter att öka. Under de senaste fem åren har antalet invånare ökat med 17 procent. För 2019 var ökningen endast 115 personer eller 0,6 procent, vilket är den lägsta ökningstakten på många år.

Kommunens resultat varierar kraftigt mellan åren och har en tydlig koppling till exploateringsintäkterna. År 2019 hade kommunen stora intäkter - 35 miljoner kronor.

Kommunalskatt

Kommunen kan påverka sina intäkter genom att förändra skattesatsen. År 2019 uppgår Knivsta kommuns skattesats till 21,61. Skattesatsen höjdes med 70 öre inför år 2019. I mål och budget finns en uttalad ambition att återställa skattesatsen till 2018 års nivå till år till 2022.

Den kommunala koncernen

Kommunkoncernen

Kommunkoncernen inkluderar, förutom kommunens egen verksamhet (styrelse och nämnder), även de bolag där kommunen har ett betydande inflytande.

Helägda bolaget *Kommunfastigheter i Knivsta AB* har uppdraget att förvalta, tillhandahålla och utveckla kommunens verksamhetslokaler. Bolaget ska agera affärsmässigt, men styrs av självkostnadsprincipen. Det betyder att bolaget över tid ska säkra värdet av beståndet och erbjuda ändamålsenliga lokaler till en låg kostnad för ägaren Knivsta kommun.

Alsike Fastighets AB är ett dotterbolag till Kommunfastigheter i Knivsta AB och exploaterar mark i Alsike. Bolaget ska ge marknadsmässig avkastning.

Knivstabostäder AB är kommunens allmännyttiga bolag. Bolaget styrs av lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Det betyder konkret att företagets verksamhet bedrivs enligt affärsmässiga principer.

Knivsta kommun är delägare i flera bolag samt medlem i flera förbund och gemensamma nämnder. Exempelvis bedriver kommunen en gemensam överförmyndarnämnd med andra kommuner i Uppsala län (värdkommun Uppsala). Samma lösning har kommunen valt för lönehanteringen, tillsammans med Tierp och Älvkarleby kommuner. *Brandkåren Attunda* är ett kommunalförbund tillsammans med Knivsta, Sigtuna, Upplands Väsby, Sollentuna, Järfälla och Upplands Bro kommuner. Samägda bolag där kommunen inte bedöms ha betydande inflytande är bland annat *Roslagsvatten AB*, där kommunens VA-frågor är samlade.

Andra företag med ägarintresse

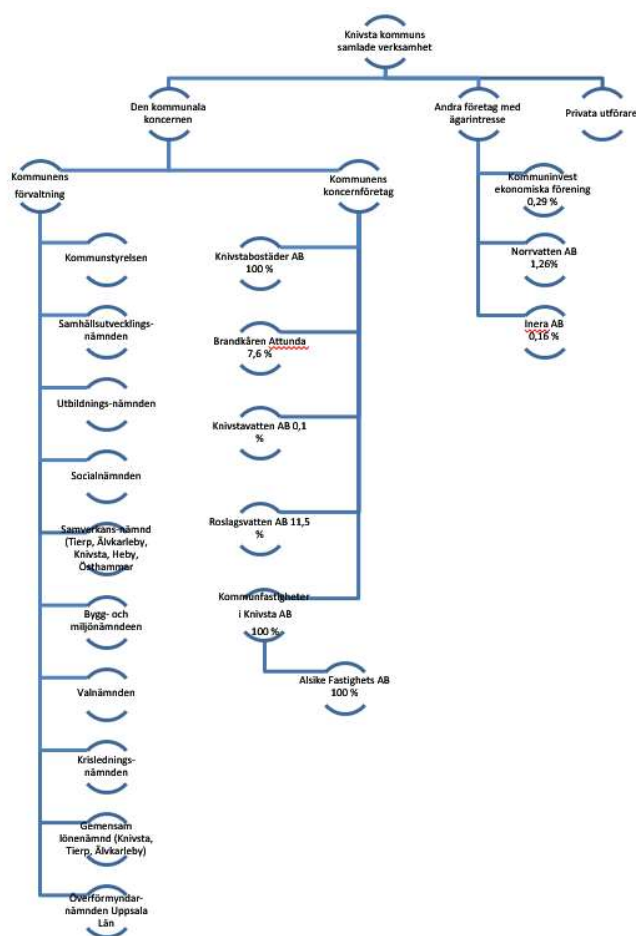
Andra företag med ägarintresse är företag vars verksamhet är av obetydlig omfattning. De definieras som företag där den kommunala koncernens andel av omsättning eller omslutning är mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Privata utförare

Privata utförare är organisationer eller företag som ägs helt av andra juridiska personer än kommunen och till vilka kommunen överlämnat vården av en kommunal angelägenhet.

Överlämnandet har skett på sådant sätt att ett betydande inflytande inte erhållits. Överlämnandet kan ske genom upphandling enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU), Lagen om valfrihetssystem (LOV) eller på annat sätt.

En verksamhet som har upphandlats med stöd av Lagen om offentlig upphandling (LOU) är bland andra ett av kommunens äldreboenden. Kommunens gruppboende (upphandlade med stöd av Lagen om stöd och service, LSS) är utlagda på entreprenad. Kommunens hemtjänstverksamhet bedrivs inom ramen Lagen om valfrihetssystem (LOV).

Organisationsschema över Knivsta kommuns samlade verksamhet

Avfallshanteringen bedrivs även den i extern regi, liksom en stor del av individ- och familjeomsorgsverksamheten. Främst handlar det om hem för vård eller boende, så kallade HVB-hem.

Friskolor definieras inte som privata utförare även om de har kommunal finansiering, eftersom de tillkommer genom avtal med staten.

Samspelet mellan kommunen och dess bolag

När förändringar sker påverkar olika delarna av kommunkoncernen varandra på ett eller annat sätt. Här nedan förklaras dels kommunens sätt att fördela skatteintäkter, dels hur de ekonomiska sambanden kan se ut mellan bolag och kommun.

Det främsta uppdraget för kommunkoncernens bolag är att hantera kommunens fastigheter.

Knivstabostäder är kommunens allmännyttan med 492 hyreslägenheter. Tillsammans med kommunen har bolaget uppdraget att leverera samhällsnytta - även om kommunen är den part som har huvudansvaret för bostadsförsörjningen. Likaså har kommunen ansvar för integration, flyktingmottagande, sociala kontrakt och så vidare. För dessa målgrupper är en hyreslägenhet ofta den första bostaden. Knivstabostäders uppdrag är att fördela lediga lägenheter enligt bostadskön. Ett väl fungerande samspel mellan Knivstabostäder och kommunen medför både ekonomiska vinster i kommunkoncernen och samhällsekonomiska vinster.

Kommunfastigheter i Knivsta AB förvaltar och tillhandahåller lokaler för kommunens verksamheter. När kommunen exempelvis har behov av fler platser i äldreboenden är det normalt Kommunfastigheter som får en beställning att bygga ett äldreboende. Finansieringen av byggnationen sker i regel med lånade medel. Genom att Kommunfastigheter tecknar ett hyresavtal med kommunen erhålls intäkter för att betala lånen. Indirekt påverkas därför kommunen av att bolagen lånar pengar och indirekt är bolagens intäkter desamma som kommunens – nämligen skatteintäkter.

Alsike Fastighets AB har verksamhet som innebär exploatering av Alsike. Exploateringen innebär inflyttning till kommunen, vilket ger ökade skatteintäkter men också krav på utökad kommunal service. I verksamheten krävs en god samverkan med kommunen kring byggandet av infrastruktur.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomisk utblick

Sverige är en liten och öppen ekonomi. Förändringar i omvärlden får numera ett snabbt genomslag i kommunernas skatteintäkter. Detta beror i sin tur på att sysselsättningen påverkas av omvärldens ekonomiska utveckling.

I konjunktursignalerna under hösten/vintern 2019/2020 blir det nu allt tydligare att en avmattning av konjunkturen har inletts. Det framgår både av förtroendeindikatorer och av sysselsättningsstatistiken. Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, räknar nu med att Sverige går in i en mild lågkonjunktur under år 2020 och att den kommer att fortsätta under 2021.

Under det senaste året har Sveriges export haft draghjälp av en svag krona. En vikande världskonjunktur, med osäkerheter som Brexit och handelskrig, bedöms dock kunna dämpa konjunkturutvecklingen ytterligare. SKR:s bedömning är att bruttonationalprodukten, BNP, ökar med strax över 1 procent både i år och nästa år och att arbetslösheten stiger till drygt 7 procent.

Under flera år har världsekonomin, mätt i BNP, vuxit med nära 4 procent årligen. Tabellen nedan redogör för SKR:s bedömning av BNP-tillväxten i världen.

Internationell BNP-tillväxt

	2017	2018	2019	2020	2021
USA	2,2	2,9	2,3	1,2	1,2
Kina	6,8	6,6	6,2	5,9	5,8
EU	2,6	2,0	1,3	1,1	1,4
Världen	3,8	3,6	2,9	2,7	2,8

Den svenska BNP-utvecklingen har under de senaste åren varit bättre än i många andra länder. Den troliga förklaringen till detta är en rekordsvag krona. Höjningen av reporäntan som skedde i december 2019 ska i teorin stärka kronan och därmed dämpa svensk export. Även importen påverkas av en svag krona, vilket bidragit till minskad import. Sammantaget bedöms nettoexporten vara relativt stabil på kort sikt.

Det är inte bara omvärlden som påverkar kommunernas ekonomi. Även inhemsk efterfrågan har betydelse och den i sin tur har varit ovanligt svag senaste året. Det beror främst på en försvagning i investeringar, särskilt i bostadsproduktionen.

Detta mönster förutspås fortsätta även kommande år - möjligen spås ökade offentliga investeringar vara en motverkande kraft. Enligt SKR står förhoppningen till att den privata konsumtionen, som varit relativt återhållsam senaste åren, återigen ska ta fart.

Räntepolitiken är het fråga. Inflationen är nära tvåprocentmålet och budskapet från Riksbanken är att noll-läget kommer bestå under lång tid framöver. Någon draghjälp av lägre räntor är inte att förvänta.

Nyckeltal Svensk ekonomi

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arbetslöshet	6,3	6,7	7,1	7,1	6,9	6,9
Timlön, konjunkturlönestatistik	2,5	2,7	3,1	3,2	3,3	3,3
BNP Sverige	2,3	1,2	1,3	1,8	1,7	1,6
Export	3,1	3,4	0,9	2,4	2,8	3,3
Reporänta vid året slut	-0,50	-0,25	0,00	0,25	0,50	1,00
Konsumentpris, KPI	2,0	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0
KPIF	2,1	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0

Arbetsmarknadskonjunkturen bedöms försvagas framgent. Siffror från det första halvåret 2019 indikerar tydligt en minskning av både antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar.

Den sektor som först påverkas är varuproducerande företag. Därefter förutspås tjänstesektorn påverkas under 2020. Även offentlig sektor bedöms minska sysselsättningen (dock marginellt), trots att demografin istället betingar ett ökat behov av resurser. Anledningen till att sysselsättningen ändå bedöms minska är den ansträngda ekonomin inom kommuner och regioner.

Kommunernas ekonomi

En svagare konjunktur, både i Sverige och världen över, påverkar kommunernas skatteintäkter negativt. I SKR:s senaste bedömning (februari 2020) av den reala skatteunderlagstillväxten väntas utvecklingen vara den lägsta på många år, särskilt för åren 2020-2021. Från år 2022 väntas den växa igen.

Skatteunderlag och sammanvägd prisutveckling för den kommunala sektorns kostnader

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Faktiskt skatteunderlag	3,7	3,2	2,5	3,2	3,9	3,7
Realt skattunderlag	1,1	1,4	0,4	0,3	1,1	1,0
Prisutveckling	3,2	2,5	2,6	2,8	2,8	2,6

Det är bekymmersamt att skatteunderlagstillväxten sker i mycket låga tal, samtidigt som det offentliga åtagandet ökar successivt under kommande år. Den offentliga sektorn står inför ett stort demografiskt tryck, med fler äldre och stora barnkullar i befolkningen. Detta kräver en utbyggd kommunal service. Det demografiska trycket har åren 2000-2012 beräknats till cirka 0,5 procent per år. För åren 2019-2023 är beräkningen 1,1 procent per år. Det är framför allt inom äldreomsorgen som ökningen sker.

Det finns ett stort behov av investeringar för att åtgärda gammal infrastruktur från 1960- och -70-talen. Med dessa investeringar följer en ökad låneskuld. Det är rimligt att tro att upplåningskostnaden nu nått botten och att räntorna kommer att gå upp, om än mycket svagt, under kommande år. Det gör att låneskulderna blir dyrare för kommunerna.

Den 20 november 2019 beslutade riksdagen om ett nytt utjämnningssystem. Systemet innebär en omfördelning av resurser mellan kommuner, främst från storstäder till landsbygd. En del kommuner blir vinnare och andra "förlorare". Under de första åren kommer de "förlorande" kommunerna att kompenseras genom ett så kallat införandebidrag.

Arbetsmarknadspolitiken genomgår förändringar. Det är i dagsläget oklart vilka effekter dessa förändringar kommer att få för kommunerna. Helt klart är dock att många kommuner nu förbereder sig för ökade kostnader genom att frivilligt ta över statens uppdrag vad gäller sysselsättningen. En annan effekt kan vara att arbetslösa förlorar sin arbetsmarknadsinsats, vilket i sin tur leder till kostnader för kommunerna inom ramen för försörjningsstöd.

Den statliga myndigheten Försäkringskassan har under längre tid förändrat kriterierna för bedömning av statlig personlig assistans. Detta har lett till att fler har fått rätt till kommunal personlig assistans. Denna omfördelning av ansvar till kommunerna har ökat de kommunala kostnaderna successivt, medan statens kostnader varit nära nog oförändrade.

Sammantaget bedöms dessa omvärldsförändringar få konsekvenser på kommunernas ekonomi.

Bostadsbyggande

Bostadsmarknaden är särskilt intressant att följa ur Knivsta kommuns perspektiv. En god bostadsmarknad påverkar förutsättningarna för exploatering av kommunal mark och påverkar därmed inflyttningen. Inflyttningen påverkar i sin tur kommunala investeringar i utbyggnad av kommunal service.

Knivsta kommuns geografiska läge i regionen Uppsala-Stockholm, med närhet till Arlanda, är gynnsam för bygginvesteringar - i synnerhet bostadsinvesteringar. Kommunkoncernen har stora marktillgångar som lämpar sig för bostäder.

Utbyggnaden av Knivsta kommun regleras i hög grad av översiktsplanen. Planen beslutades av kommunfullmäktige den 13 december år 2017 och ska uppdateras varje mandatperiod. Den framtagna översiktsplanen har fokus på att förtäta och utvidga Knivsta respektive Alsike tätorter.

Utifrån översiktsplanen ska flera detaljplaneprogram arbetas fram under kommande år.

Utgångspunkten i programmen är kommunens avtal med staten att bygga hållbara städer, det så kallade fyrspårsavtalet. Förenklat har kommunen utlovat att uppföra 9000 bostäder i Knivsta tätort och 6000 bostäder i Alsike tätort fram till år 2057, i utbyte mot fyra järnvägsspår genom kommunen och tågstopp i Alsike tätort. Detaljplaneprogrammen kommer att koncentreras till västra Knivsta (tätort) och Alsike stationssamhälle.

År 2019 har marknaden för bostadsinvesteringar varit svag men ändå stabil, med bostadsutvecklare som fortsatt är aktiva och undersöker möjligheter att förverkliga idéer. Under året genomfördes en större markförsäljning som avser fastigheten Gredelby 7:85 Virkesladan. Tomten är centralt belägen och kommer att ge ett tillskott på drygt 100 hyreslägenheter.

Bostadsbyggandet är en konsekvens av både marknadskrafter och tidigare års beslut. Under året färdigställdes mycket få bostadsenheter i Knivsta kommun. Ett flerfamiljshus är dock under byggnation och väntas vara inflyttningsklart under våren/sommaren 2020. Detaljplanen för området centrala Ängby vann laga kraft under 2019. Planen kan ge upp till 600 nya bostäder, främst i flerfamiljshus. Byggnation av infrastruktur, som exempelvis vägnät, för området påbörjades under hösten 2019. Köpeavtal med bostadsutvecklare håller på att tas fram och några är redan beslutade. Första etappen kommer att börja bebyggas under 2020.

Befolkning

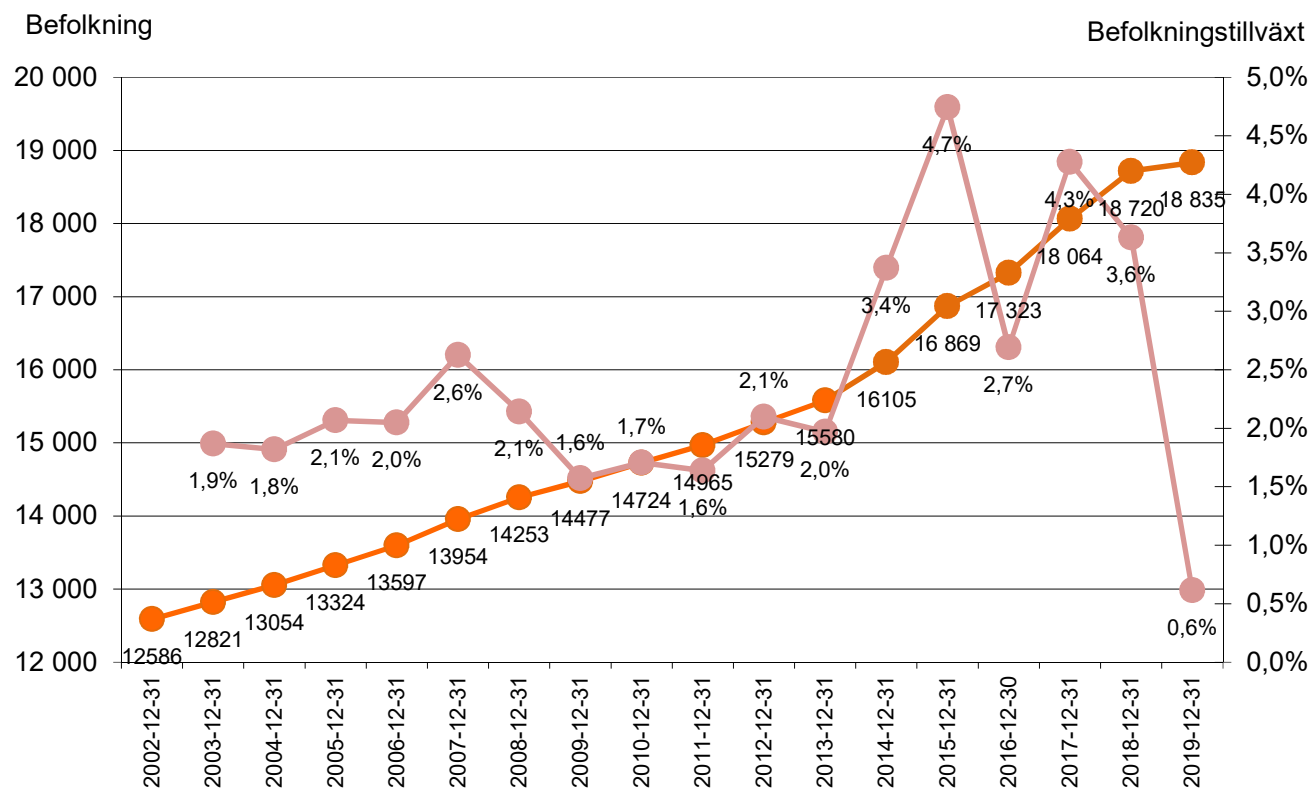
Den 31 december 2019 hade Knivsta 18 835 invånare. Befolkningen fortsätter att öka, men med en lägre takt än de senaste åren. Under år 2019 ökade antalet invånare i Knivsta kommun med 115 personer eller 0,6 procent, vilket är den lägsta tillväxttakten procentuellt sett sedan kommunstarten 2003. Tillväxttakten ligger även något under takten i riket som helhet (1,0 procent). Orsaken till den lägre tillväxttakten är att inga större byggnationsprojekt färdigställts under året.

Anledningen till befolkningsökningen under 2019 var till största delen ett födelseöverskott i kommunen. Under året föddes 220 personer och 80 personer dog. Födelsenettet blev därmed 140 personer. Det inrikes flyttningsnettot var negativt: 1 313 personer flyttade från kommunen, medan 1 216 personer flyttade till kommunen. Invandringsnettot var positivt och landade på plus 68 personer: 143 personer invandrade till kommunen medan 75 personer utvandrade.

Under året låg andelen invånare i åldern 0-18 år kvar på samma nivå som år 2018 – 30 procent. Andelen invånare som var 80 år eller äldre uppgick till 3 procent av befolkningen. Medelåldern i kommunen var 36,2 år.

Sedan kommunen bildades år 2003 har befolkningen ökat med strax under 50 procent, eller med 6 249 personer. Den senaste befolkningsprognosen indikerar att befolkningstillväxten kommer att fortsätta i hög takt och att Knivsta kommuns vision om 20 000-25 000 invånare år 2025 sannolikt kommer att uppnås till följd av en fortsatt byggnation.

Diagram Befolkning och årlig befolkningstillväxt sedan kommunstarten 2003

Risk- och känslighetsanalys

Kommunens ekonomi påverkas av olika faktorer som ligger inom och utanför kommunens egen kontroll. Finansiell verksamhet är förknippad med risktagande, i form av såväl finansiella som operativa risker.

Riskanalys

Identifierad risk	Beskrivning	Enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkning	Risk för lägre alternativt högre befolkningstillväxt än prognostiserat. Stor påverkan på intäkter från skatter och bidrag samt driftskostnader.	Kommunala koncernen	Översyn av servicenivåer samt lokalbehov.
Förändringar i statsbidrags- och utjämningsystemet	Risk för lägre intäkter från utjämningsystemet om glesbygden fortsätter att prioriteras, samt oförutsägbara förändringar av statsbidrag.	Kommunala koncernen	Förändringar i utjämningsystem är normalt en lång process. Vid långsiktiga förändringar är det en del i budgetprocessen. Snabba förändringar måste hanteras inom det finansiella målet. Enbart beslutade statsbidrag budgeteras, enligt försiktighetsprincipen.
Verksamhetsrisk			
Personal	Konkurrens om arbetskraft ger svårighet att upprätthålla planerad bemanning. Negativa effekter på personal och kvalitet.	Socialnämnden Utbildningsnämnden	Vikariepool Friskvårdsinsatser Varumärkets profilering Knivsta kommun Attraktiv arbetsgivare
Ändamålsenlig verksamhet	Kommunkoncernen ska erbjuda en väl fungerade kommunal service. Risk att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktiga system.	Kommunala koncernen	God intern kontroll, uppföljning och rapportering.

Finansiell risk			
Ränterisk	Hög skuldsättning, betydande kostnadseffekter vid ökad räntenivå	Kommunala koncernen	Utarbeta strategi för räntesamt kapitalbindning. Tak för skuldsättning per invånare. Investeringsprövning
Resultatrisk	Exploateringsvinster inräknade i driftbudgeten samt stort ingående underskott för delar av verksamheten.	Kommunala koncernen Socialnämnden	Minska beroendet av exploateringsvinster. Översyn av servicenivåer. Förändringsarbete med fokus på produktivitetsökning.
Kreditrisk	Risken att motparten i en finansiell transaktion, (placeringen) inte kan uppfylla villkoren i kontraktet vilket förorsakar fordringsägaren en förlust.	Kommunala koncernen	Placering får endast ske i motpart med god kreditvärdighet. Kreditrisken ska spridas genom att fördela placeringar mellan olika emittenter. Kommunkoncernen har idag inga placeringar.
Finansieringsrisk	Att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad ha tillgång till, medel för betalningar.	Kommunala koncernen	God diversifiering avseende lånens förfallostruktur, upplåningsformer, långgivare och väl avvägda likviditetsreserver.
Pensionsåtaganden och övriga åtaganden	Pensionsåtaganden påverkar kommunens finansiella handlingsutrymme under en lång tid framöver. Borgensåtaganden och andra åtaganden innebär att kommunen kan tvingas överta lån från till exempel ett kommunalt bolag.	Kommunala koncernen	Pensioner försäkras bort för att minimera långsiktig påverkan på kommunens ekonomi. Pensionsförpliktelsen (intjäning före 1998) bevakas genom beräkningar flera gånger per år. Genom en ökad befolkning i kommunen minskar skulden i betydelse och som finansiell risk.
Soliditet	Kommunens soliditet bör ligga stabilt eller öka på lång sikt.	Kommunala koncernen	Stabila överskottsmål som är lägst 1 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Finansiella risker

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna ska påverka kommunens finansnetto negativt.

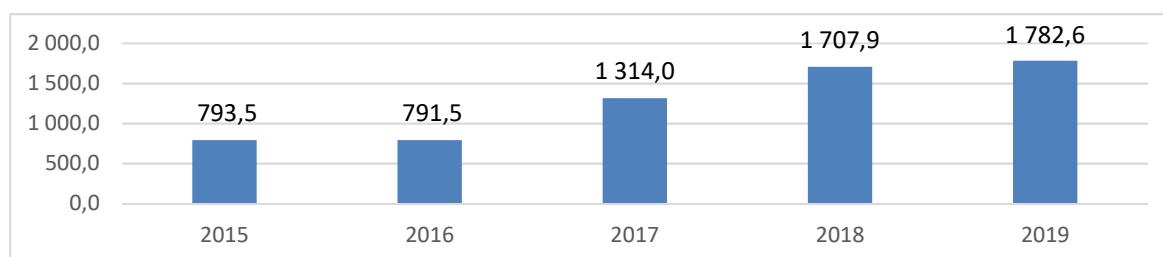
Den globala ekonomins nuvarande lågräntemiljö innebär gynnsamma förhållanden för tillväxtkommuner som Knivsta, där behovet av kapital för att finansiera nya investeringar är stort. Den ökade lånevolymen medför dock att räntekostnaden med tiden blir mer betydande, vilket ökar kommunkoncernens sårbarhet vid ränteförändringar. Genomsnittlig räntebindning och ränta är viktiga parametrar att följa för att erhålla låg ränterisk till en rimlig kostnad.

Under året ökade koncernens låneskuld med 74,7 miljoner kronor. Det är en lägre summa än årets investeringar, vilket betyder att koncernens investeringar under år 2019 i högre grad än tidigare år finansierades av eget kassaflöde. Den 31 december 2019 uppgick koncernens räntebärande skulder till 1,8 miljarder kronor.

Låneskulden har ökat i mycket snabb takt under senaste fem åren - i genomsnitt med 217 miljoner kronor per år. Kommande år väntas ökningen vara lägre, eftersom några större investeringar i förskolor och skolor kommer att ske genom privata initiativ. Den enskilt största investeringen i koncernens historia är idrotts- och kulturanläggningen Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK), som beräknas vara klar i sin helhet under år 2020. Utgifterna för CIK uppgår totalt till drygt 400 miljoner kronor.

Den största låneskulden återfinns i bolaget Kommunfastigheter i Knivsta AB. En procents ränteförändring ger en förändring i bolagets räntekostnad med cirka 18 miljoner kronor.

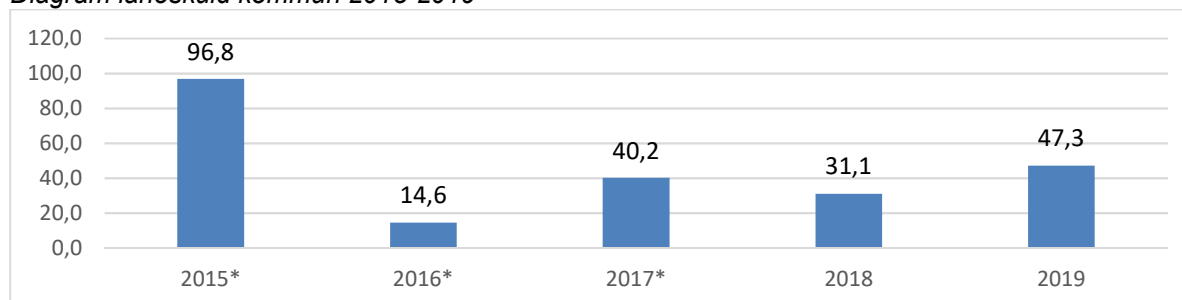
Diagram låneskuld kommunkoncern 2015-2019

Kommunens låneskuld är idag låg och därför är ränterisken relativt låg. På längre sikt behöver kommunen arbeta fram en strategi (en finanspolicy med riktlinjer) för räntebindning och kapitalbindning.

Inför år 2019 beviljade kommunfullmäktige kommunstyrelsen möjligheten att nyteckna lån upp till maximalt 150 miljoner kronor. Amortering av ett lån om 30 miljoner kronor kunde göras, tack vare låg investeringstakt och gott kassaflöde. Prognosen är att ett nytt lånebehov uppkommer tidigast under år 2021, under förutsättning att investeringsplanen följer budget.

Diagram låneskuld kommun 2015-2019

Kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken att motparten i en finansiell transaktion (placeringen) inte kan uppfylla villkoren i kontraktet, vilket förorsakar fordringsägaren en förlust. Knivsta kommun har inga placeringar och har därför inga kreditrisker att hantera. Om placeringar behöver göras i framtiden ska det ske med EN motpart med god kreditvärdighet. Kreditrisken ska spridas mellan olika emittenter.

Finansieringsrisk

Kommunen bör ha god betalningsberedskap på kort sikt och undvika nyttjande av krediter. I normalläget är krediter ofta en dyr finansieringslösning, men den lågräntemiljö som Sveriges kommuner nu lever i har förändrat spelplanen. När Stiborräntan (referensräntan Stockholm Interbank Offered Rate) är negativ är det sannolikt mer förmånligt att nyttja krediter än att ha likvida medel på bankkontot. Från december 2019 är Stiborräntan nära 0 och perioden med negativa räntor är förhoppningsvis över. Det innebär också att kommunen inte behöver betala en "inlåningsavgift" för att behålla likvida medel på kontot.

Knivsta kommunkoncern har en checkkredit motsvarande 150 miljoner kronor och en likviditet på cirka 93 miljoner kronor. Kommunen har inga placeringar att avyttra för ökad likviditet utan är hänvisad till lånemarknaden, där Kommuninvest är kommunens trygghet för finansiering av investeringar.

Kommunens betalningsberedskap (kassalikviditet) brukar definieras som omsättningstillgångar exklusive varulager och pågående arbeten delat med kortfristiga skulder. Betalningsberedskapen motsvarar idag 129 procent. Ett tal mindre än 100 procent indikerar att de kortsiktiga utbetalningarna är större än betalningsförmågan.

Pensionsåtaganden och övriga åtaganden

Pensionsåtaganden påverkar kommunens finansiella handlingsutrymme under en lång tid framöver. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och inte som en skuld på balansräkningen. När pensionen betalas ut uppstår kostnaden för kommunen. Kostnaden för utbetalning av pensioner intjänade före 1998 kommer enligt en prognos från kommunens pensionsförvaltare att öka, för att nå kulmen år 2021. Fram tills dess växer utbetalningen måttligt, från dagens nivå om 7 miljoner kronor till cirka 8 miljoner kronor per år.

Kommunens pensionsåtagande uppgick den 31 december 2019 till 153,1 miljoner kronor (155,3 miljoner kronor år 2018). Det är en minskning med drygt 2 miljoner kronor jämfört med föregående år. I beloppen ingår löneskatt med 24,26 procent.

Visstidsförordnanden, som ger rätt till särskild avtalspension, redovisas som en avsättning när det är troligt att den kommer att leda till utbetalningar. Inget avtal om särskild avtalspension finns upprättat för tjänsteman och inget är taget i anspråk för förtroendevalda.

Pensionsåtagande och skuld 2015-2019

Belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Skuld inkl löneskatt	8,7	9,0	8,3	9,9	13,2
Ansvarsförbindelse inkl löneskatt	163,8	156,7	152,7	155,3	153,1
Visstidsförordnande	-	-	-	-	-

All nyintjäning av pensioner försäkras och avsätts därför inte i balansräkningen. Skulden den 31 december på 13,2 miljoner kronor inklusive löneskatt avser premier som ska inbetalas avseende intjäning år 2019.

En förändring av RIPS-räntan ska leda till en ökad eller minskad pensionsskuld. Förändringen är en kostnad som ska påföras årets resultat. I och med att kommunen försäkrar bort all nyintjäning och inte har någon bokförd skuld utöver förpliktelsen så påverkas inte kommunen av eventuella förändringar av RIPS-räntan.

Det som påverkar i en försäkringslösning är att premierna för försäkringen ökar eller minskar i framtiden. Även om pensionerna försäkras kan pensionskapitalet generera ett överskott, ett så kallat överskottsmedel. Detta återbetalas inte till försäkringstagaren, men kan användas till

pensionsutbetalningar, premier och indexering av förmåner. Den 31 december 2019 var Överskottsfondens värde 2 844 845 kronor (2 829 543 kronor år 2018).

Pensionsförpliktelse 2019-12-31

<i>Pensionsförpliktelse kommun</i>	<i>Belopp</i>
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkning	166 257
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	13 183
b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	153 074
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	32 748
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0
4. Pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	199 005
<i>Förvaltade pensionsmedel - Marknadsvärde</i>	<i>Belopp</i>
5. Totalt pensionsförsäkringskapital	43 701
a) Varav överskottsmedel	2 845
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	43 701
<i>Finansiering</i>	<i>0</i>
9. Återlånade medel	155 304
10. Konsolideringsgrad	22%

Övriga åtaganden är främst kommunala borgensåtaganden. Sådana kan innebära en finansiell risk genom att kommunen kan tvingas överta lån eller ge aktieägartillskott till ett kommunalt bolag för att undvika konkurs. Knivsta kommun har haft som praxis att ge kommunens helägda bolag kommunal borgen.

Kommunens samlade borgensåtagande för lån eller dylikt uppgick 31 december 2019 till 1,6 miljard kronor. Knivsta kommun har inte infriat några borgensåtaganden under år 2019. Det föreligger ingen känd förlustrisk gentemot de egna bolagen avseende ingångna borgensåtaganden och ansvarsförbindelser. Under året har inga nya borgensåtaganden beslutats.

Kommunen ingick i februari 2008 en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser.

Knivsta kommun har som delägare i Kommunalförbundet Norrvatten en garantiförpliktelse för förbundets lån motsvarande ägarandelen. Garantiförplikelsen uppgår till 11,8 miljoner kronor (10,0 år miljoner kronor år 2018).

Soliditet

Soliditeten visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital. En tolkning av begreppet god ekonomisk hushållning är att kommunens soliditet bör ligga stabilt eller öka på lång sikt.

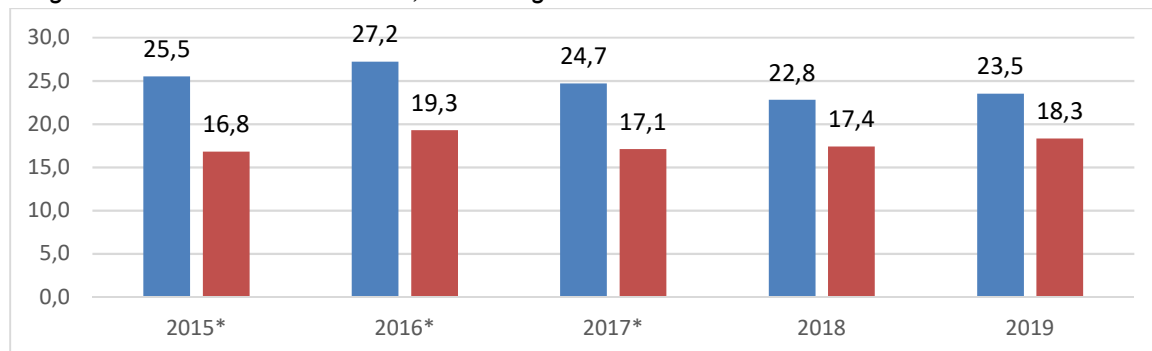
Kommunkoncernen

Kommunfullmäktige har inte fattat beslut om mål för kommunkoncernens soliditet. Den 31 december år 2019 var koncernens soliditet 18,3 procent inklusive pensionsförpliktelse. Ett år tidigare var soliditeten 17,4 procent. Ökningen med knappt 1 procent är en konsekvens av ett positivt resultat för 2019 på 47,6 miljoner kronor, vilket ökar det egna kapitalet i motsvarande grad.

Tillgångarna ökade med 117 miljoner kronor under året, till 2,9 miljarder kronor. Sammantaget medför detta att det egna kapitalet ökar som andel i relation till tillgångarna.

Framtida investeringar i kommunkoncernen kommer sannolikt att påverka soliditeten negativt. Befolkningsstillväxten genererar investeringar i bland annat nya verksamhetslokaler och hyreslägenheter, vilket medför behov av lånefinansiering. Under kommande fem år blir utvecklingen något svagare och kan sannolikt till största delen finansieras genom kassaflödet från den löpande verksamheten. Investeringar som påverkar soliditeten sker främst i Kommunfastigheter i Knivsta AB respektive Knivstabostäder.

Diagram soliditet kommunkoncern, utveckling 5 år

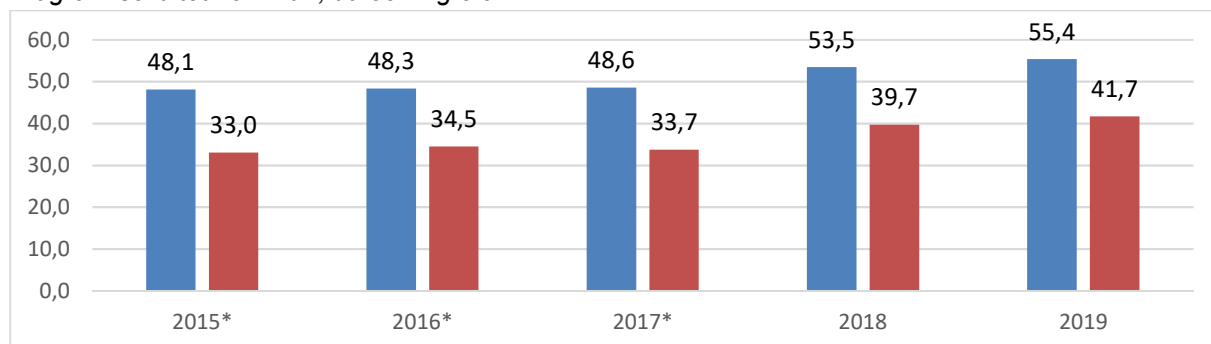

Kommun

Kommunfullmäktige har inte fattat något beslut om mål för kommunens soliditet. Det finansiella målet ska på lång sikt uppgå till lägst 1 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning. Det är ett lågt finansiellt mål som i en tillväxtkommun riskerar att minska soliditeten, eftersom nya investeringar då sannolikt till större del måste lånefinansieras.

För kommunen har soliditeten för år 2019 ökat jämfört med föregående verksamhetsår - från 39,7 procent till 41,7 procent inklusive pensionsförpliktelsen. Förändringen påverkas av årets resultat men också av en minskad skuld. Soliditeten har legat relativt stabil de fem senaste åren och kommunen har alltså en god soliditet.

Diagram soliditet kommun, utveckling 5 år

Känslighetsanalys, miljoner kronor

Nedan redovisas några för kommunen viktiga faktorer och hur kommunens resultat påverkas vid förändringar i dessa då övriga faktorer är oförändrade.

		Miljoner kr
Utdebitering skatt, förändring med 1 kr	+/-	45,5
Befolkning, förändring med 100 personer	+/-	5,2
Utjämning och statsbidrag, förändring med 1 %	+/-	1,6
Löner, förändring med 1 %	+/-	5,8
Priser varor och tjänster, förändring med 1 %	+/-	9,8
Ränta låneskuld, förändring med 1 %	+/-	15,2

Händelser av väsentlig betydelse

Ekonomi

- Kommunen kämpar med ett ansträngt ekonomiskt läge. Under åren 2017 och 2018 gjordes underskott om totalt 37 miljoner kronor. Ekonomifrågan har därför haft ett extra stort fokus. En del i detta fokus är ett pågående förändringsarbete, där processer, ambitionsnivåer och ny teknik ses över och implementeras.
- Den 19 november 2019 vann beslutet om försäljning av fastigheten Virkesladan 7:85 laga kraft. Den 2 december slutfördes försäljningen med en likvidavräkning om 34 miljoner kronor. Det sätter därmed punkt för turerna om försäljning av tomten i området Sågen.
- Investering och byggnation av idrotts- och kulturanläggningen Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK) går mot sitt slut. Invigningen skedde 7 december 2019. Etappen som kvarstår att färdigställa är ishallen, som beräknas stå färdig under senvåren 2020. Total investering för CIK uppgår till drygt 400 miljoner kronor.
- Socialnämnden har under året gjort en översyn av ekonomi och organisation. Några verksamhetsförändringar har genomförts för ökad kostnadseffektivitet.
- Planeringen för och framtagandet av detaljplan för Alsike Nord etapp 2 fortsätter. Detaljplanen är en förutsättning för att kommunens exploateringsbolag Alsike Fastighets AB ska kunna fortsätta utveckla Alsike tätort.

Verksamhetsförändring och förnyat arbetssätt

- Under 2019 gick Knivsta kommun in i en ny nämnd, *IT-nämnden*. Det är en gemensam nämnd med Knivsta, Heby, Tierp, Östhammar och Älvkarleby kommuner. Tierps kommun är värdkommun för den gemensamma nämnden.
- Under året har Samhällsbyggnadskontoret och Enheten för mark och exploatering arbetat med planering av två nya hållbara stadsdelar i västra Knivsta och Alsike, inom ramen för det så kallade fyrspårsavtalet. Arbetet kommer att fortlöpa under år 2020 och målsättningen är att remissversion av en stadsutvecklingsstrategi för de två stadsdelarna ska vara klar till årsskiftet 2020/2021. Strategin kommer att ha stor betydelse för kommunens utveckling – detta även ekonomiskt, eftersom programmet innebär både intäkter och investeringar framöver.
- Håbo, Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har samverkat avseende ny systemlösning för bostadsnära hämtning av förpacknings- och tidningsmaterial. Planerad avtalsstart/införande är 16 oktober 2020. Då Avfallsenheten har genomfört nya upphandlingar under året och utökar tjänsterna gentemot medborgarna under år 2020 kommer taxan för avfallshanteringen att behövas ses över.
- Digitaliseringen innebär ett förändrat arbetssätt och nya möjligheter. *RPA, Robotic Process Automation*, är under införande. Under året har två pilotprocesser genomförts för både lärande och kostnadseffektivisering. Arbetet fortsätter under år 2020 och piloten kommer att gå vidare till permanentande. Det digitala *Knivstaförslaget* har ersatt de tidigare medborgarförslagen vilket medför både ökad transparens och ett förenklat arbetssätt. Projektet *Smartare vardag* syftar till att nyttja ny teknik som arbetssätt inom förvaltningen.
- På äldreboendet Estrids gård har *heltid som norm* införts under året. Det är ett pilotprojekt inom vård- och omsorgskontorets verksamhet och grundar sig i ett politiskt beslut. Projektet berör inte brukarna i någon större utsträckning, men innebär ett stort arbete och en omställning för chefer och medarbetare.

- Som ett resultat av upphandling enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU) har gruppbestäderna Dadelvägen och Lyckåsen, samt det särskilda boendet Vilhelms gård, fått nya utförare. Sedan 1 april 2019 drivs Dadelvägen och Lyckåsen av Nytida AB. I juli 2019 tog Vardaga över driften av Vilhelms gård.
- Arbetet inom området kris och beredskap har ökat. Anledningen är nya uppdrag, ett nytt säkerhetspolitiskt läge och att samhället med dess infrastruktur blir allt mer sårbart. En ny lag kring detta kom år 2019 och flera uppdrag har lagts ut på kommunerna, som civilt försvar och krigsplacering.
- Arbetet med att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke går vidare. Kommunens gemensamma värderingar omsätts nu i det dagliga arbetet.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Agenda 2030

Agenda 2030 är en agenda för förändring mot ett hållbart samhälle. I agendan finns 17 mål för en hållbar framtid. Sverige har som mål är att vara ledande i genomförandet av agendan. Knivsta kommun ska tillhöra de kommuner som tar ansvar för genomförandet.

Kommunen ska aktivt arbeta med att uppfylla de globala målen för hållbar utveckling. Agenda 2030 ska integreras i kommunens styr- och ledningssystem och därigenom genomsyra alla våra verksamheter. Knivsta kommun vill också bjuda in näringsliv och kommuninvånare att samverka kring genomförandet av Agenda 2030 i kommunen.

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag

Kommunfullmäktige mål och uppdrag har sina utgångspunkter i Agenda 2030 men även i kommunens Vision 2025.

Kommunens styr- och ledningssystem utgår från kommunens vision, vilken omsätts i fyra övergripande mandatmål. Mandatmålen innehåller riktade delmål mot styrelser och nämnder. Varje år reviderar och fastställer kommunfullmäktige mål och uppdrag, tillsammans med indikatorer. Målen lyfter fram vad kommunen vill att verksamheten ska uppnå under året. Indikatorerna gör det möjligt att bedöma hur väl ett mål är uppfyllt, och ett långsiktigt perspektiv bör vara vägledande i analysen. Även andra kvalitativa bedömningar kan utgöra grund för bedömningen av måluppfyllelsen.

I detta avsnitt redovisas måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges beslutade mål.

Måluppfyllelsen bedöms med hjälp av färgerna grönt, gult och rött. När måluppfyllelsen inte är möjlig att visa lämnas den utan bedömning.

Grönt: Målet är uppnått

Gult: Målet är delvis uppnått

Rött: Målet är inte uppnått

Värde: Knivsta kommun ska tillhandahålla effektiv och kvalitativ verksamhet

Mål 1: Knivsta kommun ska säkerställa långsiktig ekonomi i balans

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge	Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde	Trend ¹
Nettokostnad egentlig verksamhet, kr/inv ²	55 839	52 165 (Riket 2018)	Ska minska	56 861 (2018)	➔
Låneskuld per invånare ³	58 500	30 442 (Riket 2018)	Ska bibehållas	94 645 (2019)	➔
Årets resultat som andel av skatt och generella statsbidrag kommun (%) ⁴	2,5	1,3 (Riket 2018)	Ska bibehållas	1,6 (2019)	➔

Inledning

Knivsta kommuns ekonomi ska vara långsiktigt hållbar. Det innebär att kommande generationer ska överta en kommun med en välordnad och god ekonomi.

Nämndernas verksamhet ska kännetecknas av öppenhet för förändringar. Verksamheterna ska främja effektivisering som frigör tid, kompetens och resurser för en fortsatt god välfärdsleverans, med bibehållen kvalitet till en rimlig kostnad.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått.

Nettokostnaden i löpande priser fortsätter visserligen att öka per invånare. Det sker dock i långsammare takt än tidigare år (+1,8 procent 2017-2018). Utfallet år 2018 var jämförbart med genomsnittskommunen i Sverige. År 2019 syntes en svag ökning av nettokostnaden, vilket hänger ihop med stora investeringar som har ökat kommunens driftskostnader. Från år 2020-2021 kommer kostnadsutvecklingen per invånare sannolikt att plana ut.

Den 31 december 2019 uppgick låneskulden till 94 645 kr per invånare. Det är en ökning med 3,7 procent jämfört med samma tid föregående år. Låneskuldens utveckling förklaras delvis av investeringen i idrotts- och kulturanläggningen Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK), vilken uppgår till drygt 400 miljoner kronor. Upplåning för den investeringen kommer att fortsätta något under 2020.

Årets resultat uppgick till 17,9 miljoner kronor, vilket motsvarar 1,6 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning. Det betyder att det budgeterade finansiella målet för år 2019 om 1,9 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning inte kommer att uppnås. Resultatet överstiger dock det långsiktiga finansiella målet enligt kommunfullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning, vilken är 1 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Analys

Förändringsarbete - att förenkla processer och översyn av ambitionsnivå - pågår inom alla verksamheter. Vidare arbetas det med att införa fler automatiserade processer (RPA, Robotic Process Automation) vilka initialt innebär en kostnad men som långsiktigt återbetalar sig. Investeringar prioriteras för att hålla nere framtida driftskostnader. Ett exempel är att investeringen i ett allaktivitetshus i Alsike skjuts på framtiden liksom en ombyggnad av Ängbyskolan. Det är rimligt att tro att flera investeringar kommer att omprioriteras i framtiden.

Flera verksamhetsnämnder har en svår ekonomisk situation och har därför beslutat om handlingsplaner för att nå ekonomi i balans under år 2019. Både minskade kostnader och ökade intäkter är av intresse.

¹ Trend är en jämförelse av tidigare års resultat och nuvärdet

² www.kolada.se- År 2017

³ www.kommuninvest.se- År 2017

⁴ www.kolada.se- År 2017

Mål 2: Knivsta kommuns verksamheter ska kännetecknas av hög kvalitet till rimlig kostnad

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge	Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde	Trend
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%) ⁵	7,8 %	3,6 % (Uppsala län)	Ska minska	7,2 %	↘
Nöjd-Medborgar-Index - helheten ⁶	53	55	Ska öka	54	→
	Kvinnor 53			Män 54	
Kostnad per betygspoäng ⁷	369	421 (Uppsala län)	Ska bibehållas	388	↗

Inledning

Innebörden av målet är att kommunens verksamheter ska leverera välfärdstjänster av hög kvalitet till en rimlig kostnadsnivå. Indikatorerna ger en vägledning om huruvida kvaliteten på tjänsterna kan betecknas som hög (genom fakta och upplevd kvalitet) respektive hur kostnadsnivån står sig mot standardkostnaden (vilket motsvarar ett teoretiskt värde baserat på nationell statistik och genomsnittskostnad).

God kapacitetsplanering och organisation inom förskola och skola bidrar till att kostnaderna i så stor utsträckning som möjligt kan prioriteras till själva undervisningssituationen.

För att åstadkomma en god vård och omsorg inriktas kvalitetsarbetet på att bland annat tidigt uppmärksamma och snabbt, utifrån individuella bedömningar, göra insatser för alla som behöver stöd, stödjande människor i att kunna ta till vara sina egna resurser, respektera människors självbestämmande och integritet, ha ett habiliterande och rehabiliterande arbetssätt, stärka förmågan samt ge möjligheter för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer att utifrån eget ansvar leva ett självständigt liv.

Måluppfyllelse

Nettokostnadsavvikelsen har under senaste tre åren varit drygt 7 procent, vilket betyder att nettokostnaden har varit 7 procent över standardkostnaden. Anledningen till den negativa avvikelsen är främst högre nettokostnad inom grundskola (10,6 procent) och äldreomsorg (24,2 procent). Uppgift om nettokostnadsavvikelsen för år 2019 erhålls först i augusti 2020.

Nöjd-Medborgar-Index (NMI) mäter kommuninvånarnas uppfattning om kommunens verksamheter. Resultatet i 2019 års medborgarundersökning från statistikmyndigheten SCB var NMI 54. Förändringen genom åren har varit mycket liten och är inte statistiskt säkerställd (från 56 till 54 i indexvärde).

Kostnaden per betygspoäng har haft en stigande trend, från 321 kronor per betygspoäng år 2016 till 388 kronor år 2018. Orsaken är att kostnadsutvecklingen inom skolan är på väg ned - rimligen är betygresultaten oförändrade och förhoppningsvis bättre vilket leder till ett bättre värde. Knivsta kommuns nyckeltal på detta område är lågt jämfört med andra kommuner i riket.

Målet är delvis uppnått.

Analys

Resultaten hos kommunens verksamheter följs upp och analyseras för att vi ska kunna vidta åtgärder som kan leda till förbättring. Ekonomin är en prioriterad fråga. Alla kostnader analyseras nu för att kommunen ska kunna uppnå en ekonomi i balans, efter två år av negativa resultat. Vidare har förvaltningen i uppdrag att genomföra kostnadseffektiviseringar om 20 miljoner kronor under mandatperioden. Detta sammantaget bör leda till att nettokostnadsavvikelsen minskar eller upphör.

Under året deltog Knivsta kommun i statistikmyndigheten SCB:s medborgarundersökning. Undersökningens index Nöjd-Medborgar-Index (NMI) är en spegling av medborgarnas upplevelse av

⁵ www.kolada.se- År 2017

⁶ www.kolada.se- År 2017

⁷ www.kolada.se- År 2017

kommunen. Nämndens verksamheter har möjligheter att påverka NMI i sina dagliga kontakter med såväl privatpersoner som företag. Det övergripande arbetet med att förbättra processer, rutiner och informationsmaterial samt arbetet med effektiviseringsprojekten bedöms samtliga ha möjlighet att indirekt bidra till en mer positiv kontakt med Knivsta kommun.

Verksamhetsnämnderna har under år 2019 genomfört ett flertal förändringar, med syfte att minska kostnaden och höja kvaliteten.

Utbildningsnämnden arbetar fokuserat med kontinuerlig uppföljning och analys av betygsresultat, kostnadsanalys och kapacitetsplanering. Kompetensutvecklingsinsatser för respektive skolform formas utifrån dessa resultat. Ett aktivt arbete när det gäller digital transformation stödjer ambitionen att prioritera medel till undervisningssituationen, liksom en noggrann kapacitetsplanering.

Under hela år 2019 har Vård- och omsorgskontoret arbetat intensivt med att kartlägga kostnadsdrivande verksamheter. Arbetet har lett till en förändring av ekonomistyrningsprocesser och en förbättrad planering för ökad framförhållning. Förvaltningens analys av nyckeltal visar att kostnadsnivån för verksamheterna är i nivå med vad som kan förväntas för en kommun i Knivstas storlek och med Knivstas förutsättningar. Undantagen är äldreomsorgen och bostad enligt Lagen om stöd och service (LSS), där kostnaderna är högre än väntat. När det gäller särskilt boende för äldre går dock trenden i rätt riktning – där har det har genomförts betydande budgetåtgärningar under det gångna året.

Det nyinrättade familjeteamet, som är en del i socialnämndens förebyggande satsning, är en verksamhet i samma anda. Där arbetar familjebehandlare och boendestödjare över verksamhetsgränserna för att ge den rätta, individuellt anpassade, insatsen på hemmaplan.

I stödboendet arbetas dagligen för att göra ungdomarna till självgående vuxna. Bland annat har verksamheten arbetat aktivt med ungdomarnas förmågor till egen försörjning under året.

Från år 2019 erbjuder Vård- och omsorgskontoret så kallade Trappansamtal i egen regi. Det är ett stöd för barn i familjer där det förekommit våld. Vidare har ett nytt verksamhetssystem för vård och omsorg varit under upphandling. Det nya systemet förväntas leda till effektivare arbetssätt under år 2020.

Införandet av ledningssystem enligt SOSFS 2011:9, med stöd av systemet Stratsys, startades upp under hösten 2019. Systemet ger en systematik i målstyrning och kvalitetsledning vilket, förutom en kvalitetshöjning, på sikt kan innebära minskad administration.

Implementering av välfärdsteknik fortgår, som exempelvis vårdplanering via Skype, matbeställningar online med hjälp av en läsplatta och digital tillsyn.

I december 2019 lanserade kommunen en ny extern webbplats, med uppdaterat innehåll, ny design och nytt koncept. Den nya webbplatsen presenterar Knivsta kommun och dess verksamheter på ett tydligt, korrekt och intresseväckande sätt. En särskild näringslivswebb har utvecklats, liksom en webbplats för kommunens arbetsgivarvarumärke. Den nya webbplattformen är lättarbetad och innebär, tillsammans med digitalt stöd för bildhantering respektive klarspråk, en effektivisering i kommunikationsarbetet. Det digitala Knivstaförslaget har ersatt de tidigare medborgarförslagen och medför ökad transparens samt förenklade arbetssätt.

Mål 3: Knivsta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetarens kompetens tas till vara

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge	Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde	Trend
Medarbetarengagemang (HME) – motivationsindex ⁸	80,4	78 (Uppsala län)	Bibehållas	81 (2019)	➔
Medarbetarengagemang (HME) – ledarskapsindex ⁹	79,6	79 (Uppsala län)	Bibehållas	81 (2019)	➔
Sjukfrånvaro ¹⁰	5,9 %	7,2 % (Uppsala län 2018) Män 4,1 %	Ska minska	6,9 (2019) Totalt 6,9%	↗

Inledning

Målet innebär ett strukturerat och målmedvetet arbete vad gäller såväl arbetsmiljö som ledarskap och kompetensförsörjning. Detta i sin tur ska leda till lägre sjukfrånvaro. Medarbetares möjlighet till inflytande och delaktighet är avgörande.

Måluppfyllelse

Målet bedöms delvis uppnått. Kommunens senaste mätning av Hållbart medarbetarengagemang, HME (Sveriges Kommuners och Regioners, SKR:s, modell och enkät) ägde rum under hösten 2019. Resultaten avseende motivationsindex och ledarskapsindex var något bättre än övriga kommuner i Uppsala län, särskilt avseende motivationsindex. Detta är glädjande för Knivsta kommun, då vi samtidigt har svårt att konkurrera med större kommuner när det gäller såväl löner som eventuella förmåner. Det som kan noteras i vår egen mätning MedarbetarPulsen är att våra medarbetare anger att förutsättningarna för att prestera har ökat ytterligare och är fortsatt relativt goda, samt att lojaliteten till Knivsta kommun som arbetsgivare har ökat mellan hösten 2018 och hösten 2019.

Sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare var 6,9 procent under år 2019 och därmed högre än under 2018, då den var 6,7 procent. Trenden när det gäller sjukfrånvaro är fortsatt stigande. Kommunen följer den nationella ökningen gällande sjukfrånvaro.

Målet är delvis uppnått.

Analys

Den löpande satsningen på ledarskapet i form av gemensam chefsutveckling fortsätter. Syftet är att stärka det goda ledarskapet och stödja intern benchmark. För nya chefer finns *mentorprogrammet* och för presumtiva chefer finns *aspirantprogrammet* att tillgå. Båda dessa program sker i samarbete med andra kommuner.

Den strukturerade chefsintroduktionen är under revidering för att – tillsammans med så kallade kompetensduschar – bidra till en ökad tydlighet kring chefens roll i ett antal olika processer knutna till medarbetar- och ledarskapet.

En ny partsgemensam satsning för arbetsmiljöfrågorna har startats upp och kommer att bedrivas under en treårsperiod.

⁸ www.kolada.se- År 2018

⁹ www.kolada.se- år 2018

¹⁰ www.kolada.se- år 2017

Bo och trivas: Knivsta kommun ska verka för en attraktiv närmiljö och välmående invånare

Mål 4: I Knivsta kommun ska invånarnas, näringslivets och organisationers erfarenheter och åsikter tas till vara i samhällsbyggandet

Målet är delvis uppnått

Resultatindikatorer	Utgångsläge		Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde		Trend
	Kvinnor	Män			K	M	
Nöjd-Inflytande-Index – helheten ¹¹	40		39 (Uppsala län)	Ska öka	38		➔
	38	42			37	39	
Valdeltagande i senaste kommunvalet ¹²	87,3 %		84,4 % (Uppsala län)	Ska bibehållas	88,7 %		➔
Nöjd-Kund-Index (NKI) kommunens myndighetsutövning ¹³	61		71 (genomsnittligt resultat)	Ska öka	68		➔
Idéburet-offentliga partnerskap, antal	Egen mätning			Ska öka	4		➔
Andelen unga som anser att de har mycket stora eller stora möjligheter att föra fram åsikter till de som bestämmer i kommunen ¹⁴	Flickor åk 9 20 %		Flickor åk 9 (Uppsala län) 14,3 %	Ska bibehållas	Flickor åk 9 13,7 %		➔
	Pojkar åk 9 30,2 %		Pojkar åk 9 26,3 %		Pojkar åk 9 24,7 %		

Inledning

Kommunen ska erbjuda invånarna möjligheter att vara med och påverka respektive kunna ge synpunkter på både aktuella och framtida aktiviteter i verksamheterna. Ett arbete för ökad insyn ska ske kontinuerligt. Kommunens verksamheter ska arbeta för att ta till vara näringslivets intressen och främja ett gott företagsklimat. Civilsamhällets engagemang är en viktig del i byggandet av ett socialt hållbart samhälle.

Måluppfyllelse

Under året deltog Knivsta kommun i statistikmyndigheten SCB:s medborgarundersökning. Helhetsbetyget för Nöjd-Inflytande-Index (NII) i undersökningen innebär inga signifikanta skillnader från år 2017, då Knivsta kommun senast deltog i denna undersökning.

Vartannat år genomför partnerkommunerna inom Stockholm Business Alliance, SBA, en kundundersökning för att ta reda på vad företagen tycker om den kommunala myndighetsutövningen. I den så kallade NKI-servicemätningen för år 2019 ingick följande områden i mätningen för Knivstas del: Bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och brandskydd. Även serveringstillstånd ingick i mätningen, men antalet ärenden var för få för att ingå i resultatet. Totalt antal svarande i hela undersökningen var 51 stycken, vilket var relativt få - enskilda svar som sticker ut åt något håll på skalan kan då få märkbara effekter på slutresultatet mellan olika år. Knivsta kommuns resultat ökade från NKI 61 (2017) till NKI 68, vilket enligt skalan innebär godkänt.

I undersökning Liv och hälsa ung 2019 var det färre ungdomar i Knivsta som ansåg att de hade mycket stora eller stora möjligheter att föra fram åsikter i kommunen jämfört med år 2017 respektive år 2015. Pojkar upplevde att de hade större möjligheter att påverka jämfört med flickor. Yngre elever (årskurs 7) upplevde större påverkansmöjligheter än elever i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet. De ungdomar som ville ha ökat inflytande ville främst påverka det som byggs i kommunen, fritidsaktiviteter, kollektivtrafik och skolmaten.

¹¹ www.kolada.se 2015-2019

¹² www.kolada.se 2015-2019

¹³ Öppna jämförelse (Insikt)

¹⁴ Liv och hälsa ung

Förvaltningen har ett viktigt uppdrag i att arbeta med, och utveckla formerna för, medborgardialog. Under det senaste året har det i detaljplaneprojekten inte varit tillfälle för medborgardialoger men diskussioner för formerna och utvecklingen av detta diskuteras kontinuerligt.

Valdeltagandet har ökat sedan senaste valet. Antalet idéburna-offentliga partnerskap ökade något (inom vård- och omsorg har inga nya idéburna offentliga partnerskap tecknats i kommunen under 2019).

Målet är delvis uppnått.

Analys

Under år 2018 började Knivsta mäta även brandskyddsärenden och serveringstillstånd inom ramen för NKI-mätningen från SBA. Det bidrar till att ge ett större totalt underlag och en mer rättvisande jämförelse med andra kommuner. Under 2019 har kommunens näringslivsteam tillsammans med Bygg- och miljöenheten påbörjat en särskild satsning. Den innebär såväl intern analys och kompetensinsatser som en ökad interaktion med företag inom berörda områden.

Upplevd service i myndighetsutövning är en viktig del av företagsklimatet, men berör enbart företag i de branscher som har eller har haft tillstånds- och tillsynsärenden hos kommunen. Det görs många andra insatser som syftar till att ta vara på näringslivets intressen och främja ett gott företagsklimat i Knivsta kommun. I Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet år 2019 placerade sig Knivsta på plats 29 av 290.

Kommunen lanserade en ny extern webbplats i december 2019. Den nya webbplatsen presenterar Knivsta kommun och dess verksamheter på ett korrekt och intresseväckande sätt. En särskild näringslivswebb har utvecklats, liksom en webbplats för kommunens arbetsgivarvarumärke. Den nya webbplattformen underlättar kommunikation och dialog.

Under året tog Kultur- och fritidskontoret fram en mobilapplikation för ungdomar. Ett av målen med appen är att öka möjligheten att påverka. Enkäten Ung livsstil har genomförts och skolklasser har uppmanats om möjligheten att påverka genom enkäten.

Den digitala tjänsten Knivstaförslaget lanserades under våren 2019. I tjänsten kan kommuninvånarna lämna digitala förslag på hur Knivsta kan förbättras, och också stödja andras förslag. Under 2019 kom sammanlagt 29 godkända knivstaförslag in till kommunen.

Den styrande Fempartimajoriteten har en önskan om ökad medborgardialog. Under år 2019 togs ett beslut av kommunstyrelsen att införa ett så kallat medborgarråd. En knivstamodell har arbetats fram, och i november 2019 kunde Medborgarrådet lanseras med en första digital enkät. Analysen av det första resultatet stod klar i februari 2020. De digitala enkäterna ska under år 2020 kompletteras med fokusråd för dialog i mindre grupper, i frågor där förtroendevalda önskar en djupare förståelse för kommuninvånarnas synpunkter.

Lyckträffen har ett aktivt samarbete med civilsamhället genom samarbete med volontärer som hjälper till med verksamhetens olika aktiviteter. Under året samarbetade Lyckträffen med stort antal olika frivilligorganisationer, studieförbund samt ett par föreningar. Lyckträffen har haft 77 stycken volontärer som har gjort 1 699 ärenden, så som promenadgrupp, språkkafé, cirklar, väntjänst och handtag, fester, olika värdskap och gympass under sammanlagt 5097 timmar.

På kommunens stödboende erbjuds alla ungdomar en så kallade vän-familj genom föreningen 18plus. Två ungdomar hade vid årets slut vän-familj. Stödboendet har under året haft ett möte tillsammans med föreningen för 18plus för att hitta gemensamma aktiviteter att samarbeta kring. Stödboendet har i samarbete med föreningen erbjudit simundervisning till fyra ungdomar.

Mål 5: Knivstas invånare, och särskilt unga, ska ges möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid

Målet är uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge				Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde				Trend
	Åk 7 flickor	Åk 7 pojkar	Åk 9 flickor	Åk 9 pojkar			Åk 7 F	Åk 7 P	Åk 9 F	Åk 9 P	
Andelen unga som känner sig trygga i församlings-, förenings-, eller idrottslokaler ¹⁵	Åk 7 flickor 69,7 %	Åk 7 pojkar 74,7 %	Åk 9 flickor 66 %	Åk 9 pojkar 84,9 %	Länet Flickor 68,5 % Pojkar 80,5 %	Ska öka	Åk 7 F 60%	Åk 7 P 84,4%	Åk 9 F 67,6%	Åk 9 P 75%	→
Andelen unga som känner sig trygga på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande ¹⁶	Åk 7 flickor 23,7 %	Åk 7 pojkar 61 %	Åk 9 flickor 50 %	Åk 9 pojkar 75,7 %	Länet Flickor ¹⁷ 53,6 % Pojkar 68,6 %	Ska öka	Åk 7 F 46,5 %	Åk 7 P 69,7%	Åk 9 F 43,5%	Åk 9 P 79,2%	↗
Nöjd-Medborgar-Index - idrotts- och motionsanläggningar ¹⁸	61				59 (Uppsala län)	Ska bibehållas	66 (2019)				↗
	Kvinnor 61	Män 60					Kvinnor 67 (2019)	Män 66 (2019)			

Inledning

Kommunens verksamheter som vänder sig till barn och unga ska bedrivas så att de skapar trygga miljöer och skapar förutsättningar för förståelse och respekt gentemot andra människor.

Måluppfyllelse

Liv och hälsa ung, LHU, är en undersökning som ger kunskap om unga i länet. I LHU år 2019 uppgav en majoritet av ungdomarna i Knivsta att de alltid kände sig trygga, men färre flickor än pojkar höll med om detta. Otryggheten upplevdes bland annat på fritidsgård eller liknande. Många svarade dock att de inte vistas på fritidsgården. Flickor i årskurs 7 svarade i högre utsträckning att de *alltid* kände sig trygga på fritidsgård eller liknande jämfört med tidigare år. Tidigare år har de svarat att de *oftast* kände sig trygga. Nöjd-Medborgar-Index (NMI) från SCB:s medborgarundersökning 2019 och betyget för delområdet idrotts- och motionsanläggningar från samma undersökning hade inte på några statistiskt säkerställda skillnader mellan år 2019 och år 2017, som var året då Knivsta kommun senast var med i denna undersökning.

Målet är uppnått.

Analys

Det strategiska trygghetsarbetet i Knivsta kommun sker främst i ledningsgruppen kommun-polis-räddningstjänst. I januari 2019 skrevs ett nytt samverkansavtal mellan polis och kommun, och ett nytt medborgarlöfte tecknades. Arbetsgruppen SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet), kopplad till ledningsgruppen, har strukturerats med ett tydligare uppdrag. Ett årshjul har tagits fram för att planera aktiviteter och identifiera riskperioder. Projektet Aktuell lägesbild Knivsta har varit igång sedan mars 2019, vilket innebär att samverkande verksamheter både skapar och tar del av en aktuell lägesbild. En analys av lägesbilden kommer att planeras in år 2020.

¹⁵ Liv och hälsa ung år 2017-2019 Rapportering sker som ett genomsnitt för kommunen (ej på årskursnivå) som svarat ja alltid

¹⁶ Liv och hälsa ung år 2017-2019 Rapportering sker som ett genomsnitt för kommunen (ej på årskursnivå) som svarat ja alltid

¹⁷ Medelvärde av resultat från åk 7 och åk 9

¹⁸ www.kolada.se- År 2017

Mål 6: Knivstas invånare ska ges grundläggande förutsättningar för en god hälsa

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge	Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde	Trend
Ohälsotal, dagar ¹⁹	17,4 (2017)	27,3 (Uppsala län)	Ska bibehållas	16,6	↘
	Kvinnor 23,3 (2017) Män 11,7 (2017)	Kvinnor 34,3 Män 20,7		K 22,1 M 11,3	
Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra ²⁰	75 %	73 % (Uppsala län)	Ska bibehållas	75%	→
	Kvinnor 72 % Män 78 %	Kvinnor 70 % Män 77 %		Kvinnor 72% Män 78%	
Andel elever i åk 9 som skattar sin hälsa som bra ²¹	Flickor 62 % Pojkar 84 %	(Uppsala län) F 60,4 % P 58,1 %	Ska öka	66%	↘
				F 59,8% P 73,6%	
Andelen elever i åk 9 som aldrig brukat/röker ²² -alkohol -narkotika -cigaretter	Flickor 64 % Pojkar 56,1 %	F 55 % P 60 %	Ska minska	F 57,8% P 66,3%	→
	Flickor 97,3 % Pojkar 95 %	F 95 % P 93 %		F 97,1% P 91,9%	
	Flickor 80,3 % Pojkar 76,8 %	F 76,8 % P 73,9 %		F 82,4% P 83,7%	

Inledning

Kommunens verksamheter ska bedrivas så att de skapar hälsofrämjande miljöer och ger förutsättningar för en god hälsa. Kommunens verksamheter ska jobba tillsammans med att minska bruket av olika droger genom att ge kunskap men också genom att skapa meningsfulla fritidsaktiviteter.

Hälsan har stor påverkan på elevers lärande och utveckling. Elever som mår bra har bättre förutsättningar att lära och elever som lär har bättre förutsättningar att må bra. Ett aktivt förebyggande arbete är prioriterat för att öka välbefinnandet hos de av kommunens invånare som är i behov av stöd från kommunen och andra myndigheter i länet.

Genom samverkan med Region Uppsala inom ramen för närvården och medverkan i kommunens och länets plan för att främja psykisk hälsa, bidrar socialnämnden till att förebygga fysisk och psykisk ohälsa.

Måluppfyllelse

Ohälsotalet sjunker och kommunens invånare skattar i allt högre grad sin hälsa som bra. Andelen vuxna som skattar sin hälsa som bra ligger i linje med länet. Kvinnor skattar sin hälsa som sämre än män. Kvinnors ohälsodagar är också fler än männens.

Andelen elever som skattar sin hälsa som god har minskat i årskurs 9. Den största förändringen står pojkar för. En lägre andel flickor än tidigare svarar att de aldrig druckit alkohol medan drygt tio procentenheter fler pojkar svarar att de aldrig druckit alkohol. För narkotika är trenden gällande flickor fortsatt stabilt låg medan pojkars resultat sjunkit med tre procentenheter. Allt fler elever anger att de inte provat tobak.

Målet är delvis uppnått.

¹⁹ www.kolada.se - År 2017

²⁰ Liv och hälsa - År 2017

²¹ Liv och hälsa ung - År 2017

²² Liv och hälsa ung - År 2017

Analys

Utbildningskontoret genomför kontinuerliga satsningar för att undvika tobaksdebut, vilket torde ha bidragit till resultatet. Då nya elever/nya årskullar kommer löpande är det av största vikt att arbetet fortskrider utan att minska i omfattning.

Elevers mående är en central fråga för hela riket och det genomförs både gemensamma satsningar och satsningar på varje skolenhet. Ett fortsatt och intensifierat arbete tillsammans med Region Uppsala är nödvändigt för att vända trenden. Samarbetet är idag välfungerande men Region Uppsalas olika verksamheter behöver komma närmare Knivsta, Knivstas befolkning och Knivstas olika verksamheter.

Inom SSPF-samverkan har ett årshjul tagits fram för att planera aktiviteter och identifiera riskperioder. Personal inom skola och socialtjänsten ska gå fördjupad utbildning om cannabis.

Överenskommelsen Aktuell lägesbild Knivsta har varit igång sedan mars 2019 med frågor om alkohol och narkotika.

Elevhälsan, Hälsoäventyret, Familjecentralen, Kultur och fritid samt Lyckträffen arbetar kontinuerligt med hälsofrämjande aktiviteter för ungdomar, familjer och vuxna. Genom samverkan med Region Uppsala inom ramen för närvården, och medverkan i kommunens och länets plan för att främja psykisk hälsa, bidrar kommunen till att förebygga fysisk och psykisk ohälsa.

Medarbetare har utbildats i första hjälpen psykisk hälsa. Ett kunskapsunderlag för suicidpreventivt arbete har upprättats tillsammans med länets kommuner. Arbete med lokala rutiner och handlingsplan för riskbruk, missbruk och beroende har pågått under året.

För att uppmärksamma våld i nära relationer har föreläsningar och workshops genomförts. Enhetsspecifika rutiner ses över och en gemensam rutin för att upptäcka och hantera våld i nära relationer är under arbete.

Växa: I Knivsta kommun ska invånarna ha möjlighet till utveckling och stöd i livets alla skeden

Mål 7: Knivsta kommuns förskolor och skolor ska bidra till ett livslångt lärande med likvärdiga villkor och höga resultat.

Målet är uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge		Jämförvärde		Målsättning	Nuvärde		Trend
Andel föräldrar som är nöjda med sitt barns förskola i sin helhet ²³	92,3%				Ska bibehållas	92,7%		→
Antal elever per lärare (grundskola) ²⁴	13,5		11,8 (kommungruppen)		Ska bibehållas	13,5		→
Antal inskrivna elever per avdelning fritidshemmet ²⁵	50,2		38,8 (kommungruppen)		Ska bibehållas	48,9		→
Andel behöriga till gymnasieskolan, hemkommun ²⁶	90,6 %		82,7% (Uppsala län)		Ska öka	89,2%		→
	Flickor 91 %	Pojkar 90,2 %	Flickor 84 %	Pojkar 81,4 %		F 89,9%	P 88,4%	
Andel elever med gymnasieexamen efter 4 år, hemkommun ²⁷	84,7%		78,3% (Uppsala län)		Ska öka	86,4%		↗
	Flickor 83,5%	Pojkar 85,9%	F 81,1%	P 75,7%		F 92,6%	P 80,8%	

Inledning

Målet innebär en kontinuerlig strävan efter så hög måluppfyllelse som möjligt inom utbildningsnämndens samtliga skolformer, där varje enskild elev ges möjlighet att utvecklas genom hela utbildningssystemet och nå så goda resultat som möjligt. Forskning visar tydligt på sammanhanget en erhållen gymnasieexamen och möjlighet till framtida försörjning och ett gott liv.

Måluppfyllelse

Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan och andelen elever med gymnasieexamen eller studiebevis efter 4 år har i båda fallen ökat från år 2018 till år 2019. Nöjdheten i förskolan har minskat något och antalet inskrivna elever per fritidshemsavdelning har sjunkit något.

Analys

En bidragande faktor, förutom varje enskilds skolas fokus på elevernas resultatutveckling, har varit årets sommarlovsskola. Den genomfördes år 2019 på både Thunmanskolan och Adolfsbergsskolan med fler medverkande elever än tidigare år. Ett större antal elever höjde sina betyg.

²³ Kommunens egen enkät - kommunala och fristående förskolor

²⁴ www.skolverket.se - År 2017

²⁵ www.skolverket.se - År 2017

²⁶ www.kolada.se - År 2017

²⁷ www.kolada.se - År 2017

Mål 8: Kommunens invånare ska erbjudas stöd utifrån sin aktuella livssituation.

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge	Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde	Trend
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%) ²⁸	2,8	7,2 (Uppsala län)	Ska bibehålla	3,5 (2018)	↗
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%) ²⁹	85	75 (Uppsala län)	Ska bibehålla	75	↘
Invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar, andel (%) ³⁰	7,7	9,2 (Uppsala län)	Ska minska Kvinnor 6,3	6,6 (2017)	↘
	Kvinnor 7,3%			Män 8,0%	
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev ³¹	3219	3357 (Uppsala län)	Ska bibehållas	3414	→

Inledning

Det är angeläget att förebygga att fler barn växer upp i familjer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Många av föräldrarna har stått utanför arbetsmarknaden under långt tid. Med stöd av Samordningsförbundet och i samarbete med Region Uppsala, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan arbetar nämnden med att utforma ny arbetsmarknadsenhet för att i ett tidigt skede möta denna målgrupp. Det är viktigt att särskild uppmärksamhet riktas mot barnen. Deras behov blir via riktade insatser utredda, uppmärksammade och tillgodosedda.

Måluppfyllelse

En minskad andel invånare som varken studerar eller arbetar, i kombination med att kostnaden för elevhälsa är nära nog oförändrad, motiverar att målet är delvis uppnått. Andelen ekonomiskt utsatta hushåll med barn ökar svagt i kommunen. Andelen ej återaktualiserade hushåll med försörjningsstöd har minskat. Detta ligger i paritet med länet.

Målet är delvis uppnått.

Analys

Andelen hushåll med försörjningsstöd som inte har återaktualiserats har minskat. Det innebär med andra ord att andelen hushåll med långvarigt försörjningsstöd tenderar att öka igen. Förvaltningens egen statistik visar dock att antalet individer som mottager ekonomiskt bistånd inte har ökat från föregående år, vilket ändå, utifrån åtstramningar från försäkringskassa och arbetsförmedling samt nyanlända som avslutat etableringsprogrammet, måste ses som positivt.

Utbildningsnämndens elevhälsa bedöms vara väl dimensionerad utifrån kommunens storlek och behov. Ett utvecklingsarbete genomförs tillsammans med Region Uppsala, i syfte att förbättra och förenkla för såväl vårdnadshavare som verksamheter i det gemensamma arbetet kring enskilda elever. Att kostnaden ökat får ändå bedömas som positivt, då det innebär att elevhälsan är fortsatt prioriterad inom utbildningsnämndens verksamheter.

²⁸ www.kolada.se År 2016

²⁹ www.kolada.se År 2017

³⁰ www.kolada.se År 2016

³¹ www.kolada.se År 2017

Mål 9: Omsorg till invånare i Knivsta kommun ska ge mervärde för brukaren.

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge	Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde	Trend
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel (%) av maxpoäng ³²	100 %	85 % (Uppsala län)	Ska bibehållas	100	→
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) ³³	93 %	91 % (Uppsala län)	Ska bibehållas	89	↘
	Kvinnor 90 % Män 96 %				
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) ³⁴	95 %	83 % (Uppsala län)	Ska bibehållas	80	↘
	Män 91 % Kvinnor 100 %				

Inledning

Socialnämndens verksamheter arbetar aktivt för att bibehålla en god kvalitet och en hög kundnöjdhet.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått. Socialnämndens LSS-gruppboendestäder (bostäder som drivs enligt Lagen för stöd och service, LSS) i extern regi uppfyller idag 100 procent av Koladas kriterium för kvalitetsaspekter för grupp- och serviceboende enligt LSS, och nämnden eftersträvar att bibehålla detta resultat. 89 procent av brukarna var nöjda eller mycket nöjda med kommunens hemtjänst år 2019. 80 procent av brukarna var nöjda eller mycket nöjda med kommunens särskilda boende. Målet är delvis uppnått.

Analys

På Estrids gård har enheten börjat skicka månadsinformation till brukare och anhöriga. Under året har det startats upp brukarråd och kostråd för att öka brukarmedverkan och nöjdhet. En aktivitetsgrupp med brukarrepresentanter har startats. Estrids gård genomförde under hösten 2019 en egen enkätundersökning, med goda resultat utifrån nöjdhet. Hemtjänsten har arbetat aktivt med resultatet från brukarundersökningen. Enheten har skapat en rutin gällande att efterfråga önskemål och klagomål, i syfte att förbättra.

³² www.kolada.se- År 2017

³³ www.kolada.se- År 2017

³⁴ www.kolada.se- År 2017

Värna: Knivsta kommun ska växa hållbart och vara ett föredöme inom miljöområdet

Mål 10: Knivsta kommun ska bygga stad och landsbygd så att funktion och ekologisk hållbarhet optimeras.

Målet är delvis uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge		Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde		Trend
Nöjd-Region-Index, bostäder ³⁵	56		51 (Uppsala län)	Ska bibehållas	56		→
	Kvinnor 56	Män 57			K 57	M 56	
Cykelväg i kommunen, meter/invånare ³⁶	1,8 m		1,5 m (Uppsala län)	Ska öka	1,7 m		→
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 invånare ³⁷	9,2		3,2 (Uppsala län)	Ska bibehållas	17,1		→
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 invånare ³⁸	6,4		2,8	Ska minska	3,3		↘
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling ³⁹	42 %		43 % (Uppsala län)	Ska öka	37 %		↘

Inledning

Målet innebär att kommunen ska bygga stad och landsbygd genom en hållbar tillväxt som är i framkant inom miljöområdet.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått. Resultatindikatorn för målet om cykelväg i kommunen bör öka över tid. Under 2019 ökade dock inte andelen cykelväg per invånare. Detta beror på att det vid förtätning i befintliga utbyggda områden redan finns en färdig infrastruktur.

Antalet nya bostäder i flerfamiljshus per invånare ökade något under året, medan småhus visade en minskning. I SCB:s medborgarundersökning år 2019 visade Nöjd-Region-Index (NRI) inom området bostäder ett liknande värde som vid tidigare mätning. Målet är delvis uppnått.

Analys

I takt med utbyggnaden av kommunen kommer infrastrukturen också att växa, med särskilt fokus på gång- och cykelvägar. Bostadsproduktionen samvarierar med detaljplaner och konjunkturen, och det är svårt att påverka nyckeltalet.

³⁵ www.kolada.se- År 2017

³⁶ www.kolada.se- År 2017

³⁷ www.kolada.se- År 2017

³⁸ www.kolada.se- År 2017

³⁹ www.kolada.se- År 2017

Mål 11: Knivsta ska verka för och planera för en grönare kommun.

Målet är uppnått.

Resultatindikatorer	Utgångsläge		Jämförvärde	Målsättning	Nuvärde		Trend
Nöjd-Medborgar-Index – invånarnas nöjdhet med kommunens miljöarbete ⁴⁰	60		57 (Uppsala län)	Ska bibehållas	56 (2019)		→
	Kvinnor 61	Män 59			Kvinnor 55 (2019)	Män 57 (2019)	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under hela året ⁴¹	22 %		27 % (Uppsala län)	Ska öka	27 %		↗
Utsläpp av växthusgaser inom kommunens gränser, ton CO ₂ -ekv/inv ⁴²	4,62		5,14 (Uppsala län)	Ska minska	-		→

Inledning

Kommunen ska verka för ökad användning av ekologiska livsmedel. Arbete med att implementera Agenda 2030 och de 17 globala målen är en viktig pusselbit i arbetet med att bli en grönare kommun.

Måluppfyllelse

Målet är uppnått. Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet har ökat, och Nöjd-Medborgar-Index (NMI) inom området kommunens miljöarbete i SCB:s medborgarundersökning år 2019 var oförändrat jämfört med tidigare mätning.

Analys

Tillsatta ekonomiska resurser har möjliggjort en ökning i inköpen av ekologiska livsmedel under år 2019. Nedan redovisas andelen ekologiskt livsmedel, livsmedel närproducerat i Sverige respektive svenskt kött i inköpen mellan år 2016 och 2019.

	2016	2017	2018	2019
Den ekologiska andelen	21,8 %	23,3%	22,6 %	26%
Livsmedel ursprung Sverige – närproducerat	66,78%	70,40%	78,46%	80,47%
Svensk kött	58,56 %	65,57%	78,76%	82,54%

En ökning av måluppfyllelsen sker i lugn takt, vilket är positivt för den ekonomiska hållbarheten. Med en lugn ökningstakt blir också uppföljningen av kvaliteten på de ekologiska och närproducerade livsmedlen bra. Målen vad gäller hållbarhet är olika i olika kommuner. Dock syns en trend att de ekologiska målen börjar avta något till förmån för svenskproducerat.

År 2019 deltog Knivsta kommun i SCB:s medborgarundersökning. I mätningen anges Nöjd-Medborgar-Index (NMI). NMI visar inga statistiskt säkerställda förändringar i invånarnas nöjdhet med kommunens miljöarbete år 2019 jämfört med 2017, då kommunen senast var med i denna undersökning.

Resultat för utsläpp av växthusgaser under år 2019 saknas.

Inom flera verksamheter syns det miljömedvetna arbetet i det faktum att det finns fungerande källsorteringssystem, att verksamheterna köper in ekologiska livsmedel, använder papper med dubbelsidiga utskriftar samt använder kollektivtrafik när det är möjligt. Kommunens medarbetare har också tillgång till elbilspool.

⁴⁰ www.kolada.se År 2017

⁴¹ www.kolada.se År 2017

⁴² www.kolada.se År 2016

Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnd

Uppdrag	Målbild	Styrelse/nämnd
<i>Effektiviseringsprogram – framtagande av åtgärder för en långsiktig ekonomi i balans</i>	<i>Kommunens kostnader ska minska med 20 miljoner kronor under perioden 2019-2022</i>	<i>Kommunstyrelsen</i>

Kommunfullmäktiges uppdrag innebär att kostnadsläget ska minska med 20 miljoner kronor i fasta priser från ingången av 2019. Ett arbete för att effektivisera, förenkla och se över ambitionsnivåer pågår. Förvaltningen och dess kontor arbetar aktivt med att minska kostnaderna. Uppföljningsmallar är framtagna för att dokumentera framstegen.

Samtliga verksamheter har under året arbetat för att se över prenumerationer, representation och deltagande i konferenser. Vid vakanser ses tjänster över. Genomlysningar genomförs både för att samordna användningen av system och säga upp de system som går att inaktivera. Dialoger förs med kommunerna inom länet, för gemensamma upphandlingar och för att lära av varandra.

Den gemensamma IT-nämnden förenklar detta arbete och en digitaliseringsgrupp träffas kontinuerligt för att se på möjliga samarbeten. Exempelvis har ett gemensamt utbildningsverktyg upphandlats och sedan tidigare en e-tjänsteportal, vilken skapar möjlighet till gemensamma e-tjänstelösningar.

RPA, Robotic Process Automation, är ett projekt som väntas leda till ökad produktivitet på längre sikt. Planering för AI, artificiell intelligens, har startat inom Kontaktcenter.

Under 2019 gjordes en genomlysning av budgetposten aktiv personalpolitik, vilket ledde till en minskning med 1 miljon kronor i budget 2020. Detsamma gäller för ospecificerade kostnader för tjänstemän, där budget har kunnat minskas med 100 000 kronor och medel för bokslutsreglering, där budget har minskats med 1,5 miljon kronor.

Ett arbete har startats inom kommunledningskontoret - Smartare KLK. Arbetet har förbättringsarbeten och innovationer i fokus. Inom enheten har flertalet tryckta medel digitaliserats och flera processer har förenklats, genom åtgärder som det digitala Knivstaförslaget och en ny digital handläggnings- och nämnutskicksprocess.

Under år 2019 gjorde Ekonomikontoret en genomlysning av alla externa kostnader. Genomlysningen har resulterat i förändringar när det gäller exempelvis statistikpaket och deltagande i konferenser. Vidare har ett förändrat arbetssätt för leverantörsfakturer minskat bemanningsbehovet vid redovisningsenheten. Den totala besparingen för kontoret uppskattas till 300 000 kronor.

Bygg- och miljönämndens verksamheter har under året arbetat löpande med effektiviseringsåtgärder, i syfte att skapa förutsättningar för verksamheten att bedrivas med fortsatt hög kvalitet och till lägre kostnad än tidigare. Verksamheterna har under året kontinuerligt följt upp och vidtagit åtgärder i syfte att förbättra det ekonomiska resultatet. Den totala förbättringen uppskattas till 540 000 kronor. Nämndens befarade underskott om cirka 1,7 miljoner kronor blev därmed cirka 1,2 miljoner kronor.

Utbildningskontoret tog under år 2019 fram förslag på besparingar/effektiviseringar som förändringar av nattomsorg, busskort med mera. Besparingarna för detta motsvarar 5,6 miljoner kronor och är nu en del av budgeten för år 2020.

Samhällsbyggnadskontoret arbetar för att höja parkeringsintäkterna med cirka 1 miljon kronor om året (helårseffekt från år 2020).

Totalt har det tagits beslut om långsiktiga förändringar motsvarande cirka 9,6 miljoner kronor.

Uppdrag	Målbild	Styrelse/nämnd
<i>Förändringsarbete – organisation och arbetssätt ligger i fokus liksom att integrera målen från Agenda 2030 i beslut och arbete</i>	<i>Knivsta kommun ska arbeta för att uppnå målen i Agenda 2030. Förändringsarbetet ska leda till effektivare arbetsprocesser och ökat användande av ny teknik.</i>	<i>Kommunstyrelsen och nämnder</i>

Samtliga 17 mål inom ramen för Agenda 2030 berör på ett eller annat sätt kommunens verksamheter. Agendan utgör en bas för det strategiska arbetet och är en återkommande punkt på ledningsmöten.

En genomgång med samtliga rektorer visar på en tydlig koppling till läroplaner och kursplaner, vilka ligger till grund för den utbildning och undervisning som bedrivs inom utbildningsnämndens verksamheter. Samhällsbyggnadskontoret har ett särskilt fokus på Agenda 2030 i stadsbyggnadsprocessen.

Förbättringsarbeten pågår kontinuerligt och flera åtgärder har genomförts under året. Arbetsprocesser och organisation har setts över inom Kommunledningskontoret, som exempelvis administrativ service, stabsgruppen, Kontaktcenter och lokalförsörjningen. Digitalisering och användande av ny teknik är ett förändringsarbete som alla verksamheter arbetar med som en del av den ständiga verksamhetsutvecklingen. Inom Kommunledningskontoret pågår sedan tidigare utvecklingsarbetet Smartare vardag, som arbetar med digitalisering, effektivisering och samordning. Under året har även ett arbete vid namn Smartare KLK startats, i syfte att bättre fånga idéer, hitta utvecklingsområden, arbeta över gränser och starta innovationsprojekt.

I och med kommunens nya externa webbplats knivsta.se utfördes ett stort arbete med att ta fram ännu fler e-tjänster. Ett flertal så kallade Inera-formulär/blanketter arbetades om och blev digitala tjänster. Regelförenkling och införande av e-tjänster är prioriterade områden för att åstadkomma en effektiv handläggning för kommunens företagare.

Den nya webbplattformen knivsta.se är nu tagen i bruk, kompletterad med digitalt stöd för bildhantering respektive klarspråk.

Ett arbete för förändrade arbetssätt har inletts - detta för att skapa förutsättningar för medarbetarna inom Knivsta kommun att på ett enkelt sätt kunna söka och hitta information, lösa uppgifter, kommunicera, samarbeta och dela kunskap. Ett verktyg för detta är Office 365. En pilot inför införandet av Office 365 pågår. Samtidigt genomförs en utredning om hur kommunen kan använda verktyget, som ligger i en global molntjänst, för att kunna hantera informationen ur såväl ett juridiskt perspektiv som ur ett informationssäkerhetsperspektiv. Ett införande av Office 365 innebär även en minskad belastning på gemensamma filareor och på e-postservern.

Under året har det både skett en utveckling och en ökad användning av kommunens gemensamma plattform för internutbildning. Vi har nu en gemensam plattform med övriga kommuner inom IT-centrum och kan på detta sätt dra nytta av varandras kunskaper, idéer och framtagande av utbildnings- och informationsmaterial. Arbetet innebär minskade ledtider och färre undervisningstillfällen. En gemensam telefoniplattform upphandlas inom IT-centrum.

Kontaktcenter har under året tagit hjälp av Medborgarservice i Tierp för att dela erfarenheter. Vidare har Kontaktcenter arbetat med att digitalisera arbetsprocesser som tidigare varit analoga, för att minska arbetsmoment och minska sårbarheten. En chatbot (AI) är nästa steg i digitaliseringen och kommer att öka tillgängligheten för kommuninvånarna.

Knivstaförslaget har implementerats och är i drift. Tjänsten ersätter de tidigare medborgarförslagen och ökar transparensen eftersom alla förslag är synliga på webben. Som ett led i förbättrad medborgardialog har Medborgarrådet lanserats. Genom digitala enkäter kan vi fånga synpunkter från ett stort antal kommuninvånare. Denna breda bild kan kompletteras genom fördjupade fokusråd i utvalda frågor.

Knivsta kommun har anmält sig till projektet REDI (Resfria digitala möten i offentlig sektor), som finansieras av Energimyndigheten. Målet med deltagandet är att öka andelen digitala möten i organisationen.

Måltidsverksamheten har tagit fram ett miljöbokslut, och kommunen har anmält sig till att delta i Glokala Sverige samt skrivit på ett hållbarhetslöfte inom länet. Hållbarhetslöftet innebär bland annat att Måltidsverksamheten kommer att ställa högre krav i sina upphandlingar, fortsätta sitt arbete med matsvinn och minska antalet rätter med kött.

Det finns ett samarbete med energi- och klimatrådgivarna Uppsala län. Samarbetet erbjuder bland annat kostnadsfri klimat- och energirådgivning till företag. Kommunen vidareförmedlar även kunskap och information om utlysningar inom hållbarhetsområdet till det lokala näringslivet.

Projekt inom RPA, Robotic Process Automation, syftar till att automatisera utvalda arbetsuppgifter för att frigöra tid till kvalitativa uppgifter och service. Kommunen bedriver även ett innovationsprojekt, Mosaik, vilket syftar till att implementera en innovationskultur i Knivsta kommun.

Det nya kart- och GIS-systemet fortsätter att utveckla processer och bidra till förbättrade beslutsunderlag.

Ett nytt arbetssätt kring dagvattenhantering och ekosystemtjänstanalyser i samtliga detaljplaner har införts.

Utbildningskontoret har infört skolstarttjänsten Pappersfri skolstart, vilken minskat administration och kostnader.

Vård- och omsorgskontoret har under året gjort en genomlysning av organisationen, ekonomistyrningen, trygghetsskapande åtgärder i hemmet genom digitalisering och nya samverkansformer. Administrationen är numera samlad i Enheten för system och administration, för att öka effektiviteten och minska sårbarheten. Kontoret har också genomfört en större omorganisation genom att Enheten för hemsjukvård och rehabilitering har gått in i Enheten för hemtjänst och tillsammans bildat Enheten för hemvård. Detta med undantag för de tre sjuksköterskor som jobbar mot Estrids gård, och som nu organisatoriskt ingår i enheten Estrids gård.

Uppdrag	Målbild	Styrelse/nämnd
<i>Lokaleffektivitet – framtagande av plan för ökad lokaleffektivitet inom alla verksamhetsområden</i>	<i>Ökad lokaleffektivitet ska leda till minskade lokalkostnader om 10 miljoner kronor under perioden 2019-2022</i>	<i>Kommunstyrelsen och nämnder</i>

Utmaningen i detta uppdrag ligger i att kommunen är bunden av tidigare beslut om nya lokaler samt av långa hyreskontrakt, vilket innebär små möjligheter att påverka lokalbudgeten.

Målbilden om en ökad lokaleffektivitet har skapat en stor restriktivitet kring nya lokaler och verksamhetsanpassningar som kan bli hyreshöjande. Inom förvaltningen finns en samsyn om att nyttja befintliga lokaler så effektivt som möjligt. Det har till exempel inneburit att Kultur och fritid inte har hyrt in sig på kontorslokaler i Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK).

En översyn av Kommunhuset har påbörjats. Syftet är att alla medarbetare ska få plats i huset även när vi blir fler, istället för att flytta ut verksamheter. En omförhandling av driftavtalet med Kommunfastigheter har inneburit en hyressänkning om cirka 1 miljon kronor för Kommunhuset. Ett beslut i kommunfullmäktige om att kommunen ska utnyttja optionsavtalet för att köpa Kommunhuset innebär att kommunen, genom att få kontroll över finansieringen, kan undvika framtida kraftigt ökade hyreskostnader vid stigande marknadsräntor.

När det gäller Utbildningskontoret så har paviljongerna för Spillkråkans förskola och Tärnans förskola sagts upp. Det finns en målbild om att lokaleffektivisera när antalet förskolebarn/skolelever blir fler, vilket dock kommer att innebära större barngrupper. Även Vård- och omsorgskontoret har en plan för att lokaleffektivisera. Den innebär att lokalkontrakt kommer att lämnas under 2020. Förvaltningen har också genomfört en försäljning av den kommunägda fastigheten Strandgården, vilken har varit möjlig eftersom avstyckningen är klar. Det innebär att det inte blir några tomhyror framöver.

Totalt har cirka 2 miljoner kronor frigjorts genom förändringar inom Kommunhuset och inom hyresavtalet.

Uppdrag	Målbild	Styrelse/nämnd
<i>Fossilfri/koldioxidneutral kommun – minimerad plastanvändning och giftfri förskola</i>	<i>Giftfri förskola Koldioxidneutral kommunkoncern</i>	<i>Kommunstyrelse och nämnder</i>

Kommunens verksamheter arbetar strukturerat med att skapa en hälsosam och giffri miljö i förskolan samt minimera plastanvändande. Ett aktivt arbete pågår med att fasa ut lekmaterial, möbler och textilier som kan innehålla skadliga kemikalier från förskolan - gammalt material rensas bort successivt i verksamheterna och ersätts av nytt material.

Inköp av nytt material sker utifrån de upphandlingsavtal som kommunen har. Upphandlade företag är i sina produktkataloger tydliga med symboler på alla de produkter som uppfyller Upphandlingsmyndighetens krav för Giffri Förskola.

När en bil byts ut i verksamheten görs det alltid en bedömning om andra alternativ kan övervägas, som exempelvis elcykel eller cykel.

Uppdrag <i>Upphandlingar – kravställning i upphandlingar på ekologiska och rättvisemärkta produkter</i>	Målbild <i>Inköp av varor och tjänster ska vara ekologiska och rättvisemärkta</i>	Styrelse/nämnd <i>Kommunstyrelsen och nämnder</i>
---	---	---

Ett arbete med att revidera kommunens riktlinjer för inköp och upphandling är påbörjat. Kraven på ekologisk hållbarhet och rättvisemärkning kommer att bli tydligare. I upphandlingar som överstiger tröskelvärdet ställs normalt högre krav på hållbarhet än i direktupphandlingar.

Verksamheter ska i samband med upphandlingar ställa krav på ekologiska och rättvisemärkta produkter.

Uppdrag <i>Modern energiteknik och kretsloppsanpassad teknik för VA-hantering ska övervägas vid nybyggnation och planering av nya områden</i>	Målbild <i>Hållbar stadsplanering</i>	Styrelse/nämnd <i>Kommunstyrelse och nämnder</i>
---	---	--

Detta beaktas i alla nybyggnationer och vid planering av nya områden.

Uppdrag <i>Cykelvägar är prioriterade, cykelväg mellan Alsike och Uppsala ska bevakas i fyrsårsavtalet</i>	Målbild <i>Hållbar stadsplanering</i>	Styrelse/nämnd <i>Samhällsutvecklingsnämnden</i>
--	---	--

Cykelväg mellan Alsike och Uppsala bevakas fortsatt.

Uppdrag <i>Plan för parkeringslösningar och stimulera ett minskat bilberoende</i>	Målbild <i>Hållbar stadsplanering</i>	Styrelse/nämnd <i>Samhällsutvecklingsnämnden</i>
---	---	--

Under våren påbörjades arbetet med en transportplan för hållbar mobilitet, vilken omfattar hela kommunen. Transportplanen inkluderar alla trafikslag, gods och varutransporter samt parkering, vilka tillsammans bildar ett system.

Intern kontroll

En väl fungerande intern kontroll skapar trygghet och förtroende för verksamheten. Den interna kontrollen bygger på en helhetssyn på kommunens verksamhet. Det betyder att den ska omfatta mål och strategier, styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel och förluster. Vidare är intern kontroll ett verktyg för att utveckla verksamheten, arbeta mer effektivt och skapa bättre rutiner.

Nämnderna har skyldighet att, inom sina verksamhetsområden, löpande följa upp risker och åtgärda fel som upptäcks. Kommunstyrelsen gör därefter, varje år, en samlad bedömning av hur kommunens interna kontrollsystem fungerar, med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter. Uppföljning och tillsyn av förskolor, grundskolor och utförare av omsorg genomförs återkommande enligt särskild plan. Kvalitetsredovisningar genomförs årligen för utbildningsnämnd och socialnämnd, för övriga nämnder vartannat år.

Uppföljning av internkontrollen genomförs i huvudsak enligt en antagen internkontrollplan avseende kvalitet, men det händer att planerade aktiviteter måste flyttas fram av resursskäl.

Under år 2019 omfattade internkontrollen bland annat följande områden:

- *Medborgarinsyn* Att kommunen är aktiv i dialoger med invånarna vid exploatering av kommunens mark.
- *Arbetsmiljö och kompetensförsörjning vid omställning* Att förändringsarbete i enlighet med mål och budget 2019 föregås av riskbedömningar och kompetensinventering. Detta för att bibehålla kompetens inom organisationen och verka för en god arbetsmiljö.
- *Kommunstyrelsens uppsiktsplikt* Att kommunstyrelsens uppsiktsplikt är tillräcklig och att nämnder samt de kommunala bolagen utför de skyldigheter som åligger dem.
- *Planering av programområde västra Knivsta och Alsike* Att Samhällsbyggnadskontoret har förutsättningar att på ett kvalitativt sätt bedriva programarbetet för västra Knivsta och Alsike.
- *Rättssäkerhet* Att rättssäkerheten inom myndigheten uppfattas som välfungerande och att myndighetens medarbetare har tillräcklig kompetens om den lagstiftning som krävs för dess myndighetsutövning.
- *Rättssäkerhet för barn och unga i behov av stöd* Att Enheten för barn och unga har kompetens och resurser för att upprätthålla rättssäkerhet i samband med myndighetsutövning mot enskild.
- *Systematisk ekonomisk uppföljning* Att den ekonomiska uppföljningens verktyg inom socialnämndens verksamheter är användarvänliga för samtliga användare och skapar träffsäkra prognoser och tydliga processer för åtgärder.
- *Kompetensförsörjning* Att förskola, skola, fritidsklubb, fritidshem, ungdomsverksamhet och Knivsta kulturskola har kompetent och behörig personal.
- *Digitalisering* Att kommunens förskolor och skolor har utrustning och förutsättningar för att bedriva en kvalitativ undervisning, trots kommunens övergripande organisationsförändringar inom IT.
- *Tillsyn av förskolor* Att tillsyn av förskolor i Knivsta kommun sker i enlighet med uppföljningsplan.
- *Uppföljning och utvärdering av vård- och omsorgsverksamheter* i enlighet med uppföljningsplan.

Resultaten av uppföljningar och utvärderingar ska användas till verksamhetsförbättringar. De fördjupade uppföljningarna och utvärderingarna visar i regel på både goda resultat och utvecklingsområden för verksamheten att arbeta vidare med. Under året har det inte framkommit några allvarigare fel.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har genom åren utrett frågan "Vad är en hållbar resultatnivå?". Svaret på frågan, "det beror på", måste ses utifrån varje enskild kommuns förutsättningar. Ett lågt finansiellt sparande fungerar väl i en kommun med låg inflyttning, låg investeringstakt och stark soliditet. Kommuner med hög befolkningstillväxt och därmed stora investeringsbehov bör sträva mot högre överskottsmål. Generellt lever dock fortfarande normen att överskottet ska vara 2 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning.

En förutsättning för att uppnå och behålla en god ekonomisk hushållning är att följsamheten mellan löpande intäkter och kostnader är god. På lång sikt kan inte de löpande kostnaderna överstiga löpande intäkter utan att kommunens ekonomi urholkas och en god ekonomisk hushållning äventyras. Kommunen skulle dessutom bryta mot kommunallagens krav om ekonomi i balans.

Knivsta kommunkoncerns verksamhet är organiserad i nämnder, kommunalförbund och bolag. Kommunen är organiserad i fem nämnder. Utöver dessa nämnder finns en valnämnd som träder i kraft när det är valår, en gemensam överförmyndarnämnd i Uppsala län samt två gemensamma nämnder avseende lönehandling och IT-drift där Tierp är värdkommun. Räddningstjänsten är gemensam i ett kommunalförbund. Vidare har kommunen flera bolag: ett för verksamhetslokaler, ett för allmännyttan, ett för exploatering i Alsike samt ett VA-bolag.

Årets resultat koncernen

2019 års resultat för kommunkoncernen är positivt, med 47,6 miljoner kronor eller 4,2 procent som andel av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning. Föregående år var resultatet negativt och landade på minus 1,1 miljoner kronor.

Kommunen gör därmed ett positivt resultat om 17,9 miljoner kronor år 2019. År 2018 var resultatet minus 18,6 miljoner kronor. Förbättringen är en konsekvens av ökade exploateringsintäkter och höjd skatt.

Gällande bolagen så gör Kommunfastigheter i Knivsta AB återigen ett mycket starkt resultat före bokslutsdispositioner. Anledningen är låg finansieringskostnad (det vill säga låga räntekostnader). Resultatet för år 2019 är 10,1 miljoner kronor. Det är ett något sämre resultat än föregående år (12,1 miljoner kronor). Om resultatet rensas från utdelning från dotterbolaget så innebär det en förbättring från 0,1 miljoner kronor år 2018 till 6,1 miljoner kronor år 2019. För 2019 nyttjas möjligheten till bokslutsdispositioner, främst överavskrivning, om totalt 16,7 miljoner kronor.

Resultatet för Knivstabostäder AB är 2,1 miljoner kronor (6,2 miljoner kronor år 2018). Resultatet för 2019 belastas av högre skattekostnad än året före. Resultatet före skatter och bokslutsdispositioner är 5,5 miljoner kronor (föregående år 4,6 miljoner kronor).

Årets resultat för Alsike Fastighets AB är något förbättrat – minus 249 000 kronor jämfört med minus 395 000 kronor år 2018. Bakom resultatet döljer sig en upplösning av periodiseringsfonder med 2,6 miljoner kronor (7,7 miljoner kronor år 2018). Resultatet efter finansiella poster förbättrades med nära 5 miljoner kronor, vilket förklaras av att förskolan Spillkråkan avetablerades och marken såldes under året. Under 2018 fanns ingen mark att sälja.

Roslagsvatten AB är kommunens VA-bolag. Knivsta kommun äger 11,5 procent av aktierna. Knivsta kommuns andel av resultatet uppgår till 5,2 miljoner kronor (3,2 miljoner kronor år 2018). Avkastningen på totalt kapital uppgick till 3 procent år 2019 (1,9 procent år 2018). Roslagsvattens ägarkommuner hör sedan lång tid tillbaka till de snabbast expanderande kommunerna i landet, vilket kräver stora nyinvesteringar i VA-utbyggnaden. Detta påverkar både investeringar och resultat.

Brandkåren Attunda är ett kommunalt förbund med ansvar för räddningstjänsten. Kommunens medlemsandel är 7,8 procent. Årets resultat motsvarar 299 000 kronor för Knivsta kommun (178 000 kronor år 2018). Resultatet påverkades positivt främst av en minskning av pensionsskulden.

Resultat efter finansnetto och skatt

miljoner kronor

	Utfall	
	2019-12-31	2018-12-31
Knivsta kommun	17,9	-18,6
Knivstabostäder AB	2,1	6,2
Kommunfastigheter i Knivsta AB	10,1	12,1
Alsike Fastighets AB	-0,2	-0,4
Brandkåren Attunda	0,3	0,2
Roslagsvatten AB	5,2	3,2
Koncernjusteringar	12,2	-3,7
Sammanställd redovisning totalt	47,6	-1,1

Årets resultat kommunen

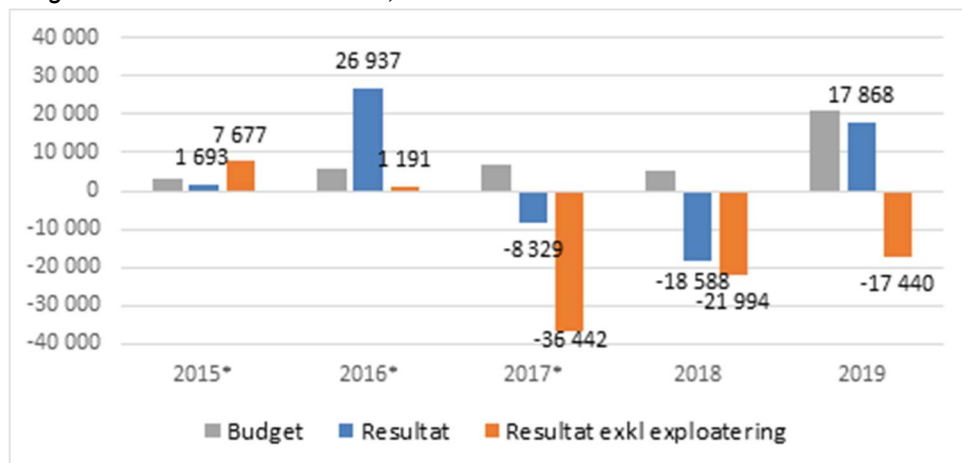
Kommunens resultat uppgick till 17,9 miljoner kronor år 2019 (-18,6 miljoner kronor år 2018).

Resultatförbättringen beror på två huvudsakliga faktorer: Skattesatsen höjdes med 70 öre år 2019 och exploateringsintäkterna ökade rejält jämfört med fjolåret.

Skattehöjningen med 70 öre beräknas ha gett en intäktsförbättring på 31,8 miljoner kronor.

Exploateringsnettot ökade med 31,9 miljoner kronor. I resultatet inkluderas även en mindre reavinst om 2,7 miljoner kronor från försäljning av bostadsrättslägenheter. Under året erhöles även en faktura från kommunens pensionsförvaltare om 15 miljoner kronor inklusive löneskatt. Den avsåg pensionsinbetalningar för flera år tillbaka för ett flertal anställda. Upptäckten uppdagades vid byte av pensionsadministratörsleverantör i oktober 2019.

Diagram resultat senaste 5 åren, tusen kronor

I diagrammet ovan blir det tydligt vilken betydelse exploateringsintäkterna har haft för kommunens årliga resultat. Utan dessa hade resultatet för år 2019 varit negativt med 17,4 miljoner kronor. Diagrammet visar hur känslig kommunens ekonomi är för förändringar i exploateringsintäkter. Det är en svaghet, eftersom exploateringsintäkter varierar kraftigt över tid.

I kommunsektorn mäts resultatsnivån som andel av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning. För år 2019 är överskottet 1,6 procent och genomsnittet för senaste fem åren är 1,1 procent. Det betyder att det långsiktiga finansiella målet om 1 procent uppnås.

Nettokostnad

Om nettokostnadsandelen, det vill säga löpande nettokostnader i förhållande till intäkter från skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, är lägre än 100 procent har kommunen

balans mellan kostnader och intäkter. Överskottsmålet för Knivsta kommun är 1 procent, vilket betyder att nettokostnadsandelen ska vara maximalt 99 procent.

År 2019 uppgick nettokostnadsandelen till 98,4 procent. Det innebär ett överskott om 1,6 procent, vilket ligger över överskottsmålet. Exklusive finansiella poster, vilka inkluderar utdelningar från bland annat de kommunala bolagen, ligger andelen på 99,5 procent.

Under året ökade nettokostnaderna med 5,4 procent jämfört med föregående år. Denna ökning skedde trots att utdelningarna från de kommunala bolagen var högre år 2019 än år 2018, efter en korrigerad av redovisningen av utdelningar från 2018 till 2019.

Avskrivningskostnaderna i förhållande till intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning, det vill säga avskrivningarnas nettokostnadsandel, sjönk från 4,8 procent år 2018 till 3,6 procent år 2019. Anledningen är att planerade investeringar har uteblivit. Inga investeringar för IT gjordes under 2019 och toppen för tidigare års investeringar börjar fasas ut.

Den genomsnittliga nettokostnaden under de tre senaste åren uppgår till 100,6 procent. Exploateringsvinster samt utdelningar från bolagen lyfter resultatet.

Tabell nettokostnadsandel, procent

	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Medel- värde
Verksamheten	95,9	97,9	95,9	96,6
Avskrivningar	4,9	4,8	3,6	4,4
Finansiella poster*	0,1	-0,2	-1,0	-0,4
Nettokostnadsandel	100,9	102,5	98,4	100,6

*Innehåller förutom utdelning bland annat borgensavifter för lån som kommunen garanterar samt räntekostnader för kommunens lån och implicit ränta avseende finansiell leasing

År 2019 ökade bruttokostnaderna med 4,8 procent jämfört med 2018, till stor del som en följd av kommunens befolkningstillväxt samt övrigt kostnadstryck, som inflation och löneökningar. Kommunens pensionskostnader ökade till följd av en engångskostnad vid byte av pensionsadministratör.

Nämndernas nettokostnad ökade med 6,4 procent mellan åren. Fler brukare, barn och elever är en drivande orsak. Under kommunstyrelsen ökade kostnaden för idrottsanläggningar, främst med anledning av uppförandet av Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK). Under året ökade utbildningsnämndens hyreskostnader när en ny kommunal förskola tillträdde – Norrgårdens förskola. Dessutom tillkom helårseffekten för Adolfsbergsskolan. På grund av svårigheter med att rekrytera personal ökade socialnämndens bemanningskostnader. Kostnaderna för externa placeringar inom verksamheterna, särskilt riktade insatser, minskade med anledning av uppstart av stödboende och därpå följande hemtagningar.

Bruttointäkterna minskade med 1,7 procent under år 2019, trots höga intäkter från exploatering och markförsäljning kopplat till områden i centrala Knivsta och Ar. Anledningen var att statsbidragen från Migrationsverket minskade kraftigt, främst på grund av större retroaktiva utbetalningar föregående år och ett lägre antal anvisade till kommunen berättigade till bidrag från Migrationsverket. Dessutom var intäkterna lägre, med anledning av upplösningen av samverkansnämnden för IT.

Skatter, statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning

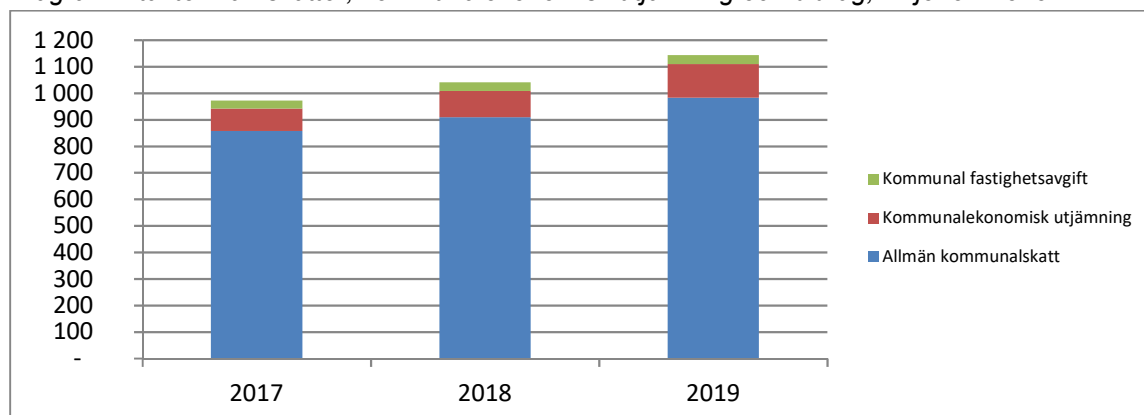
Skatteintäkterna påverkas i hög grad av befolkningstillväxten i kommunen. De drivs även av den nationella skattetillväxten, som är kopplad till fler arbetade timmar, stigande löner med mera.

År 2019 uppgick intäkter från skatter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och den kommunala fastighetsavgiften till 1,1 miljarder kronor i Knivsta kommun. Ökningen var 102,3 miljoner kronor eller 9,8 procent jämfört med 2018, vilket överstiger nettokostnadsutvecklingen med 4,4 procentenheter. Skatteintäkterna ökade med 8,1 procent, vilket i huvudsak förklaras av skattehöjningen med 70 öre, och den kommunalekonomiska utjämningen ökade med 27,2 procent.

Utjämnings- och statsbidrag står för 126,8 miljoner kronor (11,1 procent) och den kommunala fastighetsavgiften för 33,1 miljoner kronor (2,9 procent) av intäkterna.

Diagram intäkter från skatter, kommunalekonomisk utjämnings- och bidrag, miljoner kronor

Budgetföljsamhet

Nämnderna

Nämndernas nettokostnader överstiger totalt sett de budgeterade kostnaderna. Exklusive tilläggsanslag från kommunstyrelsens ofördelade budgetposter lämnar nämnderna därmed sammantaget ett underskott på 7,6 miljoner kronor för år 2019.

Med tilläggsanslag på totalt 3,3 miljoner kronor, inklusive 1:1-satsningen på en dator per elev samt volymreglering för bland annat färre barn och elever inom förskola och grundskola, minskar underskottet till minus 4,3 miljoner kronor.

Budgetavvikelsen varierar kraftigt mellan nämnderna. Två nämnder – socialnämnden samt bygg- och miljönämnden – uppvisar underskott. Socialnämnden har det största underskottet i kronor mätt (minus 29,3 miljoner kronor). Kommunstyrelsen uppvisar ett större överskott med 20,0 miljoner kronor. Även samhällsutvecklingsnämnden, utbildningsnämnden och övriga nämnder går med överskott. Utbildningsnämnden och kommunstyrelsen är de nämnder som har fått störst tilläggsanslag, bland annat för 1:1-satsningen på en dator per elev.

Tabell budgetföljsamhet nämnder 2019, miljoner kr

	Budget 2019	Budget 2018	Tillägg/avdrag 2019	Nettokostnader 2019	Budgetavvikelse 2019
Kommunstyrelsen, verksamhetsnämnd	156,3	107,7	2,0	138,4	20,0
Samhällsutvecklingsnämnd	44,1	48,0	0,2	39,6	4,7
Socialnämnden	289,4	287,0	- 3,0	315,7	- 29,3
Utbildningsnämnden	695,5	666,6	2,4	697,1	0,9
Bygg- och miljönämnden	9,3	10,4	1,1	11,5	- 1,2
Övriga nämnder	2,3	2,7	0,6	2,3	0,7
Summa	1 197,0	1 122,3	3,3	1 204,5	- 4,3

Kommunstyrelsen

Ekonomisk analys

För kommunstyrelsen som verksamhetsnämnd var årets resultat 20 miljoner kronor.

Kommunstyrelsens nettokostnad år 2019 uppgick till 138,4 miljoner kronor, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med föregående år. Ökningen kan delvis förklaras av ökade kostnader för idrotts- och fritidsanläggningar.

För år 2019 beviljades kommunstyrelsens verksamheter 1 miljon kronor från kommunstyrelsens prioriterade medel. Kommunledningskontoret fick 700 000 kronor för arbete med ett medborgarråd

och en ny webbplats. Verksamheten idrotts- och fritidsanläggningar beviljades 300 000 kronor för ett projekt gällande nya lösningar kring kassa, bokning och bidrag. HR-kontoret erhöll 850 000 kronor för ett antal olika projekt inom ramen för aktiv personalpolitik.

Verksamheten närvård har under innevarande budgetår flyttats till socialnämnden och exkluderats från kommunstyrelsen. För ungdomsverksamheten och Kulturskolan är det tvärtom - där har verksamheter under innevarande budgetår flyttats till kommunstyrelsen från utbildningsnämnden.

Lönecentrum, som är Knivstas del av den gemensamma lönenämnden, redovisar en budgetavvikelse på 278 000 kronor. År 2019 ökade avgiften till den gemensamma nämnden med 475 000 kronor. Anledningen är att nämnden har upphandlat och implementerar ett nytt lönesystem.

Måltidsverksamheten har under året haft tillfälliga externa intäkter, vilket medför att verksamheten redovisar ett överskott på 1 miljon kronor. Näringsliv och marknadsföring ombesörjs av en deltidstjänst som kombineras med andra åtaganden, vilket har medfört att det varit svårt att generera aktiviteter och nyttja tilldelade medel till fullo. Verksamhetens budgetavvikelse uppgår till 461 000 kronor.

Kultur- och fritidsverksamheterna redovisar ett överskott på 12,7 miljoner kronor. Den främsta anledningen till överskottet är att verksamheten idrotts- och fritidsanläggningar har fått kompensation för driftsättningen av anläggningen Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK). Kostnaderna för anläggningen har inte helårseffekt - anläggningen har driftsatts successivt under året och avslutas under 2020.

Under året har 2 miljoner kronor betalats ut i bidrag till föreningslivet. Det är en minskning med 16 procent jämfört med år 2018. Den främsta anledningen till minskningen är att verksamheten betalade ut extra bidrag på grund av de varma väderförhållandena under år 2018. Överskottet i verksamheten beror på lägre lönekostnader samt att de medel som var avsatta för utredningar inte har nyttjats till fullo.

Biblioteket redovisar en positiv budgetavvikelse på 283 000 kronor. Överskottet grundar sig i lägre personalkostnader samt lägre hyreskostnader jämfört med budget. Verksamheternas budgetar bygger på att alla tjänster är tillsatta. Under ett normalt år sker förändringar såsom vakanser, projektförseningar och sjukdom, vilka kan bidra till en positiv avvikelse för verksamheterna.

Kommunstyrelsens stödverksamheter HR, ekonomi, Kommunhuset och Kommunledningskontoret redovisar en positiv budgetavvikelse på 5,8 miljoner kronor. Verksamheternas sammanvägda kostnader uppgår till 58,9 miljoner kronor, vilket motsvarar en minskning med 0,6 procent jämfört med år 2018. Implementering av projekt har fördröjts och därför har kostnaderna förknippade med projekten inte haft full effekt på årets budget.

Övriga upplysningar nämnd

Under året har den gemensamma stödverksamheten erhållit en uppräknings med cirka 1,1 procent före digitaliseringsavdraget. Det innebär att ökade kostnader inte har kompenseras fullt ut. Det får konsekvenser i form av bland annat minskat stöd ut till verksamheterna.

Under året bildade kommunen Enheten för säkerhet och beredskap. Flera omfattande arbeten genomfördes under året, till exempel risk- och sårbarhetsanalys, utveckling av kommunens riskhanteringsgrupp samt beslut om en ny organisation för krishanteringsorganisation som under året har utbildats och övats under samverkansövningen Havsörn 2019. Arbetet inom området kris och beredskap har ökat.

Den styrande Fempartimajoriteten har en önskan om ökad medborgardialog. Under 2019 togs ett beslut av kommunstyrelsen att införa ett så kallat medborgarråd. En knivstamodell har arbetats fram, och i november 2019 kunde Medborgarrådet lanseras med en första digital enkät. Analysen av det första resultatet stod klar i februari 2020. De digitala enkäterna ska under år 2020 kompletteras med fokusråd för dialog i mindre grupper, i frågor där förtroendevalda önskar en djupare förståelse för kommuninvånarnas synpunkter.

Vidare har det så kallade Knivstaförslaget lanserats - en digital lösning för att lämna förslag till kommunen. Den 31 december 2019 hade 29 förslag inkommit och godkänts.

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning. Arbetsgivarvarumärket är ett sätt för kommunen att dels kommunicera med presumtiva medarbetare, dels bibehålla goda interna krafter. Det finns glädjande

nog ett stort intresse bland ungdomar för yrken inom kommuners verksamheter, liksom för hållbarhetsfrågor. Vår utmaning som arbetsgivare är att ta vara på detta stora intresse och erbjuda en bra arbetsmiljö och möjligheter till långsiktig professionell utveckling.

Kultur- och fritidskontoret har under året arbetat i en ny verksamhetsanpassad organisation inför driftsättningen av kommunens största byggprojekt - Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK). Sporthallarna öppnades i maj 2019 och en stor invigning genomfördes i december. Då öppnades mellandelens två entréplan, scenen, konsten, kampsport och restaurang. Cirka 5 000 besökare var på plats och tog del av programmet. Ishallen planeras vara klar i slutet av april 2020. I arbetet med fotbollsplaner på Kølängen inväntas besked från länsstyrelsen angående eventuella arkeologiska utgrävningar.

Samhällsutvecklingsnämnden

Ekonomisk analys

Samhällsutvecklingsnämndens resultat, eller budgetavvikelse, landar på ett överskott om 4,7 miljoner kronor för år 2019. Nettokostnaden uppgick till 39,6 miljarder kronor, vilket är en minskning med 9 procent jämfört med år 2018. Förändringen av nettokostnaden beror främst på att verksamheterna gator och vägar respektive exploatering redovisade lägre nettokostnader under året. En ökning av intäkterna i form av exploateringsbidrag medförde att nettokostnaden minskade för gator och vägar.

Nämndens tre största kostnadsposter år 2019 var personalkostnader (27 procent), köp av huvudverksamhet (21 procent) respektive kapitaltjänstkostnader (20 procent).

Affärsverksamheten avfall redovisar en budgetavvikelse på minus 664 000 kronor. Verksamhetens intäkter uppgick till 18,5 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 5 procent jämfört med år 2018. Kostnaderna ökade med 10,4 procent jämfört med föregående år och uppgick till 19,1 miljoner kronor. Verksamhetens underskott och en stor del av de ökade kostnaderna är direkta effekter av fördyringar när det gäller hämtning av hushållsavfall under de sista månaderna av år 2019.

Bostadsanpassning är en lagstyrd verksamhet, och ekonomin påverkas av antalet ärenden och dess storlek. Verksamhetens kostnader minskade med 28,3 procent år 2019 jämfört året innan.

Exploateringsverksamhetens budgetavvikelse uppgick till 426 000 kronor. Jämfört med den budgeterade nivån har verksamhetens intäkter ökat med cirka 550 000 kronor, till följd av ökade arrendeintäkter och ersättning för tidigare upparbetade kostnader vid planläggning.

Parker och naturvård, som tillsammans utgör Parkenhetens verksamhet, redovisar ett överskott på 150 000 kronor. Anledningen till Parkenhetens överskott är lägre personalkostnader.

Gator och vägar redovisar en budgetavvikelse på 4,8 miljoner kronor. Verksamhetens totala kostnader uppgår till 30,6 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning på 2,4 procent jämfört med föregående år. Verksamhetens kapitaltjänstkostnader utgör 47,2 procent av de totala kostnaderna år 2019. Kostnaderna för vinterväghållningen år 2019 uppgick till 4,4 miljoner kronor. Det överstiger kostnaden för vinterväghållningen för de tre senaste åren.

Den nya redovisningslagen medför att intäkter från och med 2019 ska införas i redovisningen av exploateringsbidrag i den takt intäkten uppstår eller under utbyggnad av investeringarna. Det innebär att exploateringsbidraget inte längre ska matchas gentemot de avskrivningskostnader som exploateringsinvesteringarna genererar. Enligt den gamla principen skulle verksamheten ha erhållit en intäkt på 5,0 miljoner kronor år 2019. Efter tillämpning av den nya redovisningsprincipen uppgår intäkten istället till 5,8 miljoner kronor. Ökningen av intäkterna från exploateringsbidrag och arrenden har bidragit till överskottet. Även verksamhetens kostnader påverkade resultatet positivt - personalkostnaderna blev 530 000 kronor lägre än den budgeterade nivån och det beror på att nyrekryteringar tog längre tid än förväntat. Ett generellt lägre kostnadstryck när det gäller entreprenadkostnader, så som underhållskostnader, bidrog också till överskottet.

Under år 2019 var verksamheten trafikövervakning/parkeringsavgifter tilldelad ett negativt kommunbidrag på minus 2 miljoner kronor. Budgetavvikelsen för verksamheten uppgick till minus 268 000 kronor. Det berodde på att intäkterna från avgifterna inte täckte det negativa kommunbidraget och verksamhetens kostnader. Intäkterna uppgick under året till 2,5 miljoner kronor, vilket är en ökning

med 17 procent jämfört med år 2018. Den största förändringen ägde rum inom området felparkeringsavgifter, som uppgick till 822 000 kronor år 2019 och därmed ökade med 51,8 procent jämfört med år 2018.

Övriga upplysningar nämnd

Park- och naturenheten har arbetat med en strategi för tätorternas utemiljöer. Strategin är en del av grönstrukturplanens handlingsplan. Gatuenheten har under året haft problem med det nu gällande ramavtalet gällande beläggnings-, anläggnings- och driftsarbeten, vilket har gjort att planerade underhållsinvesteringar inte har utförts som planerat. Problemet med ramavtalet har också påverkat Parkenheten, som inte har kunnat utföra planerade underhållsarbeten med hjälp av entreprenör under året.

Då kommunen växer, och dess anläggningar i form av parker, grönytor och gator i och med det också växer, krävs ett allt mer omfattande drifts- och underhållsbehov. Ett förändrat arbetssätt för effektivare drift är under översyn, med syfte öka flexibiliteten och ge en högre kvalitet på anläggningarnas skötsel.

Under året har Planenheten, tillsammans med Exploateringsenheten, arbetat intensivt med program för västra Knivsta respektive Alsike inom ramen för fyrsårsavtalet. Arbetet kommer att fortlöpa under 2020 för att vara klart till årsskiftet 2020/2021.

Håbo, Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har under året samverkat avseende en ny systemlösning för bostadsnära hämtning av förpacknings- och tidningsmaterial. Planerad avtalsstart/införande är 16 oktober 2020. Då Avfallsenheten har genomfört nya upphandlingar under året och utökar tjänsterna gentemot medborgarna under 2020 har taxan justerats.

Socialnämnden

Ekonomisk analys

Socialnämnden redovisar en negativ avvikelse på 29,3 miljoner kronor för år 2019.

Socialnämnden gick in i 2019 års budgetår med ett redan identifierat underskott på cirka 13,2 miljoner kronor. Av dessa utgjordes 9,2 miljoner kronor av ofinansierade kostnader i budgeten och dessutom var en verksamhet, Vilhelms gård, underbudgeterad med ungefär fyra miljoner kronor jämfört med avtalskostnad.

De totala nettokostnaderna har ökat med 10 procent jämfört med 2018 år. Detta beror på ökade volymer, ökade personalkostnader och minskade intäkter.

Den största negativa avvikelsen är inom individ- och familjeomsorgen. Verksamhetsområdet redovisar ett underskott på minus 18,5 miljoner kronor för år 2019. Nettokostnaden steg med 25,7 procent jämfört med år 2018. Placeringskostnaderna steg med 6,4 procent jämfört med budget för år 2019. Därutöver är största orsaken till underskottet den inhyrda bemanningen - kostnaden överstiger budget med 8 miljoner kronor. Under hela året har förvaltningen arbetat med rekryteringar. Personalomsättningen är dock fortsatt hög trots ansträngningarna.

Inom individ- och familjeomsorg, vård och stöd, ryms två satsningar på sammantaget 2,5 miljoner kronor – resurser som socialnämnden avsatte vid början av året för att förebygga placeringar. *Hemmasittande* respektive *Familjeteam* startades i maj 2019 och var fullbemannade från hösten.

Verksamheten försörjningsstöd redovisar en positiv budgetavvikelse på 520 000 kronor för år 2019. Trots att antalet långvarigt bidragsmottagande har ökat från föregående år, och även det beviljade biståndet per individ i snitt, så har inte antalet unika individer ökat.

Flyktingmottagande hade en negativ budgetavvikelse om minus 5 miljoner kronor. Underskottet för hela flyktingblocket beror på att Enheten för barn och unga haft lägre intäkter än beräknat, varav 4,1 miljoner kronor i avslagsbeslut på den tidigare återsökningen från år 2017 och 2018.

Arbetsmarknad visar på ett överskott om 726 000 kronor. Överskottet beror främst på vakanser inom verksamheten Stegen och lägre kostnader än budgeterat för feriearbetare. Totalt har arbetsmarknad erbjudit 76 platser till feriearbetande ungdomar.

Vård och omsorg enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) uppvisar ett överskott på 871 000 kronor för året. Nettokostnaden har ökat med 3,5 procent jämfört med år 2018. Estrids gård har gjort kostnadsanpassningar för att konkurrera på lika villkor som Vilhelms gård, vilket man också har lyckats med trots flera utmaningar. Utmaningarna har varit främst ett utökad vikariebehov i och med schemaomläggning vid *heltid som norm* och vid hemtagande av mycket vårdkrävande patienter, som även har krävt stora utbildningsinsatser.

Vilhelms gård har fått en ny utförare i Vardaga från 1 juli 2019. Detta har resulterat i lägre kostnader för socialnämnden, men verksamheten var underbudgeterad och redovisar därför ändå ett underskott.

Hemtjänst och delegerad HSL visar ett underskott på minus 4,4 miljoner kronor för år 2019. Biståndsenheten har under året beviljat färre biståndstimmar än vad budgeten var beräknad utifrån och hemtjänsten har inte kunnat anpassa sin personalvolym till de lägre intäkterna. En del av hemtjänstens underskott är även kopplad till gemensam bemanning. Där har fördelningen av lönekostnader mellan olika verksamheter varit svårprognostiserad under året.

Vård och omsorg enligt Lagen om stöd och service, LSS, och Socialförsäkringsbalken, SFB, har en budgetavvikelse som visar ett underskott på minus 2,8 miljoner kronor för år 2019. Underskottet inom blocket utgörs främst av högre kostnader än budgeterat för bemanning respektive externt köpta boendeplatser. Nettokostnaden ökade med 3,6 procent jämfört med år 2018. Kostnaden för köp av platser på LSS-boenden steg med 12,7 procent jämfört med föregående år. De nya platsbehoven har varit kända.

Färdtjänst och riksfärdtjänst landade på ett underskott på minus 1,8 miljoner kronor för år 2019. Nettokostnaderna ökade med 21,4 procent jämfört med föregående år. Upphandling av en ny färdtjänstleverantör är avslutad, vilket förväntas minska kostnaderna något under år 2020.

Åtgärder för budget i balans

Inom förvaltningen råder allmänt en hög kostnadsmedvetenhet. Om arbetsledningen i de olika enheterna alltid hade tagit in vikarier vid sjukdom och ledigheter, eller inte varit nogsamma vid inköp av förbrukningsartiklar med mera, hade utfallet för förvaltningen blivit betydligt sämre. Därutöver har förvaltningen arbetat med hemtagning av ensamkommande ungdomar till kommunens eget stödboende, vakanshållning över längre perioder av flera tjänster och indragning av en tjänst. Dock har effekterna av besparingarna ätit upp av de kostnader som beskrivits ovan.

Förvaltningen jobbar fortsatt med att minska sina kostnadsvolymer genom såväl omorganisation som översyn av riktlinjer för myndighetsutövningen, samverkansformer och arbetsmodeller, lokaler, bemanning samt digitalisering. Detta fortlöpande utrednings- och utvecklingsarbete kommer att fortgå under år 2020 och framöver. Under året gjordes inga investeringar i socialnämndens verksamheter.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2017	Utfall Volym helår 2018	Plan Volym helår 2019	Utfall Volym helår 2019	Förändring föreg. år procent
Vård och omsorg – hemtjänst/delegerad HSL	73415	72080	76000	72236	0,2%
Insatser enl LSS och SFB (Försäkringskassan)	23	22	26	19	-13,6%

Övriga upplysningar nämnd

En stor omvärldsförändring som har påverkat socialtjänsten är den reformering av Arbetsförmedlingen som pågått under år 2019 och som kommer att fortsätta fram till 2021. Inriktningen har redan ändrats till att främst erbjuda ett digitalt serviceutbud. Förändringarna har gått fort och kommunens samverkan med myndigheten har varit kraftigt påverkad under hela året - Arbetsförmedlingen har behövt prioritera utbetalningar av ersättningar framför individuellt stöd och samverkan.

På Estrids gård har pilotprojektet *heltid som norm* införts under året - ett projekt inom ramen för det större omställningsarbete i kommunen som beslutats av kommunstyrelsen. Förändringen har inneburit en stor utmaning i att få tillräcklig bemanning på morgon och kväll utan att höja verksamhetens kostnader eller försämra arbetsmiljön.

Som ett resultat av upphandling enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU) har gruppbestäderna Dadelvägen och Lyckåsen samt det särskilda boendet Vilhelms gård fått nya utförare. Sedan 1 april

2019 drivs Dadelvägen och Lyckåsen av Nytida AB. Den 1 juli 2019 tog Vardaga över driften av Vilhelms gård.

Knivsta delar övriga kommuners framtidsutmaning att leverera vård, omsorg, stöd och service till en befolkning där de kostnadsdrivande åldersgrupperna ökar snabbare än den arbetsföra befolkningen. Knivsta är den kommun i länet som har den största demografiska utmaningen, med en åldersgrupp av 80+ som beräknas öka med nästan 43 procent mellan åren 2019 och 2025.

Därtill finns Knivsta kommun i en region där det är allt svårare att rekrytera personal med adekvat utbildning, främst inom socialsekreterar- och sjuksköterskeyrkena men även i allt högre grad avseende undersköterskor.

Vardagas och Norlandias nya äldreboenden i Knivsta kommun skapar en överetablering av äldreboenden i kommunen. Det kan leda till att en ökning i antalet ansökningar om äldreboende från personer i andra kommuner och därmed medföra högre kostnader på längre sikt. Vidare kan det leda till ökad konkurrens om omvårdnadspersonal.

Under 2020 öppnar ett nytt serviceboende enligt Lagen om stöd och service (LSS) i Wåhlins fastigheter. Under året planeras framtagande av lokalförsörjningsplan avseende LSS-boenden.

Under år 2019 har styrningen av närvårdssamverkan förtydligats. Det har medfört en större förståelse för och ett större engagemang i närvårdsfrågor i Knivsta. Resan mot en effektiv och nära vård kan närmast beskrivas som ett kommande paradigmskifte inom kommun och region. Riktigt vad detta kommer att innebära avseende verksamhets- och resursförändringar återstår fortfarande att se.

Utbildningsnämnden

Ekonomisk analys

Utbildningsnämnden uppvisar ett överskott på 852 000 kronor för budgetåret 2019.

Nämndens överskott utgörs till vissa delar av det besparingspaket som beslutades under våren. Totalt sett lämnar också både den kommunala förskoleverksamheten och grundskoleverksamheten överskott, bland annat till följd av att statsbidraget för minskade barngrupper i förskolan har varit högre än budgeterat.

Reviderade hyresavtal för två kommunala grundskolor har reducerat hyreskostnaden jämfört med budget. Även hyran för Norrgårdens förskola blev lägre än den indikativa hyran. Tjänster har vakanshållits inom den centrala förvaltningen (budgeten bygger på att alla tjänster är tillsatta - under ett normalår sker förändringar som vakanser, sjukdom med mera) och kompetensutvecklingen har hållits på en lägre nivå än planerat.

Fem av sju kommunala rektorsområden (förskola) uppvisar överskott för år 2019. Lustigkulla förskola med åtta avdelningar har haft lägre personalkostnad än budgeterat och har därmed ett större överskott. Den nya Norrgårdens förskola uppvisar ett underskott. Skälet är att endast fyra avdelningar i stället för de ursprungligt planerade fem öppnades under hösten.

Fem av åtta kommunala rektorsområden (grundskola) uppvisar underskott. Anledningarna är flera, som färre elever än budgeterat under höstterminen och svårigheter att anställa deltidspersonal. De två högstadieskolorna når inte budget i balans vid rådande nivå på högstadiepengen. En översyn av bland annat klasstorlekar har påbörjats.

Små klasser inom vissa program, i kombination med elever i behov av stödresurser, har gjort det svårt att bedriva verksamheten inom budgetramarna för det interna gymnasiet. Underskottet uppgår till 1,4 miljoner kronor.

Inom vuxenutbildningen har endast utbildningar och kurser som kommunen är skyldig att bevilja enligt lag beviljats under året. Trots detta uppgår underskottet till 1,7 miljoner kronor. Inklusivt sfi, svenska för invandrare, ligger underskottet på 1,9 miljoner kronor, trots en höjd schablonersättning för nyanlända (statsbidrag).

Under år 2019 ökade nämndens nettokostnader med 6,4 procent, eller med 42,2 miljoner kronor, jämfört med år 2018. Anledningarna är prishöjningar, löneökningar, ambitionsnivå samt en växande

befolkning som givit upphov till en ny förskola – Norrgårdens förskola – samt Adolfsbergsskolan på helårseffekt. Under året drabbades främst grundskolan av ökade kostnader för kommunens bilpool, taxiresor och modersmål. De största kostnadsposterna utgjordes av löner samt köp av huvudverksamhet från andra kommuner och fristående aktörer, varav Uppsala kommun var den största mottagaren. Den största intäktsposten var statsbidrag. Dessa ökade med 4,9 procent, eller 1,7 miljoner kronor, jämfört med år 2018.

Investeringar under år 2019 uppgick till 8 miljoner kronor. Nya förskolan Norrgårdens förskola och grundskolan Adolfsbergsskolan, som färdigställdes i november 2018 och som krävde investeringar även under 2019, utgjorde de enskilt största investeringar under året.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2018	Plan Volym helår 2019	Utfall Volym helår 2019	Förändring föreg. år procent
Förskola, barnantal	1 333	1 402	1 346	1 %
Grundskola, elevantal	3 036	3 140	3 077,5	1 %

Övriga upplysningar nämnd

Från 1 juli trädde en reviderad läroplan för förskolan i kraft, Lpfö 18. I den nya läroplanen har arbetsfördelning inom arbetslaget förtydligats och läroplanens målområden utökats. Titeln förskolechef har ändrats till rektor. Implementering av förändringarna har skett via kompetenssatsning för all förskolepersonal.

Under vårterminen genomförde Skolinspektionen tillsyn av Knivsta kommun på huvudmannanivå. Vad gäller förskola, fritidshem, grundsärskolan, gymnasiesärskolan och den kommunala vuxenutbildningen så hade Skolinspektionen inga krav på åtgärder. Beträffande grundskolan förelåg brist rörande personal med studie- och yrkesvägledningskompetens i årskurs 1-5 och beträffande gymnasiet fanns brister rörande elevers tillgång till studiehandledning på modersmålet. Samtliga brister är åtgärdade. Utöver tillsynen på huvudmannanivå genomförde Skolinspektionen även tillsyn på två skolenheter i kommunen. För Thunmanskolan angav Skolinspektionen inga krav på åtgärder medan Sjögrenska gymnasiet har arbetat med åtgärder kring kollegialt lärande, arbetssätt och att utveckla undervisningen så att alla elever stimuleras att nå sina mål.

Höstterminen 2019 startade Knivsta kommun egen särskoleverksamhet. Initialt var det tre barn i förskoleklass respektive lågstadiet som togs emot. Verksamheten bedrivs i Alsike skolas lokaler. Anledningen till uppstarten av verksamheten var dels att Uppsala kommun inte kunde erbjuda elever från Knivsta plats från hösten 2019, dels barns rätt till skolgång så nära hemmet som möjligt.

Bygg- och miljönämnden

Ekonomisk analys

Under år 2019 uppgick Bygg- och miljönämndens nettokostnad till 11,5 miljoner kronor. Det motsvarar en minskning av nettokostnaden med 6,5 procent jämfört med år 2018. Den främsta förklaringen till att nettokostnaden har minskat är att intäkterna för stadsbyggnad har ökat mer än vad kostnaderna har ökat.

Budgetavvikelsen för bygg- och miljönämnden uppgick till minus 1,2 miljoner kronor, varav verksamheten miljö- och hälsoskydds budgetavvikelse var minus 1,7 miljoner kronor. Den främsta anledningen är lägre tillsynsavgifter än budgeterat. Avgifterna ökade ändå med 14 procent jämfört med föregående år. Verksamhetens självfinansieringsgrad (externa intäkter/kostnader) uppgick till 38 procent.

Stadsbyggnads budgetavvikelse blev ett överskott på 577 000 kronor. Verksamhetens kostnader exklusive projekt var 7,7 procent lägre än budget. Främsta förklaringen är att verksamheten har haft lägre lönekostnader till följd av vakanser.

Verksamhetens intäkter uppgick till 5,6 miljoner kronor. Bygglovsintäkterna ökade med cirka 16 procent jämfört med föregående år. Självfinansieringsgraden för verksamheten är 56,5 procent.

Nämndens investeringsutgift för år 2019 uppgick till 1,6 miljoner kronor – en summa som avser det nya GIS-systemet.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2018	Plan Volym helår 2019	Utfall Volym helår 2019
Självfinansieringsgrad miljötillsyn	37,0	68,0	38,0
Självfinansieringsgrad bygglov	43,0	55,0	56,5

Övriga upplysningar nämnd

Nämndens verksamheter har under året arbetat mycket med effektiviseringsarbete, med syfte att anpassa sig till den nya ekonomiska situationen samt skapa en bättre arbetsmiljö för dess personal. Dessa åtgärder har bland annat varit att delta i kommunens övergripande pilotprojekt för RPA, Robotic Process Automation. Här har Bygglovsenheten samt Kart- och GIS-enheten deltagit genom att automatisera en process som syftar till ökad synlighet av bebyggelsestrycket i kommunen, och därmed ökad kvalitet vid granskning av lokaliseringsprövningar för bebyggelse främst utanför detaljplanerat område.

Bygg- och miljökontoret har utöver detta varit med i ansökningen av medel från Smart Built Environment för projektet Mosaik, vilket syftar till att skapa en innovationskultur i Knivsta kommun. Detta projekt involverade i slutet av året samtliga verksamheter i kommunen, med Bygg- och miljökontoret som projektägande organisation.

Miljöenheten har genomfört ett stort arbete med att se över samtliga processer och rutiner i syfte att skapa en tydligare och mer effektiv hantering av sina olika ärenden. Detta arbete har pågått löpande under hela året.

IT-nämnden (Knivsta, Heby, Tierp, Älvkarleby, Östhammar)

Ekonomisk analys

IT-nämnden Cassiopeia bildades 1 januari 2019 och är ett samarbete mellan Knivsta, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Tierp är värdkommun.

Redan från starten av den nya nämnden har det funnits otydligheter i ekonomistyrningen, vilket påverkar både budget och prognosarbete. Exempel är att förtydligande behövs om allt från hyror till kostnader för "IT-bilar". En ansträngd ekonomi i de fem medlemskommunerna i kombination med det faktum att Tierps kommun har haft köpstopp under stora delar av året har påverkat resultatet positivt.

Resultatet för IT-nämnden blev 10,4 miljoner kronor år 2019. 5,4 miljoner kronor av dessa kan förklaras av att kostnader ligger kvar i medlemskommuner på grund av otydligheten i ekonomistyrningen. Övriga förklaringar är lägre personalkostnader på grund av vakanser, cirka 2,6 miljoner kronor, samt cirka 1,5 miljoner kronor i lägre konsultkostnader.

Knivsta kommuns del av resultatet, inklusive egna omkostnader, blev 1,6 miljoner kronor i överskott.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Intern Volym helår 2019	Extern Volym helår 2019
Helpdesk Knivsta	662	3749

Övriga upplysningar nämnd

IT-nämndens första år har varit turbulent med nya chefer, roller och processer i en ny IT-organisation. Kundnöjdheten i Knivsta har sjunkit. Åtgärder har satts in, rekryteringar har gjorts och förändringar görs löpande både för att stärka infrastrukturen och öka kvaliteten i leveranserna från den interna IT-organisationen.

Om år 2019 präglades av osäkerhet kring uppdrag, roller och processer samt återhållsamhet i ekonomin så kommer 2020 att vara ett år i stark kontrast. Flera stora upphandlingar är annonserade, projekt startas, medarbetarna är allt mer bekväma i den nya organisationen, processer blir tydligare och leveranserna ska bli både effektivare och med efterfrågad kvalitet. En handfull större upphandlingar har förberetts och annonserats under året - telefoni, datacenter, licenspartner, print/copy, kommunnät Knivsta/Heby. En av de större - print/copy - överklagades tyvärr och har gjorts om. Sammantaget märks ett klart högre intresse från marknaden: behovet som annonseras nu motsvarar behovet hos en kommun om cirka 86 000 kommuninnevånare.

Under året har arbetet med att förenkla och snabba upp processen "från behov till leverans" startats upp av våra partneransvariga. Ett förenklat förfarande vid IT-beställningar har införts i ett par av kommunerna, med goda erfarenheter. Verksamheterna har egna utbildade beställare som via webben direkt kan se och beställa utrustning ur ett standardiserat sortiment med direktleverans till den egna arbetsplatsen. Rutiner för ekonomiprocesserna har arbetats fram tillsammans med de fem kommunernas ekonomichefer.

De fem kommunernas supportpersonal påbörjade under året ett samarbete över kommungränserna. Gemensamma supportmöten över Skype sker varje vecka för att utbyta erfarenheter och dryfta aktuella problem. Två IT-tekniker har rekryterats för att förstärka gruppen, så att de mest erfarna teknikerna kan ta ett steg uppåt internt för att lära sig nya saker. Numera kan supportteknikerna även arbeta över gränserna på distans och åtgärda ärenden i alla kommuner. Något av det viktigaste som gjorts under år 2019 är att de fem kommunernas IT- helpdesk har samlats i samma helpdesksystem (ServiceDesk+). Detta är första steget mot att kunna hjälpa alla användare, oberoende av geografi.

IT-organisationen har startat en klientgrupp med representanter från alla fem kommunernas supportpersonal. Gruppens ansvar är att samordna arbetet med de olika klientplattformar som finns i kommunerna, i syfte att strömlinjeforma dessa så att de är så lika som möjligt. Detta för att underlätta supportens arbete över gränserna.

Supporten har, tillsammans med kundansvariggruppen, påbörjat kartläggning och komplettering av de processer och rutiner som finns i de olika kommunerna. Syftet är att se vad som kan göras så lika som möjligt och nyttja "best practice" i de fall rutinerna för samma arbetsuppgifter ser olika ut. Under år 2019 har arbete pågått med att försöka få bort de datorer som fortfarande har Windows 7 installerat, eller, i de fall det gått, kunna uppgradera dessa till Windows 10. Detta görs för att skärpa säkerheten i klientplattformen för samtliga kommuner. Det finns idag ett fåtal klienter kvar med Windows 7 i kommunerna, men arbetet med att få bort dessa pågår kontinuerligt.

Lönenämnd (Knivsta, Tierp, Älvkarleby)

Ekonomisk analys

Lönenämnden är ett samarbete med Knivsta, Tierp och Älvkarleby kommuner. Tierp är värdkommun. Det positiva utfallet för år 2019 blev 643 000 kronor, där Knivsta kommuns andel av resultatet uppgår till 235 000 kronor. Överskottet förklaras främst av vakanser under året, men även av det faktum att besparingar är genomförda i enlighet med centralt uppdrag i Tierps kommun.

Under året har nytt lönesystem införts. 1,5 miljoner kronor var budgeterat för införandeprojektet, varav en del var avsatt till projektledartjänst. Den totala införande- och utbildningskostnaden för projektet blev 1,4 miljoner kronor.

Nyckeltal/volymer

Volym och nyckeltal	Volym helår 2019
Lönespecifikationer per år	63 588
Supportärenden	22 107

Övriga upplysningar nämnd

Under året betalade Lönecentrum ut 63 588 löner. Det innebär att det varje månad bearbetades lön för i genomsnitt 5 300 personer. Implementeringsprojektet av HR- och lönesystem avslutades under året.

Lönecentrum har övertagit samtliga kommuners schema- och planeringssystem, Time Care, vilket innebär att även systemförvaltningen nu sker centralt av Lönecentrum. En ny rutin för systerorganisation gällande dessa system är beslutad. Bemanningseenheten och poolenheten i Tierps kommun har organiserats under Lönecentrum och ett utökat samarbete har påbörjats med Älvkarleby och Knivsta kommuns bemanningsorganisationer.

År 2019 registrerades 22 107 ärenden i ärendehanteringssystemet. Det innebär att det dagligen inkom cirka 85 ärenden via e-post. Utöver detta inkom även ärenden via andra kanaler. Den största andelen inkomna ärenden var löne- och avtalsfrågor. Samarbete kommer att ske på olika sätt och inom olika områden även framöver, i syfte att kostnadseffektivisera respektive bibehålla en hög kompetens. Lönecentrum ska skapa förutsättningar för andra verksamhetssystem att integreras med personalsystemet, när det finns ett sådant behov från verksamheterna.

Efter nystarten av HR- och lönesystemet har det framkommit ett behov av olika rensningar och uppdateringar i systemet. Ett sådant förfarande kräver att systemförvaltarna både får resurser och tid till detta, på samma gång som enheten har möjlighet att arbeta med strategiska frågor för att förbättra processer. Det kan komma att kräva att ny kompetens rekryteras, i form av utvecklare med systemkunskap.

Överförmyndarnämnden

Ekonomisk analys

Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd för Uppsala läns kommuner. Nämnden har en budget på drygt 39 miljoner kronor. I budgeten ingår gemensamma kostnader och alla kommuners bidrag till gemensamma budgeten.

Resultatet för år 2019 blev ett överskott på 2,8 miljoner kronor. Knivsta kommuns andel av överskottet är 95 400 kronor. Överskottet beror främst på färre ärenden för ensamkommande barn samt något lägre kanslikostnader (löne- och verksamhetskostnader). Att antalet ärenden skulle sjunka var känt, men utvecklingen blev ännu kraftigare än planerat.

Utöver nämndens budget har respektive kommun även kostnader för politiska arvoden. Det samlade överskottet för överförmyndarverksamheten uppgår till 206 000 kronor, vilket inkluderar Knivsta kommuns andel av nämndens överskott.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Plan Volym helår 2019	Utfall Volym helår 2019
Övriga ställföreträdare	2650	2693
Gode män flyktningmottagande	250	84

Övriga upplysningar nämnd

Politisk verksamhet består av övriga ställföreträdare (ej gode män för ensamkommande), kanslikostnader samt mindre kostnader för den gemensamma nämnden (till exempel utlägg för politikerna).

Vi kan konstatera att ärendena för övriga ställföreträdare förblir nära nog konstanta över tiden. I budgeten för 2019 låg 2 650 ärenden för övriga ställföreträdare. Under året hade nämnden 2 693 ärenden.

Verksamheten flyktningmottagande består av gode män för ensamkommande barn och vissa kanslikostnader. I budgeten för år 2019 låg 250 ärenden, och vid december månads utgång fanns 84 ärenden. Minskningen kan delvis hänföras till att ungdomar som varit placerade i Uppsala län, men anvisats annan kommun i landet, flyttats till anvisningskommunen.

Kommunstyrelsens finansförvaltning

Finansförvaltningen är kommunens "internbank". Alla skatteintäkter bokförs mot finansförvaltningen och fördelas härifrån ut till nämnderna i form av så kallade kommunbidrag. Finansnettot budgeteras även här - borgensavgifter och utdelningar är en stor intäktskälla, liksom hyror och avgifter. En annan intäktskälla är exploateringsvinster.

Under finansförvaltningen finns även kommunstyrelsens prioriterade medel för i huvudsak utvecklingssatsningar. De omfattar allt från förenklingar till införande av ny teknik. Vidare finns budgetposten aktiv personalpolitik, vilken syftar till att stimulera, prioritera och utveckla personalpolitiken i kommunen. Exempel på detta är lönesatsningar, kompetensutveckling av medarbetare och chefer med mera. Det finns även en post för så kallad bokslutsreglering - ett sätt att tillföra nämnderna medel när volymerna ökar och återbetala om volymerna minskar jämfört med budget. Flera verksamheter har kommunbidrag som är baserade på antal elever, timmar med mera. Om det verkliga antalet blir högre än budget erhålls en volymkompensation (bokslutsreglering) och om det verkliga antalet blir lägre än budget sker det omvända.

Även pensionskostnader hanteras under finansförvaltningen.

På finansförvaltningen budgeteras även kommunens finansiella resultat, vilket var 21,1 miljoner kronor år 2019 motsvarande 1,9 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning.

År 2019 uppgick budgetavvikelsen för finansförvaltningen till 4,4 miljoner kronor, eller 0,4 procent. Kommunens nettointäkt uppgick till 1,2 miljarder kronor år. Intäkterna från skatter, bidrag och utjämningssystem blev 3,2 miljoner kronor högre än budgeterat, trots att statsbidraget för byggbonus om 5 miljoner kronor har utgått. Exploateringsvinsterna blev 38,9 miljoner kronor, men når ändå inte upp till den budgeterade nivån på 44 miljoner kronor.

På uppsidan finns en långsammare utveckling av barn- och elevantalet än beräknat, främst inom förskola och grundskola. Detta har inneburit lägre kostnader för bokslutsreglering, samt att medel kvarstår på kommunstyrelsens avsatta pottor för aktiv personalpolitik och prioriterad utveckling.

Under året bytte kommunen pensionsadministratör. Detta har medfört att den tidigare pensionsadministratören har gjort uppdaterade beräkningar på flertalet anställda, vilket har resulterat i en engångskostnad på 15 miljoner kronor inklusive löneskatt. Det är en oförutsedd kostnad och negativ avvikelse. Utdelningen från de kommunala bolagen uppgår till budgeterade 12 miljoner kronor.

Tabell budgetföljsamhet nettointäkter 2019, miljoner kronor

	Budget netto-intäkt 2019	Nettointäkt 2019	Budget-avvikelse
Skatteintäkter	980,6	982,9	2,2
Kommunalekonomisk utjämning, bidrag och fastighetsavgift	159,0	160,0	0,9
Exploateringsvinst	44,0	38,9	- 5,1
Avgifter, hyror och statsbidrag	42,7	46,1	3,3
Övriga intäkter/kostnader*	- 25,8	22,5	3,3
Finansiella poster	17,5	17,2	- 0,3
Summa	1 218,1	1 222,5	4,4

*Utgörs främst av pensionsutbetalningar samt i budgeten kommunstyrelsens avsatta medel för bokslutsreglering, aktiv personalpolitik, prioriterade utvecklingsinsatser samt 1:1 inom grundskolan.

De kommunala bolagen

Kommunfastigheter i Knivsta AB

Ekonomisk analys

Kommunfastigheter i Knivsta AB har som mål att resultatet på lång sikt ska uppgå till 3 procent av omsättningen per år. Därutöver ska bolaget långsiktigt säkerställa en soliditet som lägst uppgår till 10 procent. Vinstmarginalen, räknat som vinst efter skatt som del av omsättningen, uppgick till 6 procent för år 2019. I resultatet ingår 4 miljoner i utdelning från dotterbolaget till ägaren Knivsta kommun. Vinstmarginal exklusive utdelning uppgick till 3,6 procent. Resultatmålet är därmed uppnått. Soliditeten för 2019 är 10,2 procent, vilket är i nivå med det långsiktiga soliditetsmålet.

Under året har budgetefterlevnaden varit mycket god. Budgeterat resultat för året var 20,8 miljoner kronor, efter finansiella poster. Utfallet för året blev 28,6 miljoner kronor, varav 4,0 miljoner förklaras av ej budgeterad utdelning från dotterbolaget. Förbättringen gentemot budget förklaras av det besparingsprogram som initierades under år 2019, ett lägre löpande underhåll och lägre kapitalkostnader än budget.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2017	Utfall Volym helår 2018	Utfall Volym helår 2019
Uthyrningsbar area, m ² (BTA)	68 319	76 502	79 800

Övriga upplysningar

I maj 2019 invigdes den första etappen av idrotts- och kulturhuset Knivsta Centrum för Idrott och Kultur (CIK). Etappen innehöll två fullstora sporthallar. CIK är byggt enligt den internationella passivhusstandarden och har med sin träkonstruktion ett betydligt lägre koldioxidavtryck än motsvarande byggnader i betongkonstruktion.

I juni invigdes Norrgårdens förskola i Kölängen. Förskolan har åtta avdelningar och eget tillagningskök. Norrgårdens förskola är byggd enligt den internationella passivhusstandarden.

I oktober fastställdes konsumentprisindex (KPI) till 1,5 procent. KPI styr indexuppräknningen av hyror och resulterade i en hyreshöjning i lokalbeståndet på i genomsnitt 1,2 procent för år 2020.

Bolaget har en låg riskexponering och låga vakanser. Knivsta kommun är både ägare och den dominerande hyresgästen, med ett långsiktigt behov av lokaler för sina verksamheter.

Hyreskontrakten är långa. För bolaget innebär räntehöjningar en väsentlig risk för lönsamheten, men en möjlighet vid räntesänkningar. Räntebindning och kapitalbindning för låneportföljen styrs av en finanspolicy som syftar till att vidmakthålla en balanserad låneportfölj med begränsad risk. Samtliga lån omfattas av en kommunal borgen. Borgensåtagandet från kommunen har för närvarande ett tak på 1,3 miljarder kronor.

Knivstabostäder AB

Ekonomisk analys

Knivstabostäder har, enligt ägardirektivet för år 2019, ett finansiellt mål på redovisat eget kapital om lägst 7,5 procent. Avkastningen på justerat eget kapital uppgick under året till 3,7 procent, vilket är lägre än det finansiella målet.

Avvikelsen förklaras av ökad uppskjuten skatt på grund av skattemässiga direktavdrag i samband med renoveringar enligt det så kallade BoKvar-projektet. Mätt över fem år uppgår avkastningen till 7,8 procent i genomsnitt. Bedömningen är att avkastningskravet i ägardirektivet är uppnått.

Budgetefterlevnaden har i stort sett varit god under året. Fler utflyttningar i lägenheter med eftersatt underhåll tillsammans med en brand och fler vattenskador än budgeterat, gav ökade kostnader, och ett resultat efter finansiella poster på 5,5 miljoner kronor mot 6,6 miljoner kronor i budget. Bränder,

vattensador och vilka lägenheter som blir tomställda är poster som är generellt svåra att budgetera för.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2017	Utfall Volym helår 2018	Utfall Volym helår 2019
Antal lägenheter (st)	492	518	518
Uthyringsbar area, m ² (BTA)	35 160	36 718	36 718
Vakansgrad bostäder % ¹⁾	0,02	0,22	0,17
Totalt antal avflyttningar	47	43	49
Varav omflyttning inom beståndet	7	5	8

Övriga upplysningar

I januari 2019 träffades en överenskommelse med hyresgästföreningen om en höjning av hyran med 1,3 procent. Den årliga BoKvar-förhandlingen resulterade i en höjning på 1,05 procent från 1 juli 2019. Inom ramen för BoKvar genomfördes fönsterbyten på Granbacken, Gärdet och delar av Särsta. På Södervägen byttes radiatorer i delar av beståndet, och på Granbacken och Tallbacken byttes ventilationen ut. Systemet för energieffektivisering som installerades på områdena Granbacken och Tallbacken har minskat energiförbrukningen och kommer under kommande år att installeras i hela beståndet. En överenskommelse träffades med hyresgästföreningen om en retroaktiv höjning av hyran med 1,5 procent från 1 januari 2020.

Knivstabostäder har relativt låg riskexponering och låga vakanser. Bostadskön med potentiella hyresgäster är lång och genomsnittstiden för att få en bostad är längre än sex år. Skuldsättningen är låg i förhållande till marknadsvärdet på fastigheterna, och även vid ränteförändringar finns god betalningsberedskap. De främsta identifierade riskerna är relaterade till nybyggnation av fastigheter och behovet av upprustning i befintliga fastigheterna. Riskerna hanteras genom noggranna ekonomiska överväganden i samband med projektering av nya fastigheter, samt genom kontinuerlig dialog och överenskommelser med hyresgäster för behovet av åtgärder i befintliga fastigheter.

Knivstabostäder har ett kommunalt borgensutrymme på 100 miljoner kronor, vilket sänker upplåningskostnaderna och ökar tillgången till likviditet. En risk i bedömningen av framtida investeringar är osäkerheten när det gäller långsiktigheten i politiska beslut. Investeringsstödet från staten har nyttjats för senaste nyproduktionen, och till vilken grad Knivstabostäder kan få del av stödet utgör en risk.

Alsike Fastighets AB

Ekonomisk analys

Alsike Fastighets AB har, enligt ägardirektivet för år 2019 för sin egen verksamhet, ett resultatkrav som över en femårsperiod ska uppgå till 12 miljoner kronor före skatt. Avkastningen ska säkra bolagets långsiktiga ekonomiska åtaganden och möjliggöra utdelning till kommunen.

Resultatet före skatt var minus 2,7 miljoner kronor. Under året avetablerade kommunen Spillkråkans förskola, vilket gjorde det möjligt att stycka av kvarteret Myran till tolv småhustomter. Av dessa såldes sex stycken under året.

Den genomsnittliga vinsten över fem år uppgår till 7,9 miljoner kronor. Bolaget har sedan fem år tillbaka drivit detaljplan för Alsike Nord, vilket möjliggör framtida försäljning. Processen har dock dragit ut på tiden av olika orsaker. Resultatnivåerna som anges enligt ägardirektivet kan svårigen uppnås utan dessa detaljplaner och det finns ett behov av att antingen revidera direktiven eller att skynda på planerna.

Budgetefterlevnaden för året var - på sista raden - relativt god. Budgeterat resultat före skatt låg på minus 2,3 miljoner kronor och utfallet blev minus 2,8 miljoner kronor. Intäkterna ökade med 3,2 miljoner mot budget. Kostnaderna för sålda fastigheter ökade också mer än beräknat, framför allt på grund av ökad kostnad för VA-moms samt tillkommande projekteringar i samband med uppdelad detaljplan.

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2018	Plan Volym helår 2019	Utfall Volym helår 2019
Antal fastighetsförsäljningar	0	68,0	6

Övriga upplysningar

Anläggandet av Alsike Park, inklusive en idrottsyta, påbörjades under 2018 och avslutades under året. Parken innehåller grönytor och en ny damm för omhändertagande av dagvatten från samtliga deletapper i detaljplanen Alsike Nord etapp 2. Idrottsytan är till för Adolfsbergsskolans behov av uteaktiviteter och rymmer bollplan, löparbana, längdhopp samt plats för kulstötning.

Den del av bolaget som verkar för kommunens näringslivsutveckling har under året främst inriktat sina resurser på att fylla de tre våningsplanen i Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK) med hyresgäster. Näringslivsfrågorna i stort delas med kommunen. Bolagets inriktning är främst att skapa intresse hos och förutsättningar för externa företag att etablera sig i kommunen.

Alsikebolaget är beroende av detaljplanelagd mark och försäljningen är kopplad till konjunkturen. Detaljplanerna är ytterligare försenade och påverkar, om dessa inte vinner laga kraft enligt tidplan, försäljningen negativt. Kostnaden för den kommande planen är betydligt högre än kostnaden för de tidigare planerna, vilket ger en risk för lägre intjäning. Det betyder även att ett högre pris behöver tas ut för att bibehålla lönsamheten.

I Knivsta kommun råder en positiv framtidstro om tillväxt. En sådan ställer också stora krav på infrastrukturella satsningar. Osäkerhet i hur infrastruktur kommer att belasta framtida planer utgör en osäkerhet för bolagets kalkyler. Vidare ger utbyggnaden av Knivsta och Alsike en kapacitetsbrist inom fjärrvärme, elnät, vägnät och, inte minst, vatten och avlopp. Det kan fördröja framtida utbyggnad.

Under året ledde ett folkinitiativ i kommunen fram till diskussioner om omförhandling av det så kallade fyrspårsavtalet. Ett förslag lades fram om att minska åtagandet från 15 000 till 10 000 lägenheter/bostäder. Förslaget rymde också krav på att denna minskning i antalet bostäder inte skulle påverka statens åtagande om stationsläge i Alsike samt påfart till E4:an negativt. Samtalet kring detta fortsätter nu.

Roslagsvatten AB

Ekonomisk analys

Roslagsvatten AB är verksamt i Österåkers kommun, Vaxholms stad, Knivsta kommun, Vallentuna kommun och Ekerö kommun. Från 1 januari 2003 är Roslagsvatten Knivsta kommuns VA-leverantör.

Roslagsvatten distribuerar dricksvatten och renar avloppsvatten för cirka 23 960 abonnenter (inklusive industrier och andra kommersiella verksamheter). Huvuddelen av dricksvattnet kommer från Norrvattens kommunalförbund.

Roslagsvattenkoncernens totala resultat för 2019 uppgick till 45,6 miljoner kronor år (27,5 miljoner kronor år 2018). Knivsta kommuns andel uppgick till 5,2 miljoner kronor (3,2 miljoner kronor 2018).

Inga nya lån har tagits under året, trots att nya lån fanns budgeterade. Totalt är lånebeloppet 903 miljoner kronor. Räntekänsligheten är betydande och innebär att en ökning av räntekostnaderna med en procentenhet på samtliga lån i koncernen skulle öka räntekostnaderna med cirka 9 miljoner kronor. Det motsvarar cirka 4 procent av brukningsavgifterna och cirka 9 procent av personalkostnaden. Samtliga lån i dotterbolagen samt checkkrediterna i Roslagsvatten har kommunal borgen.

Under året lämnades brukningstaxorna oförändrade i samtliga kommuner. VA-anläggningstaxan höjdes med 7,0 procent i Knivsta. Intäkterna i koncernen uppgick till 465,0 miljoner kronor (433,3 kronor år 2018) varav 258,3 miljoner kronor utgjorde brukningsavgifter. Av årets intäkter för anläggningsavgifter på 45,4 miljoner kronor kommer 21,4 miljoner kronor från tidigare år. 1 januari 2018 ökades periodiseringstiden för anläggningsavgifter från tidigare 30 år till 46 år. Anledningen är att bättre spegla genomsnittsavskrivningstiden.

Investeringarna i koncernen uppgick under året till 244,0 miljoner kronor (177,3 miljoner kronor år 2018). Summan inkluderar årets ökning av pågående arbeten med 5,3 miljoner kronor (83,2 miljoner kronor år 2018). Investeringarna består av nya anläggningar, upprustning av pumpstationer, reningsverk och ledningsnät, samt datorer och kontorsinventarier. Beloppet fördelar sig på Österåker 143,1 miljoner kronor år (20,4 miljoner kronor år 2018), Vaxholm 36,3 miljoner kronor (23,0 miljoner kronor år 2018) och Knivsta 25,8 miljoner kronor år (25,9 miljoner kronor år 2018).

Nyckeltal/volym

Volym och nyckeltal	Utfall Volym helår 2018	Utfall Volym helår 2019
Liter kranvatten per person och dygn		145
Antal analysresultat på dricksvatten som bedöms som otjänligt		0
Distribuerad mängd kranvatten Knivsta, liter		748 000
Avloppsvatten Knivsta, liter		1 040 000
Ledningsnät dricksvatten (hela Roslagsvatten), mil	80	81,2

Övriga upplysningar

Under år 2019 genomfördes en större organisationsförändring med syfte att möta morgondagens behov. Roslagsvatten kommer nu att utöka antalet anställda med cirka 15 nya tjänster, varav flertalet rekryteringar går till huvudprocessen VA-försörjning. Vårt Revaq-certifierade slam på Blynäs reningsverk fick pris för årets torraste slam år 2019 - något vi är mycket stolta över. Under året medverkade Roslagsvatten, under ledning av Norrvatten, i arbetet med att ta fram *riktlinjer för hållbar vattenförbrukning*, vilka har godkänts av majoriteten av Roslagsvattens ägarkommuner. Fler kommuner kommer att besluta om riktlinjerna under 2020.

I Knivsta pågår utredning om alternativ för att klara den framtida utbyggnaden när det gäller avloppskapaciteten. VA-utbyggnaden har inte följt Knivsta kommuns VA-plan. Endast mindre VA-utbyggnadsprojekt har blivit genomförda. Efterlevnaden av VA-planen styrs i första hand av kommunens detaljplanering, som i och med det så kallade fyrsparavtalet med staten skiftade fokus. Det innebär att VA-planen nu är i behov av revidering.

Under året har Knivstas framtida avloppsreningskapacitet varit i fokus och en förstudie om en eventuell anslutning till Käppala har genomförts. Det pågår även ett arbete, som drivs av Norrvatten, med att skapa redundans för dricksvattenförsörjningen. Knivstas VA-utbyggnad begränsas av bristen på avloppsreningskapacitet. Därför är det av vikt att ett beslut fattas gällande frågan om vilken lösning som ska utgöra Knivstas framtida avloppsreningskapacitet. VA-utbyggnaden påverkas även av kommunens detaljplaneringsarbete, där det nuvarande detaljplaneprojektet innebär att all VA-utbyggnation kommer att ske inom tätorterna de närmaste åren. Under 2020 påbörjas VA-utbyggnaden till centrala Ängby. Beroende på framdriften i arbetet med utbyggnaden av avloppsreningskapacitet, kan projektet i sin tur påverka förutsättningarna för detaljplanearbetet.

I Knivsta kommun ansvarar Knivstavatten för fyra reningsverk. Knivsta reningsverk är det största och tar hand om avloppsvatten från cirka 12 700 personer. De mindre verken Lagga, Vassunda och Västersjö omhändertar vatten från cirka 250 personer. Under år 2019 omhändertogs 1 040 000 kubikmeter avloppsvatten. Mängden tillskottsvatten har beräknats till 30 procent av totalt inkommande flöde.

Knivsta reningsverk har gått bra under år 2019 och riktvärdena har hållits. Totalt avlägsnades 195 ton organiskt material (mätt som BOD7-ekvivalenter), 21 ton kväve och 5,6 ton fosfor under året.

Vid Knivsta reningsverk behandlas producerat slam genom stabilisering och avvattnig. Under 2019 producerades 218 ton slam, mätt som torrsubstansmängd. Knivsta reningsverk är certifierat enligt Revaq och hela årsproduktionen av slam har använts eller mellanlagras för återföring till produktiv mark.

Brandkåren Attunda

Ekonomisk analys

Brandkåren Attunda är ett kommunalförbund med räddningstjänstverksamhet. Medlemskommunerna är Järfälla, Upplands-Bro, Sollentuna, Upplands Väsby, Sigtuna och Knivsta kommuner. Under år 2019 uppgick Knivsta kommuns resultatandel till 299 000 kronor, vilket motsvarar medlemsandelen 7,8 procent.

Årets resultat för hela kommunalförbundet blev 3,8 miljoner kronor, främst till följd av en minskning av pensionskulden jämfört med budget. Kostnaderna för pensionerna baseras på KPA Pensions beräkningar.

Även verksamhetens intäkter blev högre än budget, fördelat på flera olika intäktsposter. Personalkostnaderna innehåller, förutom minskade pensionskostnader, även en något minskad semesterlöneskuld. Under året har kostnader för reparationer och underhåll ökat. Extra kostnader kopplade till förseningen av Sollentuna nya brandstation ligger i resultatet för år 2019, med bland andra merkostnader för ytterligare hyra av den gamla brandstationen.

Brandkåren Attunda har uppnått god ekonomisk hushållning för år 2019 och uppfyllde balanskravet. Förbundets fyra ekonomiska mål är uppfyllda. Brandkåren har dessutom aktivt arbetat utifrån de fastställda målen i verksamhetsplanen.

Övriga upplysningar

Årets största investering i fastighet är nya Sollentuna brandstation, som togs i bruk vid årsskiftet 2019/2020. Vidare har investeringar i höjdfordon och släckbilar gjorts. Under året har diskussioner om ny brandstation i Märsta inletts, som en del i ökad kostnadseffektivitet.

Balanskravsresultat

Kommunallagen ställer krav på Sveriges kommuner att ha balans i ekonomin för varje enskilt år. Detta så kallade balanskrav innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna i kommunernas budget. Under perioden 2005 till 2016 redovisade Knivsta kommun ett resultat som uppfyller balanskravet och målet om god ekonomisk hushållning.

Enligt kommunallagen finns en möjlighet att avsätta positiva resultat till en resultatutjämningsreserv, RUR. Den kan disponeras kommande år om skatteintäkterna påverkas negativt till följd av en försvagad konjunktur eller vid ett negativt balanskravsresultat. Enligt kommunallagen kan avsättning i RUR ske då resultatet efter balanskravsjustering överstiger 1 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning. RUR får dock enligt riktlinjer högst uppgå till 10 procent av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning, vilket motsvarar cirka 114 miljoner kronor.

Under budgetåret 2017 uppstod ett negativt resultat om 18,7 miljoner kronor. Det hanterades genom nyttjande av resultatutjämningsreserven RUR. Reserven bestod av totalt 20,5 miljoner kronor, och utgående balans blev därför 1,7 miljoner kronor efter balansering av negativt balanskravsresultat.

För år 2018 var balanskravsresultat minus 21,1 miljoner kronor. Det som kvarstod i resultatutjämningsreserven disponerades, vilket lämnade minus 19,4 miljoner kronor att återställa. För 2018 års resultat åberopades synnerliga skäl att inte återställa 2,3 miljoner kronor av det negativa balanskravsresultatet.

När kommunen åberopar synnerliga skäl ska motivet vara mycket väl motiverat, enligt kravet i 11 kap 1§ i kommunallagen om god ekonomisk hushållning. Under år 2018 lade Knivsta kommun ned boende för ensamkommande ungdomar, vilket utlöste engångskostnader för förtida uppsägning av hyreskontrakt och lönekostnader. Denna nedläggning var nödvändig för att komma till rätta med underskott inom verksamheten. Kommunen åberopade därför synnerliga skäl att inte återställa kostnader för 2,3 miljoner kronor för år 2018. Kommunen hade för år 2019 17,1 miljoner kronor i negativt resultat att återställa. I samband med mål och budget beslutades en plan för att reglera underskottet. Enligt planen skulle 21 miljoner regleras under år 2019, och utfallet blev 15,2 miljoner kronor. I dagsläget kvarstår därför 1,9 miljoner kronor i negativt resultat att reglera. Detta ska ske senast vid utgången av år 2021.

Resultatutjämningsreservens behållning var 0 kronor den 31 december 2019.

Tabell i tusen kronor

	2017	2018	2019
Balanskravsutredning			
Årets resultat	-8 329	-18 588	17 868
Samtliga realisationsvinster (avgår)	10 411	2 553	2 662
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-18 740	-21 141	15 206
Medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
Medel från resultatutjämningsreserv	18 740	1 730	0
Årets balanskravsresultat	0	-19 411	15 206
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0	-17 091
Balanskravsresultat att återställa	0	-17 091	-1 886
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	0	-17 091
-varav från 2018			-17 091
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	0	-19 411	15 206
+synnerliga skäl att inte återställa	0	2 320	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom 3 år	0	-17 091	-1 886
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	-17 091	-1 886
-varav från år 2018, återställs senast 2021		-17 091	-1 886

Väsentliga personalförhållanden

Under 2019 fortsatte antalet tillsvidareanställda i kommunkoncernen att öka. Den 31 december var 1 145 personer tillsvidareanställda. Ett år tidigare var siffran 1 121 personer.

Kommunkoncernen	Tillsvidareanställda 2019	Tillsvidareanställda 2018	Tillsvidareanställda 2017
Knivsta kommun	1 075	1 056	1 051
Kommunfastigheter i Knivsta AB	47	44	41
Alsike Fastighets AB	4	4	3
Knivstabostäder AB	3	3	4
Roslagsvatten AB	16	14	-
Brandkåren Attunda	-	-	-
Totalt	1 145	1 121	1 099

Könsfördelningen i kommunen är oförändrad, med 81 procent kvinnor och 19 procent män. När det gäller chefer är fördelningen 74 procent kvinnor respektive 26 procent män. Medianlönen för män var högre än kvinnors år 2019 (kvinnors medianlön utgjorde 99 procent av männens). För chefer fanns ett liknande förhållande - kvinnors chefslön utgjorde 97,5 procent av männens lön.

Sjukfrånvaro %	Knivsta kommun		Kommun- koncernen	Uppsala län
	2018	2019	2019	2018
Sjukfrånvaro > 50 år	8,8	8,9	8,6	8
Sjukfrånvaro 30-49 år	5,5	5,9	9,6	6,6
Sjukfrånvaro < 29 år	5,7	6,2	5,9	6,6
Långtidssjukfrånvaro > 60 dagar	33,2	38,6	25,1	41,4
Sjukfrånvaro kvinnor	7,2	7,6	7,5	-
Sjukfrånvaro Män	4,8	4,4	4,1	-
Totalt	6,7	6,9	6,7	7,2

Under året har sjukfrånvaron ökat till 6,9 procent i kommunen - för kvinnor ökade frånvaron från 7,2 till 7,6 procent, och för män minskade frånvaron tvärtom från 4,8 till 4,4 procent. Även långtidsfrånvaron ökade.

Löneöversynen i kommunen för tillsvidareanställd personal utmynnade i en löneökning om 2,23 procent av lönesumman (2,42 procent år 2018). Personalomsättningen minskade något mot föregående år till 19,5 procent (23,5 procent år 2018). Den totala sjukfrånvaron i kommunen ökade från 6,7 procent till 6,9 procent under året.

Variationen inom kommunens verksamheter är stor vad gäller sjukfrånvaro, från 3,1 procent till 16,8 procent. Vård- och omsorgskontoret hade en sjukfrånvaro på 7,4 procent under år 2019 vilket innebär en minskning från 8,3 procent - ett trendbrott för kontoret. Kommunfastigheter, Knivstabostäder och Alsike Fastighets AB hade tillsammans en frånvaro på i genomsnitt 3 procent.

Förväntad utveckling

Kommunens övergripande målsättning är att ha en ekonomi i god balans som klarar av förändringarna i omvärlden. Det ekonomiska läget för Knivsta kommun är ansträngt, liksom i många andra kommuner.

En förklaring till det ansträngda läget är en åldrande befolkning. Andelen äldre över 80 år väntas öka med 85 procent under de kommande åtta åren. Andelen yngre upp till 18 år väntas öka med 48 procent. Sveriges kommuner och regioner, SKR, spår att detta faktum senare kommer att innebära investeringar i verksamhetslokaler.

Knivsta kommun är en attraktiv boendekommun. Läget mellan Stockholm och Uppsala kommer att fortsätta attrahera ny befolkning. Dock kommer en svagare bostadsmarknad att medföra en trögare inflyttning under de närmaste åren. En förutsättning för att kunna bygga fler bostäder är detaljplaner. Sådana kommer att arbetas fram främst inom områdena västra Knivsta och Alsike. Orsaken är det så kallade *fyrspårsavtalet* med staten, där kommunen har utlovat cirka 6000 bostäder i Alsike och 9000 bostäder i västra Knivsta i utbyte mot bland annat fyra järnvägsspår genom kommunen och tågstopp i Alsike. Åtagandet sträcker sig till år 2057.

För att gå tillbaka till det ansträngda ekonomiska läget. Kommunen har under åren 2017-2018 gjort underskott. År 2019 vändes detta till ett överskott tack vare exploateringsvinst – utan den så hade läget varit oförändrat mot tidigare år, det vill säga ett underskott. Det är en signal om att kommunens budget behöver minska sin sårbarhet för cykliska intäkter. Det innebär också att kommunens "kostym" är fortsatt större än skatteintäkterna. I budget 2019 gav kommunfullmäktige styrelse och nämnder i uppdrag att anpassa kostnaderna med i grova drag 30 miljoner kronor under mandatperioden. Flera åtgärder har vidtagits men mer kommer att behövas. Det kommer dock att krävas ytterligare åtgärder och en ökad produktivitet för att hitta en balans mellan skatteintäkter och kostnader.

Det korta perspektivet

I det korta perspektivet (de närmaste fem åren) är investeringsbehovet lägre än på många år. Det beror på att flera privata aktörer nu etablerar förskolor och friskolor, liksom äldreboenden. Det innebär att kommunen kan hålla igen på investeringar och därmed kanske påbörja en minskning av låneskulden i kronor. Det ska sägas att detta kommer att ske från en mycket hög skuldnivå i kronor per invånare – en skuldnivå som är orsakad av investeringar i verksamhetsfastigheter med cirka 750 miljoner kronor under 3 år.

Budget för innevarande och kommande år är kopplad till en hög andel exploateringsintäkter, vilket gör den sårbar för exempelvis svängningar i konjunktur. Andelen exploateringsintäkter är dock minskande, i takt med en ökad befolkning.

Kollektivavtalet med fackförbundet Kommunal stipulerar *heltid som norm*. Det kommer att kräva nytt tankesätt i planeringen, och nya arbetssätt med samarbete över enhetsgränserna. Det är viktigt att förändringen hanteras på rätt sätt, annars riskerar den att bli kostnadsdrivande. Rätt genomförd kan den vara positiv i rekryteringssammanhang.

Nära och effektiv vård är en samverkan med regionen om att hitta ett nära samarbete lokalt. Syftet är att samla verksamheter och uppdrag under ett tak för att korta beslutsvägar och minska dubbelarbete. I ett senare skede kan det även handla om att skapa gemensamma enheter. Dessa samfinansieras, vilket skapar ökad kostnadseffektivitet och ökad kvalitet.

Under år 2019 har området *beredskap och säkerhet* haft ett ökat fokus. Omvärldsförändringar har ökat aktiviteten inom civilförsvaret från bland annat statens sida. Det innebär även ökade krav på kommunerna, och leder till att mer resurser behöver allokeras till verksamheten på samma gång som de traditionella verksamheterna behöver träna och avsätta tid för övning. En större övning skedde under 2019 och ännu en är planerad under 2020.

Kommunen har flera verksamheter med en ekonomisk utmaning. Inom socialnämnden visar tidigare års resultat att ekonomiska resurser kommer att behövas. Omfattningen är dock mycket svår att bedöma, eftersom den ska vara kopplad till en rimlig kostnadseffektivitet samt tillägg för de ökade behov som demografin medför. Nyetablering av nya privata äldreboenden kan innebära att kommunen

får nya vårdtagare som idag inte finns i kommunen. Detta är en risk som behöver vara under lupp under kommande år. Tillsammans ger de ett tillskott om 100 platser, vilket är en fördubbling av nuvarande kapacitet. Om 10 år är detta säkert något som kommunen kommer att få nytta av, men kortsiktigt kan det vara fördyrande.

Utbildningsnämnden har under flera år erhållit riktade statsbidrag till förskola och grundskola. Från 2020 upphör några av de riktade bidragen vilket innebär att personaltättheten måste anpassas efter de nya förutsättningarna. Alternativt behöver nya resurser tillskjutas från skattekollektivet. Idag är lärartättheten i Knivsta kommun en av Sveriges lägsta, vilket gör frågan mycket viktig i beredningen av framtida budgetar.

Idrotts- och kulturhuset Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK) kommer att vara helt färdigutbyggt under 2020 och medföra helårskostnad om cirka 35 miljoner kronor årligen från år 2021. Denna tillkommande kostnad i kommunens budget får oundvikligen konsekvenser för all verksamhet när intäkterna inte ökar. Sammantaget är behovet av både ekonomiska resurser och prioriteringar nödvändiga för att den ekonomiska ekvationen ska gå ihop med nuvarande skattenivå. Vidare måste ny teknik fortsätta implementeras i kommunen - för att öka produktiviteten och möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Det långa perspektivet

Omställningen av kommunkoncernens verksamheter efter målsättningarna i Agenda 2030 har initierats. Tiden är knapp för att uppnå de 17 globala målen, men har nu börjat få en inverkan på kommunernas hållbarhetsarbete. I Knivsta har de globala målen påverkat kommunfullmäktiges långsiktiga mål och indikatorer. Begreppet *hållbarhet* måste framöver ses som en sammanvägning av alla hållbarhetsdimensioner - ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Det innebär att lägsta möjliga kostnad sannolikt inte är förenligt med övriga aspekter av hållbarhetsarbetet, vilket i vissa delar kan bli en utmaningen när ekonomin är ansträngd.

År 2057 ska Knivsta kommun ha möjliggjort plats för 15 000 nya bostäder enligt *fyrspårsavtalet* med staten. Förenklat innebär avtalet bostäder i utbyte mot fler järnvägsspår och tågstopp i Alsike. Kommunkoncernen har stora markinnehav, vilket är en möjlighet men också en utmaning. Nya bostäder kommer att leda till behov av utökad kommunal service, vilket innebär både investeringar och behov av finansiering. En sådan finansiering kan komma genom avyttring av mark. Som läget är idag används dock sådana intäkter till att finansiera driften av kommunal verksamhet.

Fyrspårsavtalet kan tyckas som ett stort åtagande. Omräknat i antal nya invånare per år så innebär avtalet en årlig tillväxt om drygt 2 procent per år. Det är ungefär samma tillväxttakt som kommunen har haft under de senaste 10 åren. En sådan tillväxttakt ska naturligtvis inte underskattas men innebär heller ingen årlig ökning i tillväxt för kommunen jämfört med idag, procentuellt sett.

En annan vinkling på utmaningen är att fortsatta investeringar som är kostnadsdrivande på ett eller annat sätt måste vara i paritet med den framtida skatteintäkten. Det är en mycket stor utmaning eftersom nyproduktion av fastighet ofta är dyrare än den skatteintäkt den genererar. Skatteintäkten är beräknad som ett genomsnittsvärde vilket gör att ekvationen från grunden är mycket svår att få ihop. För att tillväxten ska vara ekonomiskt hållbar måste dessa delar förenas.

En annan utmaning är kompetensförsörjning i kommunsektorn. Beräkningar från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, visar att alla nya personer som finns tillgängliga på arbetsmarknaden i framtiden helt skulle behöva allokeras till offentlig sektor för att fylla behoven - det vill säga inga personer till privat sektor. Det är förstås inte möjligt, vilket innebär att kommunsektorn måste arbeta helt annorlunda och nyttja ny teknik på ett helt annat sätt än idag för att kunna utföra det kommunala uppdraget. Även samarbete och samverkan med både offentliga aktörer och privata behöver utvecklas. Ny teknik, eller digitalisering, är ett nytt arbetssätt och under stark frammarsch i kommunsektorn. De allra flesta kommuner har infört e-tjänster i stor skala. Det som nu växer är Robotic Process Automation, RPA, och Artificiell Intelligens, AI. Det kommer att behöva göras stora investeringar under kommande år för att implementera detta i kommunsektorn.

Sammanfattningsvis kommer det att krävas fortsatt hårt arbete och mod för att erhålla en god och välordnad ekonomi nu och i framtiden.

Resultaträkning

Belopp i tusen kronor	Not	Kommun			Kommunala koncernen	
		Utfall helår 2019	Utfall helår 2018	Budget helår 2019	Utfall helår 2019	Utfall helår 2018
Verksamhetens intäkter	1	249 509	256 645	309 730	395 268	356 419
Verksamhetens kostnader	2	-1 345 509	-1 272 211	-1 389 815	-1 391 336	-1 290 091
Avskrivningar	3	-40 959	-50 284	-45 000	-98 770	-98 795
Verksamhetens nettokostnader		-1 136 959	-1 065 850	-1 125 085	-1 094 838	-1 032 466
Skatteintäkter	4	982 888	909 003	980 643	982 888	909 003
Generella statsbidrag och utjämning	5	159 954	131 538	154 040	159 954	131 538
Verksamhetens resultat		5 882	-25 308	9 598	48 004	8 075
Finansiella intäkter	6	18 028	13 252	18 500	6 117	15 827
Finansiella kostnader	7	-6 042	-6 532	-7 000	-6 562	-25 004
Resultat efter finansiella poster		17 868	-18 588	21 098	47 558	-1 102
Extraordinära poster		0	0	0	0	0
Årets resultat		17 868	-18 588	21 098	47 558	-1 102
<i>Överskott av skatter och bidrag</i>		1,6%	-1,8%	1,9%	4,2%	-0,1%

Balansräkning

BALANSRÄKNING

Belopp i tusen kronor

	Not	Kommun			Kommunala koncernen	
		Utfall 2019-12-31	Utfall 2018-12-31	Budget helår 2019	Utfall 2019-12-31	Utfall 2018-12-31
TILLGÅNGAR						
<i>Anläggningstillgångar</i>						
Immateriella tillgångar	8	5 801	8 174	10 000	5 846	8 373
<i>Materiella tillgångar</i>						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	608 044	610 550	595 750	2 316 197	2 221 923
Maskiner och inventarier	10	37 465	43 563	38 000	113 398	72 224
Finansiella anläggningstillgångar	11	185 609	189 715	190 000	26 984	31 016
Summa anläggningstillgångar		836 919	852 002	833 750	2 462 425	2 333 536
Bidrag till infrastruktur		0	0	0	0	0
<i>Omsättningstillgångar</i>						
Förråd och varulager m.m.	12	9 069	10 894	10 000	138 073	132 550
Kortfristiga fordringar	13	176 985	175 022	174 011	221 714	228 247
Kortfristiga placeringar						
Kassa, bank	14	93 419	83 961	50 000	114 108	125 371
Summa omsättningstillgångar		279 473	269 877	234 011	473 896	486 168
SUMMA TILLGÅNGAR		1 116 392	1 121 880	1 067 761	2 936 321	2 819 704

**EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR
OCH SKULDER**

		Kommun			Kommunala koncernen	
		Utfall	Utfall	Budget	Utfall	Utfall
		2019-12-31	2018-12-31	helår 2019	2019-12-31	2018-12-31
<i>Eget kapital</i>						
		17 868	-18 588	21 098	47 558	-1 102
		0	0	20 471	0	0
		600 502	619 090	461 430	643 240	644 341
	15	618 369	600 502	502 999	690 798	643 240
<i>Avsättningar</i>						
		13 183	9 856	7 900	23 545	20 269
	16	0	0	0	69 603	61 823
	17	13 183	9 856	7 900	93 148	82 092
<i>Skulder</i>						
		275 544	319 329	390 770	1 782 634	1 707 935
	18	209 296	192 193	166 092	369 741	386 437
	20	484 840	511 522	556 862	2 152 375	2 094 372
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
		1 116 392	1 121 880	1 067 761	2 936 321	2 819 703
Panter och därmed jämförliga säkerheter						
	21	0	0		84 671	84 671
Ansvarsförbindelser						
		152 748	155 303		152 748	155 303
	22					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningar						
	23	1 552 886	1 551 123		11 810	10 047

Kassaflödesanalys

	Not	Kommunen		Sammanställd redovisning	
		2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		17 868	-18 588	47 558	-1 102
Justering för ej likviditetspåverkande poster	26	30 792	54 783	115 910	102 489
Övriga likviditetspåverkande poster	27	3 327	1 509	3 327	1 509
Poster som redovisas i annan sektion	28	0	0	0	0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		51 987	37 704	166 795	102 896
Ökning (-) /minskning (+) kortfristiga fordringar		-1 963	-5 216	6 533	-14 319
Ökning (-) /minskning (+) förråd och varulager		1 825	472	-5 523	-24 473
Ökning (+) /minskning (-) kortfristiga skulder		17 103	18 892	-16 696	32 653
Kassaflöde från den löpande verksamheten		68 951	51 852	151 109	96 758
INVESTERINGAR					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-2 788	-4 778	-2 788	-4 778
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		6 794	0	6 794	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	29	-44 475	-24 173	-246 200	-359 016
Försäljning av materiella tillgångar	30	21 091	0	21 096	26
Förvärv av finansiella tillgångar	31	0	-2 195	-249	-2 195
Avyttring av finansiella tillgångar		4 107	0	4 107	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-15 272	-31 146	-217 240	-365 963
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		0	0	101 560	289 931
Amortering av skulder för finansiell leasing		-13 476	-18 734	-13 476	-18 734
Amortering av långfristiga skulder		-30 746	0	-33 216	498
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-44 222	-18 734	54 868	271 695
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		0	0	0	0
Likvida medel vid årets början		83 961	81 989	125 371	122 881
Likvida medel vid årets slut		93 419	83 961	114 108	125 371

DRIFTREDOVISNING

Driftredovisningen visar nämndernas/verksamheternas nettokostnadsutveckling.

Tillägg och avdrag avser tilläggsanslag från kommunstyrelsens potter, bokslutsreglering och fördelning av effektiviseringsbetinget.

Driftredovisning*

Nettokostnad i tkr

Styrelse/nämnd

	Budget 2019	Tillägg/ avdrag 2019	Intäkter 2019	Intäkter 2018	Kostnader 2019	Kostnader 2018	Budget- avvikelse 2019	Tidpunkt tillägg/avdrag**
Kommunstyrelsen - verksamhetsnämnd	156 346	2 008	60 690	84 554	199 097	210 386	19 947	
Samhällsutvecklingsnämnd	44 112	200	49 799	46 985	89 362	90 473	4 750	
Socialnämnden	289 368	-3 004	82 259	76 975	397 951	364 106	-29 328	
Utbildningsnämnden	695 532	2 398	47 722	44 567	744 794	699 439	858	
Bygg- och miljönämnden	9 305	1 055	11 082	8 253	22 606	20 670	-1 164	
Övriga nämnder	2 316	620	402	335	2 683	3 508	656	
Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäcker och verksamhetens kostnader i resultaträkningen	-71 894	-3 277	-2 446	-5 023	-70 025	-66 087	-7 592	
Verksamhetens intäcker och verksamhetens kostnader enligt resultaträkning	1 125 085	0	249 509	256 645	1 386 468	1 322 495	-11 874	

Verksamhet

	Budget 2019	Tillägg/ avdrag 2019	Intäkter 2019	Intäkter 2018	Kostnader 2019	Kostnader 2018	Budget- avvikelse 2019	
Kommunstyrelse								
KF, Nämnd- och styrelseverksamhet	5 582		0	0	6 493	4 700	-911	
Partistöd	310		0	0	310	403	0	
Övrig politisk verksamhet	2 740		0	1	2 756	2 914	-16	
Räddningstjänst	14 780		0	0	15 025	14 540	-245	
Totalförsvaret och samhällsskydd	389		1 282	526	1 514	1 111	157	
Folkhälsa och hållbar utveckling	561		0	0	318	326	243	
Näringsliv och marknadsföring	1 799		50	0	1 388	1 234	461	
Serveringstillstånd	56		160	142	127	168	89	
Konsumentrådgivning och energirådgivning	256		15	20	147	211	124	
Budget & Skuldrådgivning	167		0	0	187	183	-20	
Allmän fritid	3 376	-20	0	276	3 085	3 672	271	E 201712, E 201902
Idrotts- & fritidsanläggningar	32 322	280	6 341	7 474	26 778	18 600	12 165	E 201712, E 201902, T 201905
Bibliotek	8 624	-20	753	202	9 074	9 034	283	E 201712, E 201902
Allmän Kultur	1 262	-20	153	0	1 326	1 036	70	E 201712, E 201902
Ungdomsverksamhet	3 770	-10	227	166	3 946	3 921	41	E 201712, E 201902
								E 201712, E 201812, AP 201803, 201903
Kulturskola	4 882	53	1 546	1 604	6 650	6 934	-170	201903
Måltidsverksamhet	300		26 946	25 419	26 200	23 657	1 046	
Flykting (integration)	0		338	276	313	367	25	
								E 201712, E 201902, T 201812, T201903, O 201902
Kommunledningskontor	27 412	230	379	1 573	25 740	26 964	2 280	O 201902
Ekonomikontor	10 164	-20	0	125	10 526	9 837	-382	E 201712, E 201902
								E 201712, E 201902, AP 201812, AP 201902, AP 201903
HR-kontor	5 698	1 248	10	-38	7 005	5 300	-49	
Lönecentrum (Knivsta, Tierp och Älvkarleby)	3 114		0	0	3 392	2 917	-278	
Fackliga kostnader	1 653		0	-4	1 656	1 529	-3	
Lokalförslörjning	3 152		-4 651	3 414	-756	6 789	-743	
Kommunhus	5 548		13 060	13 623	15 664	17 214	2 944	
IT-nämnd (Knivsta, Östhammar, Älvkarleby, Tierp & Heby)	17 749	-33	14 081	29 756	30 233	46 825	1 564	korrigerig
Förändringsledning	1 000		0	0	0	0	1 000	
Effektiviseringsbeting - 0,5%	-320	320						E 201902
Summa Kommunstyrelsen	156 346	2 008	60 690	84 554	199 097	210 386	19 947	

Samhällsutvecklingsnämnd

	Budget 2019	Tillägg/ avdrag 2019	Intäkter 2019	Intäkter 2018	Kostnader 2019	Kostnader 2018	Budget- avvikelse 2019	
Nämndkostnader	1 543		0	0	1 494	906	49	
Gator, vägar	25 423	175	9 814	6 054	30 622	29 895	4 790	AP 201803, B 201912
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-1 957		2 508	2 148	819	809	-268	
Parker	5 022	17	2 009	1 818	7 187	6 810	-139	AP 201803
Naturvård	963		1 093	965	1 766	1 427	289	
Teknisk planering	2 786	-72	0	0	2 528	2 563	186	B 201912, AP 201903
Bredband	0		0	31	0	362	0	
Översiktsplanering (planprogram)	1 430	1 000	250	60	2 684	1 417	-4	O 201901
Detaljplanering	1 608	-1 000	5 461	7 001	6 015	7 360	54	O 201901
Miljöutveckling	515		0	0	314	207	201	
Bostadsanpassning	1 859		0	0	2 120	2 959	-261	
Exploatering - verksamhet*	5 000		640	1 834	5 214	9 437	426	
Avfallsverksamhet	0		18 450	17 579	19 113	17 311	-664	
Vindkraftverk	0		9 576	9 494	9 487	9 011	90	
Effektiviseringsbeting - 0,5%	-80	80						E 201901
Summa Samhällsutvecklingsnämnd	44 112	200	49 799	46 985	89 362	90 473	4 750	

	Budget 2019	Tillägg/ avdrag 2019	Intäkter 2019	Intäkter 2018	Kostnader 2019	Kostnader 2018	Budget- avvikelse 2019	
Valnämnd	160	620	402	335	783	1 094	399	T 201812, T 201911
Överförmyndarverksamhet	1 308		0	0	1 102	1 513	206	
Kommunrevisionen	848		0	0	797	901	51	
Socialnämnd								
Nämndkostnader	1 226		0	0	1 368	1 196	-142	O 201903, T org.översyn 201904,
Vård & omsorg enl SOL och HSL	123 359	665	8 345	9 229	131 498	128 160	871	AP 201903
LOV - hemtjänst & delegerad HSL	36 852	-2 726	23 865	2 217	62 426	39 238	-4 434	E 201812, B 201912
Insatser enl LSS och SFB	67 861	-2 138	18 222	15 448	86 763	81 605	-2 817	O 201903, B 201912
Färdtjänst/riksfärdtjänst	4 099		333	327	6 245	5 197	-1 813	
Förebyggande verksamhet	6 793	-2 410	1 118	653	4 151	5 135	1 350	O 201903, O 201812
Individ- & familjeomsorg, vård o stöd	36 356	2 705	5 753	4 292	63 323	50 103	-18 509	O 201903, AP 201803, AP 201903
Individ- & familjeomsorg, försörjn.stöd	9 141		121	362	8 732	8 624	530	
Flyktingmottagande	1 234		21 660	42 127	27 984	40 456	-5 090	
Arbetsmarknadsåtgärder ungdomar/nyanlända	3 347		2 841	2 320	5 462	4 393	726	
Effektiviseringsbeting - 0,5%	-900	900						E 201812
Summa Socialnämnd	289 368	-3 004	82 259	76 975	397 951	364 106	-29 328	
Utbildningsnämnd								
Nämndkostnader	1 448	-175	0	0	1 152	938	121	E 201712
Förskola, barn 1-5 år	205 631	-6 193	8 505	7 581	203 433	194 426	4 511	AP 201903, B 201912
Skolverksamhet & skolbarnsomsorg	381 594	-3 344	27 296	22 244	405 977	383 352	-431	E 201812, AP 201903, B 201912, T 1:1 201904
Grundskola	9 635	366	174	-1	10 175	8 884	0	E 201712, B 201912
Gymnasieskola, internt	6 916	556	7 299	10 781	16 247	16 326	-1 475	E 201812, B 201912
Gymnasieskola, externt	81 164	8 570	1 471	1 702	91 205	80 839	0	E 201712, B 201912
Gymnasieskolor	4 184	708	53	32	4 945	4 993	0	E 201712, B 201912
Vuxenutbildning	3 802	-10	1 603	1 491	6 564	5 161	-1 169	E 201812
Svenska för invandrare	3 088	-10	1 322	737	5 097	4 520	-697	E 201812
Effektiviseringsbeting - 0,5%	-1 930	1 930						E 201812
Summa Utbildningsnämnd	695 532	2 398	47 722	44 567	744 794	699 439	858	
Bygg- och miljönämnd								
Nämndkostnader	1 154		0	0	1 185	1 027	-31	
Stadsbyggnad	5 060	1 017	7 112	4 963	12 612	11 247	577	T 201904, AP 201903
Trafikplanering	263		0	0	227	243	36	
Miljö- och hälsoskydd	2 878	-12	3 970	3 289	8 582	8 153	-1 746	E 201812, AP 201903
Effektiviseringsbeting - 0,5%	-50	50						E 201812
Summa Bygg- och miljönämnd	9 305	1 055	11 082	8 253	22 606	20 670	-1 164	
Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader i resultaträkningen	-71 894	-3 277	-2 446	-5 023	-70 025	-66 087	-7 592	
Verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkning	1 125 085	0	249 509	256 645	1 386 468	1 322 495	-11 874	

*Not 30-31

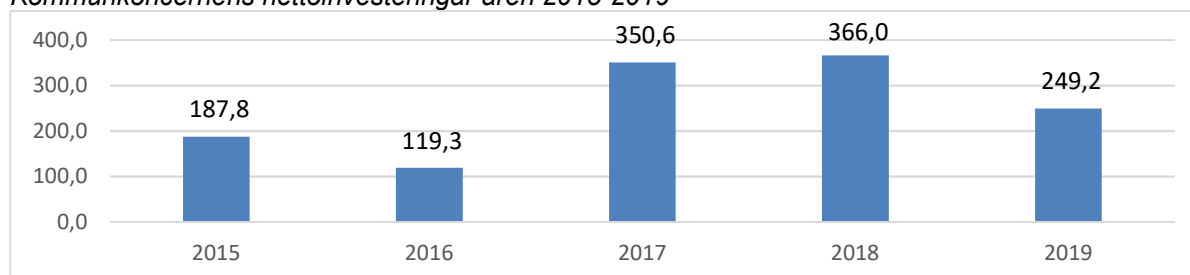
**E=Effektiviseringsbeting, AP=Aktiv personalpolitik, O=omflytt, B=bokslutsreglering, T=tillägg

INVESTERINGSREDOVISNING

Kommunkoncernen

Kommunkoncernens största investeringar sker i infrastruktur och verksamhetsfastigheter. De senaste årens expansion har exempelvis medfört investeringar i nya förskolor och grundskolor. Under år 2019 påbörjades inga nya investeringar men idrotts- och kulturhuset Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK) var under slutförande och är klar i sin helhet till sommaren 2020. Totalt har Kommunfastigheter i Knivsta AB investerat för 148 miljoner kronor under året, merparten i CIK. De senaste fem årens nettoinvesteringar i koncernen uppgår till över 1,3 miljarder kronor.

Kommunkoncernens nettoinvesteringar åren 2015-2019

Nettoinvesteringar per bolag (Mnkr)	2015*	2016*	2017*	2018	2019
Knivsta kommun	96,8	14,6	26,3	31,1	47,3
Kommunfastigheter i Knivsta AB	89,7	65,5	288,6	298,1	147,8
Knivstabostäder AB	1,3	39,2	35,6	11,6	19,7
Alsike Fastighet AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brandkåren Attunda				4,6	6,2
Roslagsvatten AB				20,5	28,0

*) Uppgifter från kommunalförbundet Attunda och Roslagsvatten AB saknas i jämförelsen för åren 2015-2017.

Investeringar kommunen

Investeringsplanen var budgeterad till 176 miljoner kronor. Under 2019 uppgick investeringsutgiften till 36,8 miljoner kronor för färdigställda investeringar och 10,4 miljoner kronor för pågående investeringar. Investeringsutgiften uppgick till totalt 47,3 miljoner kronor, vilket är i linje med femårsgenomsnittet som är 46 miljoner kronor per år.

Investeringar per nämnd	Utgifter sedan projektens start			Varav: årets investeringar				
	Beslutad totalutgift	Ack. Utgift	Avvikelse	KF Budget	Utökad investeringsplan	Summa Investeringsramar	Utgift	Avvikelse
Färdigställda projekt								
Kommunstyrelsen - kultur och fritid	30 320	10 388	19 932	30 320		30 320	10 388	19 932
<i>varav CIK-utrustning</i>	5 170	5 170	0	5 170		5 170	0	5 170
Kommunstyrelsen - övrigt	32 900	2 858	30 043	32 900		32 900	2 858	30 043
Samhällsutvecklingsnämnden	40 900	12 642	28 258	40 900		40 900	12 642	28 258
<i>varav Parkvägen</i>	15 000	9 991	5 010	15 000		15 000	9 991	5 010
Samhällsutv.nämnden. - exploatering	26 500	5 766	20 734	26 500		26 500	5 766	20 734
Socialnämnden	7 000	0	7 000	7 000		7 000	0	7 000
Utbildningsnämnden	12 975	5 171	7 804	12 975		12 975	5 171	7 804
Bygg- och miljönämnden	3 300	0	3 300	3 300		3 300	0	3 300
Summa Färdigställda projekt	153 895	36 825	117 070	153 895	0	153 895	36 825	117 070
Pågående projekt								
Kommunstyrelsen - kultur och fritid	2 830	1 224	1 606	2 830		2 830	1 224	1 606
Kommunstyrelsen - övrigt	0	0	0	0		0	0	0
Samhällsutvecklingsnämnden	8 800	5 525	3 275	8 800		8 800	5 525	3 275
<i>varav GC Kölängen</i>	7 500	5 172	2 329	7 500		7 500	5 172	2 329
Samhällsutv.nämnden - exploatering	10 000	3 580	6 420	10 000		10 000	3 580	6 420
Socialnämnden	0	0	0	0		0	0	0
Utbildningsnämnden	500	109	391	500		500	109	391
Bygg- och miljönämnden	0	0	0	0		0	0	0
Summa pågående projekt	22 130	10 438	11 691	22 130	0	22 130	10 438	11 691
Summa investeringsprojekt	176 025	47 263	128 762	176 025	0	176 025	47 263	128 762

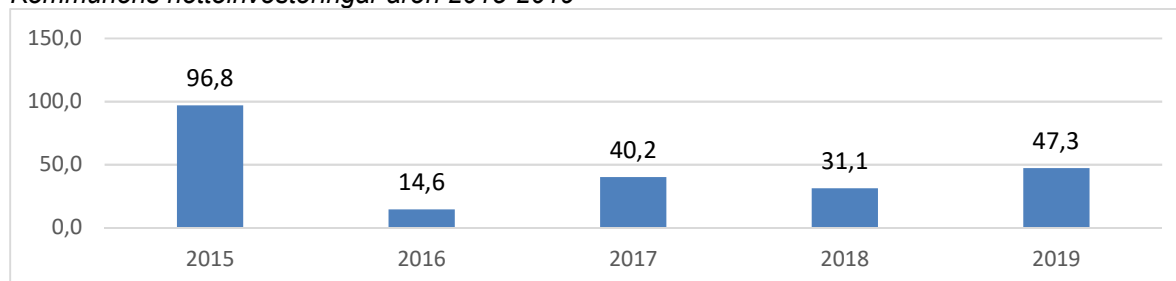
Samhällsutvecklingsnämnden förväntas investera mest av alla nämnder eftersom den ansvarar för verksamheter som bygger kommunal infrastruktur, som gator och vägar. För år 2019 var nämndens utgift 12,6 miljoner kronor, varav ombyggnationen av Södervägen och utbyggnaden av Parkvägen utgjorde 10 miljoner kronor. Byggnation av en ny trafikplats vid Boängsvägen och Kölängsvägen påbörjades under 2019 och kommer att fortsätta under kommande år. Investeringsutgiften uppgick till 1,5 miljoner kronor år 2019.

Under året började Kultur- och fritidskontorets verksamheter flytta in i Knivsta Centrum för idrott och kultur (CIK). I och med inflyttningen investerade verksamheten i utrustning och inventarier. Investeringsutgiften uppgick till 5,2 miljoner kronor för kommunens del.

Utbildningsnämndens största investeringsutgift var inventarier för Adolfbergsskolan. Utfallet på projektet uppgick till 2,5 miljoner kronor och denna utgift var till största delen möbler och läromedel.

Under året var avvikelser från beviljade investeringsmedel hela 128,8 miljoner kronor. Detta har flera anledningar - den främsta är ekonomiskt betingad. I planen fanns flera investeringar som inte var finansierade i driftbudgeten och därför inte genomförbara. Andra orsaker var att kommunen var beroende av andra aktörer, exempelvis medfinansiering av regional infrastruktur, personalvakanser, förseningar i detaljplanprocesser med mera.

Kommunens nettoinvesteringar åren 2015-2019

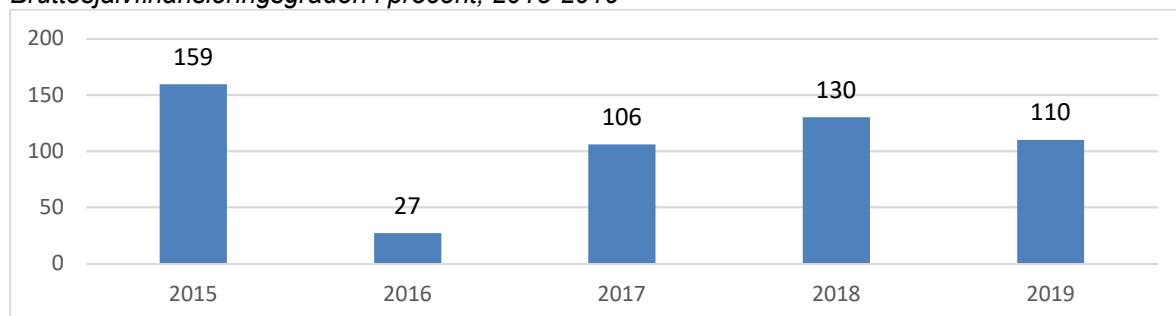
Bruttosjälvfinansieringsgrad av anläggningsinvesteringar

Ett viktigt nyckeltal för de materiella anläggningsinvesteringarna är bruttosjälvfinansieringsgraden (investeringsbidrag exkluderat).

Till materiella anläggningsinvesteringar räknas fastigheter, gator och vägar, affärsverksamhet samt övriga anläggningar (ej finansiella investeringar). När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå en tillräckligt stor andel av skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning för att investeringarna ska kunna finansieras med egna medel (årets resultat och avskrivningsutrymme). Detta benämns bruttosjälvfinansieringsgrad.

Om bruttosjälvfinansieringsgraden är 100 procent innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga anläggningsinvesteringar som har genomförts under året. Om detta sker stärker kommunen sin långsiktiga betalningsberedskap i form av förbättrad soliditet eftersom inga nya lån behöver tecknas. Under 2019 var bruttosjälvfinansieringsgraden 110 procent. Det är en minskning jämfört med år 2018, då den var 130 procent. Investeringarna är dock fortsatt självfinansierade.

Bruttosjälvfinansieringsgraden i procent, 2015-2019

REDOVISNINGSPRINCIPER

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar redovisas enligt rekommendation R4 från Rådet för kommunal redovisning. I balansräkningen har anläggningstillgångar tagits upp till alternativt anskaffningsvärde eller bokfört värde vid kommunindelningen, efter avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningarna sker linjärt samt med avskrivningstider som varierar efter den bedömda nyttjandeperioden för objekten och beaktande av eventuellt restvärde. Komponentavskrivning berör främst anläggningar och fastigheter. Anläggningar redovisade före verksamhetsår 2014 fortlöper enligt tidigare avskrivningsprincip, med avskrivningstider för byggnader med 2 till 5 procent per år och för maskiner och inventarier med 5 till 33 procent per år.

Derivat och säkringsredovisning

Derivat och säkringsredovisning redovisas enligt rekommendation R8. Knivsta kommun har inga derivat eller säkringsinstrument, men kommunens bolag nyttjar ränteswappar för räntesäkring.

Exploatering

Investeringar i exploateringsområden redovisas som omsättningstillgång. Vid försäljning resultatredovisas varje exploatering tillsammans med matchande kostnader när slutlikvid har erlagts för markköpet. Utgifter för gator och andra tillgångar som ska kvarstå i kommunens ägo aktiveras.

Finansförvaltning

Knivsta kommun arbetar med en från verksamheterna fristående finansförvaltning. Finansförvaltningen är mottagare av skatteintäkter, generella statsbidrag samt tillägg och avdrag i utjämningsystemet. Av fullmäktige fastställda taxor, som exempelvis avgifter i förskola och äldreomsorg, redovisas som intäkt under finansförvaltningen. Taxor inom stadsbyggnad, till exempel bygglovsavgifter samt inom miljötillsynen, redovisas direkt i verksamheten. Detta gäller även för färdtjänstavgifter. Ränteintäkter och räntekostnader för hela kommunen redovisas i finansförvaltningen, liksom arbetsgivaravgifter och pensionskostnader för kommunens samtliga anställda.

Internt tar finansförvaltningen in personalomkostnadstillägg på verksamheternas lönekostnader.

Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i verksamheterna. Verksamheterna erlägger internränta på investeringar till finansförvaltningen.

För att täcka sina budgeterade nettokostnader får verksamheterna ett av fullmäktige fastställt internt kommunbidrag.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod på minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde är ett prisbasbelopp (47 400 kronor år 2019) och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar samt för finansiella leasingavtal.

Internränta

Internränta beräknas på tillgångarnas bokförda värde under året. Under 2019 var internräntan 1,5 procent.

Intäkter

Intäkter redovisas enligt rekommendation R2 från Rådet för kommunal redovisning. Skatteintäkter redovisas i tre delar: årets preliminära skattebetalningar, prognos för årets avräkningslikvid och slutavräkning för föregående år. Som grund ligger den prognos på skatteavräkningen som Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, publicerade i augusti 2019.

Från 2019 redovisas exploateringsbidrag, gatukostnadsersättningar och investeringsbidrag i enlighet med R2, vilket fått effekter på ingående balanser 2018 med mera.

Kundfordringar

Kundfordringar äldre än ett år skrivs av som kundförlust.

Leasingavtal

Finansiella leasingavtal redovisas enligt rekommendation R5. Operationella leasingavtal avseende personbilar bedöms inte ha väsentlig betydelse och utgör därför ett avsteg från rekommendationen.

Pensioner

Pensionskostnader redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsutbetalningar som gäller pensioner intjänade före 1998 bokförs som årets kostnad.

Knivsta kommun har infört ett enhetligt pensionssystem som är premiebaserat istället för att bygga på skuldföring. Avsättningen för pensionsskuld i balansräkningen avser endast ej aktualiserade pensioner. Löneskatt med 24,26 procent påförs pensionskostnaderna och redovisas enligt samma principer som gäller för pensionerna.

Redovisning av jämförelsestörande intäkter och kostnader

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 miljoner kronor.

Semester- och övertidsskuld

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid inklusive personalomkostnader redovisas som kortfristiga skulder.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har ett betydande inflytande. Undantag görs för företag och förbund där den kommunala koncernens andel av omsättning eller omslutning utgör mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag (kommunalförbundet Norrvatten är undantaget).

Koncernen Knivsta kommun omfattar, förutom kommunen, Knivstabostäder AB, Kommunfastigheter i Knivsta AB, Alsike Fastighets AB, Roslagsvatten AB och Brandkåren Attunda. För år 2019 har de två sistnämnda tillkommit i och med den nya bokföringslagens definition på begreppet kommunkoncern.

Det sammanställda bokslutet är upprättat enligt klyvningsmetoden. Förvärvsanalyser är upprättade, vilket innebär att dotterbolagens eget kapital vid förvärvet elimineras i sin helhet. Skillnaden utgör ett övervärde och har hänförts till den underliggande tillgången *fastigheter*. Vid konsolideringen har uppskjuten skatt beaktats och inga elimineringsdifferenser har uppstått.

Bolagen Kommunfastigheter i Knivsta AB, Knivstabostäder AB och Roslagsvatten AB upprättar sin redovisning enligt bokföringsnämndens regelverk. Från och med räkenskapsåret 2014 upprättas årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Pågående arbeten för annans räkning avser faktiska kostnader som nedlagts och som kostnadsförs i den takt markförsäljning sker.

NOTER

Ändrad redovisningsprincip

Från 1 januari 2019 tillämpas nya kommunala bokföringslagen samt nya rekommendationen RKR R2 Intäkter. Det innebär i korthet att redovisningen har anpassats på flera sätt.

Utdelningen som tidigare bokförts som anteciperad utdelning måste nu anpassas efter nya regelverket, vilket innebär att utdelning bokförs det år som den beslutas.

Exploateringsersättningar redovisas som intäkt när intäktskriterierna är uppfyllda, i stället för att periodisera under de finansierade tillgångarnas nyttjandeperiod.

Vidare ska den sammanställda redovisningen inkludera alla bolag och kommunalförbund där kommunen bedöms ha ett betydande inflytande, vilket har inneburit att kommunalförbundet Brandkåren Attunda och VA-bolaget Roslagsvatten ingår i koncernsammanställningen från 2019 (även 2018 års värden har därmed räknats om).

Effekt av ändrad redovisningsprincip

De redovisningsprinciper som redogörs i avsnittet ovan tillämpades när årsbokslutet upprättades den 31 december 2019 samt för den jämförande information som presenterades den 31 december 2018. Effekten av övergången på jämförelseårets siffror redovisas i tabellen nedan.

Kommunkoncern	Redovisning	Justering	Redovisning
	nuvarande		Ny princip (RKR 14.1)
	Utfall 2018-12-31		Utfall 2018-12-31
Verksamhetens intäkter	303 865	52 555	356 419
Verksamhetens kostnader	-1 253 078	-37 013	-1 290 091
Avskrivningar	-91 176	-7 619	-98 795
Verksamhetsresultat	-1 040 390	7 923	-1 032 466
Skatteintäkter	909 003	0	909 003
Kommunalekonomisk utjämning	131 538	0	131 538
Finansiella intäkter	3 024	12 803	15 827
Finansiella kostnader	-24 471	-533	-25 004
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	-21 295	20 193	-1 102
Skatt	1 111	-1 111	0
Extraordinära poster	0	0	0
Årets resultat	-20 183	19 082	-1 102

BALANSRÄKNING			
Belopp i tusen kronor	Utfall		Utfall
	2018-12-31		2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	8 325	48	8 373
Materiella tillgångar			
Mark och byggnader	1 997 171	224 753	2 221 923
Maskiner och inventarier	67 849	4 375	72 224
Summa materiella tillgångar	2 065 019	229 127	2 294 147
Finansiella tillgångar	32 805	-1 789	31 016
Aktier och bostadsrätter	32 195		
Långfristig fordran	610		
Summa anläggningstillgångar	2 106 150	227 386	2 333 536
Omsättningstillgångar			
Förråd och varulager m.m.	132 463	87	132 550
Kortfristiga fordringar	221 815	6 432	228 247
Kassa, bank	100 196	25 174	125 371
Summa omsättningstillgångar	454 474	31 694	486 168
SUMMA TILLGÅNGAR	2 560 624	259 080	2 819 704
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	527 825	-528 927	-1 102
Resultatutjämningsreserv	20 471	-20 471	0
Årets resultat	-20 183	664 524	644 341
Summa eget kapital	528 113	115 126	643 240
Avsättningar			
Avsättningar pensioner	9 856	10 413	20 269
Andra avsättningar	57 724	4 098	61 823
Summa avsättningar	67 580	14 511	82 092
Skulder			
Långfristiga skulder	1 664 614	43 321	1 707 935
Kortfristiga skulder	300 316	86 121	386 437
Bidrag till statlig infrastruktur	0	0	0
Summa skulder	1 964 931	129 441	2 094 372
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	2 560 624	259 079	2 819 703

Kommun	Redovisning	Justering	Redovisning
	nuvarande		Ny princip (RKR 14.1)
	Utfall		Utfall
	2018-12-31		2018-12-31
Verksamhetens intäkter	253 903	2 742	256 645
Verksamhetens kostnader	-1 272 211	0	-1 272 211
Avskrivningar	-50 284	0	-50 284
Verksamhetsresultat	-1 068 592	2 742	-1 065 850
Skatteintäkter	909 003	0	909 003
Kommunalekonomisk utjämning	131 538	0	131 538
Finansiella intäkter	16 252	-3 000	13 252
Finansiella kostnader	-6 532	0	-6 532
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	-18 330	-258	-18 588
Skatt	0	0	0
Extraordinära poster	0	0	0
Årets resultat	-18 330	-258	-18 588

BALANSRÄKNING			
Belopp i tusen kronor	Utfall		Utfall
	2018-12-31		2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	8 174	0	8 174
Materiella tillgångar			
Mark och byggnader	610 550	0	610 550
Maskiner och inventarier	43 563	0	43 563
Summa materiella tillgångar	654 113	0	654 113
Finansiella tillgångar	190 295	-580	189 715
Aktier och bostadsrätter	189 715		
Långfristig fordran	580		
Summa anläggningstillgångar	852 582	-580	852 002
Omsättningstillgångar			
Förråd och varulager m.m.	10 894	0	10 894
Kortfristiga fordringar	182 442	-7 420	175 022
Kassa, bank	83 961	0	83 961
Summa omsättningstillgångar	277 297	-7 420	269 877
SUMMA TILLGÅNGAR	1 129 880	-8 000	1 121 880
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	517 822	-536 410	-18 588
Resultatutjämningsreserv	20 471	-20 471	0
Årets resultat	-18 330	637 420	619 090
Summa eget kapital	519 963	80 538	600 502
Avsättningar			
Avsättningar pensioner	9 856	0	9 856
Andra avsättningar	0	0	0
Summa avsättningar	9 856	0	9 856
Skulder			
Långfristiga skulder	407 867	-88 538	319 329
Kortfristiga skulder	192 193	0	192 193
Bidrag till statlig infrastruktur	0	0	0
Summa skulder	600 060	-88 538	511 522
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	1 129 880	-8 000	1 121 880

Belopp i tusen kronor	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 1				
Verksamhetens intäkter				
Statsbidrag	57 560	76 734	57 583	76 774
Övriga bidrag	32 807	31 693	32 848	31 743
Förskoleavgifter	25 655	24 335	25 655	24 335
Äldreomsorgsavgifter	6 658	6 225	6 658	6 225
Renhållningsavgifter	17 678	17 291	15 911	15 573
Övriga avgifter	24 442	28 535	25 670	29 326
Hysesintäkter	15 880	15 882	78 028	60 782
Försäljning av tjänster och verksamhet	13 858	9 841	74 730	49 902
Reavinst vid försäljning av exploateringsfastigheter	35 308	3 406	35 308	3 406
Reavinst vid försäljning av mark och fastigheter	677	2 553	677	-2 553
Nettoomsättning Alsike			14 000	0
Övrigt	18 986	40 150	28 200	60 906
Summa	249 509	256 645	395 268	356 419
Not 2				
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	543 048	514 358	596 150	559 324
Inhyrd personal	15 778	7 692	15 775	7 690
Pensionskostnader	59 265	39 686	61 036	40 928
Köpta tjänster	395 962	379 976	383 046	374 298
Försörjningsstöd	8 599	8 381	8 599	8 381
Övriga bidrag	11 961	12 669	11 961	12 669
Fastighetskostnader	128 930	116 986	95 446	79 098
Bolagsskatt			9 375	-238
Övriga kostnader	181 966	192 462	209 946	207 941
Summa	1 345 509	1 272 211	1 391 336	1 290 091
Not 3				
Avskrivningar				
Immateriella tillgångar	1 797	6 473	1 951	6 579
Fastigheter och anläggningar	28 441	27 989	80 600	72 332
Inventarier	10 721	15 823	16 219	19 884
Summa	40 959	50 284	98 770	98 795
Not 4				
Skatteintäkter				
Kommunalskatt	990 493	912 639	990 493	912 639
Skatteavräkning	-7 606	-3 635	-7 606	-3 635
Summa	982 888	909 003	982 888	909 003
Not 5				
Kommunalekonomisk utjämning				
Inkomstutjämning	70 744	48 679	70 744	48 679
Generella bidrag från staten*	4 640	11 786	4 640	11 786
Regleringsbidrag/-avgift	13 111	2 822	13 111	2 822
Kostnadsutjämning	70 054	57 902	70 054	57 902
Kommunal fastighetsavgift	33 137	31 823	33 137	31 823
LSS-utjämning	-31 732	-21 474	-31 732	-21 474
Summa	159 954	131 538	159 954	131 538
*) Generella bidrag från staten består av välfärdsmiljarder till kommunerna, 4,6 milj kr till Knivsta år 2019 (5,6 milj kr år 2018). Statsbidraget för bostadsbyggande var 0 kr 2019 och 7,4 miljoner kronor 2018, för flyktingmottagande ungdomar 0 kr 2019 och 701 000 kronor 2018.				
Not 6				
Finansiella intäkter				
Utdelning aktier o andelar	13 942	7 554	5 946	15 558
Ränteintäkter	169	60	78	105
Ränta lån Kommunfastigheter i Knivsta AB	0	0	0	0
Borgensavgift	3 895	5 613	0	0
Övriga finansiella intäkter	21	25	93	164
Summa	18 028	13 252	6 117	15 827

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 7				
Finansiella kostnader				
Räntor långfristiga lån	394	425	12 635	18 934
Räntor finansiell leasing	5 141	5 476	5 141	5 476
Övriga finansiella kostnader	507	631	-11 215	594
Summa	6 042	6 532	6 562	25 004
Not 8				
Immateriella tillgångar				
Immateriella tillgångar	5 801	8 174	5 846	8 373
Ingående balans	8 174	11 295	8 373	11 655
Årets anskaffningar	2 788	4 778	2 788	4 778
Byte av anläggningsgrupp	0	0	0	0
Årets försäljningar/utrangering	-6 794	-1 426	-6 794	-1 426
Årets avskrivningar	1 633	-6 473	1 479	-6 634
Summa	5 801	8 174	5 846	8 373
Not 9				
Mark och byggnader				
Markreserv	37 379	43 360	39 382	46 732
Verksamhetsfastigheter	267 593	284 190	1 591 741	1 370 468
Publika fastigheter	290 971	281 233	461 080	430 328
Fastigheter för annan verksamhet	1 662	1 766	1 662	1 766
Pågående investeringar	10 439	0	222 332	372 630
Summa	608 044	610 550	2 316 197	2 221 923
Ingående balans	610 550	626 581	2 221 923	1 969 598
Årets anskaffningar	33 378	11 958	182 166	344 379
Byte av anläggningsgrupp	0	0	0	0
Omklassificering	0	0	0	-19 583
Försäljning, utrangering under året	-8 174	0	-8 023	-45
Årets avskrivningar	-27 710	-27 989	-79 869	-72 425
Summa	608 044	610 550	2 316 197	2 221 923
Not 10				
Maskiner och inventarier				
Maskiner och inventarier	34 646	41 261	110 579	69 921
Konst	2 819	2 302	2 819	2 302
Summa	37 465	43 563	113 398	72 224
Ingående balans	43 563	48 356	72 223	70 671
Årets anskaffningar	11 097	12 215	64 034	14 512
Byte av anläggningsgrupp	0	0	0	0
Omklassificering	0	0	0	8 988
Försäljning, utrangering under året	-12 917	-1 185	-12 959	-1 219
Årets avskrivningar	-4 278	-15 823	-9 901	-20 729
Summa	37 465	43 563	113 398	72 224
Not 11				
Aktier, förlagsbevis, bostadsrätter				
Knivstabostäder AB	65 100	65 100		
Kommunfastigheter i Knivsta AB	92 470	92 470		
Roslagsvatten AB	760	760		
Brandkåren Attunda	1 087	1 087		
Inera AB	43	43	43	43
HBV			80	80
Kommuninvest	9 011	9 011	9 011	9 011
Energikontoret i Mälardalen AB	14	14	14	14
Förlagsbevis Kommuninvest	2 588	2 588	2 588	2 588
Bostadsrätter	14 536	18 643	14 536	18 643
Övrig långfristig fordran			712	638
Summa	185 609	189 715	26 984	31 016

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 12				
Förråd och varulager				
Ar	1 398	1 564	1 398	1 564
Nydal	1 000	1 000	1 000	1 000
Sågen	6 306	7 965	6 306	7 965
Knivsta 1:124	310	310	310	310
Gredelby 4:46	55	55	55	55
Alsike			51 840	51 914
Råvaror förnödenheter			77 164	69 742
Summa	9 069	10 894	138 073	132 550
Not 13				
Kortfristig fordran				
Avgifter	10 424	30 382	10 059	25 331
Övriga kundfordringar	0	0	24 975	33 995
Mervärdesskatt	11 495	12 434	11 495	12 434
Kommunens koncernföretag	21 721	32 566	33 427	42 750
Knivsta Waldorf byggnadsstift	520	610	520	610
Skattefordran	50 594	50 022	59 265	68 632
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	38 874	20 758	28 503	12 171
Upplupna skatteintäkter	0	0	0	0
Övrigt	43 358	33 250	53 470	32 322
Summa	176 985	180 022	221 714	228 247
Not 14				
Kassa och bank				
Plusgiro	93 419	83 961	93 419	96 708
Bank			20 689	28 662
Summa	93 419	83 961	114 108	125 371
Not 15				
Eget kapital				
Ingående eget kapital	600 502	538 293	643 240	563 545
Byte av redovisningsprincip R2	0	80 796	0	80 796
<i>Ny ingående balans</i>		<i>619 090</i>	<i>643 240</i>	<i>644 342</i>
Årets resultat	17 868	-18 588	47 558	-1 102
Summa	618 369	600 502	690 798	643 240
Not 16				
Pensionsskuld				
Pensioner intjänade efter 1997	10 609	7 932	18 948	16 312
Löneskatt	2 574	1 924	4 597	3 957
Summa	13 183	9 856	23 545	20 269
Not 17				
Andra avsättningar				
Uppskjutna skatter			9404	6291

Ingen tjänsteman har visstidsförordnande eller särskild avtalspension. Visstidspension för förtroendevalda är ej ianspråktagna.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 18				
Långfristig skuld				
<i>Lån i banker och kreditinstitut</i>				
Nordea			35 747	50 747
Stadshypotek			11 000	11 000
SEB			15 000	15 000
Kommuninvest	50 000	80 000	1 003 970	910 000
Nordiska investeringsbanken			350 000	350 000
Medlemskommuner			5 806	5 806
Övriga kreditinstitut			22 579	34 805
Övriga långfristiga skulder			576	652
Finansiell Leasing fastigheter	217 650	231 126	217 650	231 126
<i>Finansiell leasing - Fastigheter</i>				
Nominella värden av framtida minimileaseavgifter, avseende icke uppsägningsbara leasingavtal fördelar sig enligt följande				
Förfaller till betalning inom ett år	20 247	20 084	20 247	19 924
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	82 687	82 001	82 687	81 329
Förfaller till betalning senare än fem år	146 173	167 106	146 173	187 863
<i>Förutbetalda avgifter och bidrag</i>				
Periodiserade anläggningsavgifter			112 411	90 596
Anslutningsavgifter AR	-1 610	-1 342	-1 610	-1 342
Investeringsbidrag	9 503	9 982	9 503	9 545
Summa	275 544	319 766	1 782 634	1 707 935
Investeringsbidrag och anslutningsavgifter periodiseras över flera år.				

Not 19

Derivat och finansiell riskhantering

	2019-12-31		2019-12-31	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Skulder				
Derivat för vilka säkringsredovisning tillämpas				
Ränteswappar	0	0	-383	-5 787

Skulder

Derivat för vilka säkringsredovisning tillämpas

Per balansdagen har bolaget ett säkringsinstrument som omfattas av regelverket för säkringsredovisning.

Säkringsinstrumenten är ränteswappar som säkrar lån till rörlig ränta.

Ränteswapparnas sammanlagda nominella belopp uppgår till 165 (f.å. 0) miljoner kronor.

Säkringsförhållandets effektivitet har testats per balansdagen genom jämförelse av de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumentet med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten.

De kritiska villkoren utgörs av nominella belopp, löptid, räntebas (frekvens för räntebetalningar och räntesättnings tidpunkt) samt räntesättning vid negativ Stiborränta. Säkringsförhållandet anses vara effektivt så länge det inte sker någon väsentlig förändring av de huvudsakliga villkoren för antingen säkringsinstrumentet eller den säkrade posten. Testet finns dokumenterat i en säkringsrapport.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 20				
Kortfristiga skulder				
Upplupna löner	4 505	3 326	6 039	4 811
Fastighetsskatt	1 070	535	1 070	535
Arbetsgivaravgift och källskatt	21 056	19 367	21 626	19 894
Semesterlöneskuld & okompenserad övertid	34 291	30 252	36 238	32 128
Leverantörsskulder	43 897	39 049	68 859	102 279
Skatteskuld	8 707	7 146	9 251	11 225
Upplupen pensionskostnad individuell del	17 188	16 828	17 188	16 828
Upplupen löneskatt	18 824	7 831	19 294	8 274
Upplupna kostnader och förbetalda intäkter	39 067	42 805	38 130	64 723
Kommunens koncernföretag	7 125	8 750	44 584	21 475
Kortfristiga lån	0	0	91 066	78 851
Övrigt	13 565	16 302	16 396	25 413
Summa	209 296	192 193	369 741	386 437
Not 21				
Panter och därmed jämförliga säkerheter				
Fastighetsinteckningar	0	0	84 671	84 671
Not 22				
Pensionsförpliktelser före 1998				
Ingående pensionsförpliktelse	155 303	152 709	155 303	152 709
Ränte- och basbeloppsuppräknings	4 074	3 364	4 074	3 364
Årets utbetalningar	-7 858	-7 548	-7 858	-7 548
Förändring av diskonteringsräntan	0	0	0	0
Förändring av löneskatt	0	0	0	0
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrigt	1 229	6 777	1 229	6 777
Summa (utgående pensionsförpliktelse)	152 748	155 303	152 748	155 303
aktualiseringsgrad, procent	97,0	97,0	97,0	97,0
Not 23				
Övriga ansvarsförbindelser				
<i>Borgensåtaganden</i>				
Borgen Kommunfastigheter i Knivsta AB	1 300 000	1 300 000		
Borgen Knivstabostäder AB	100 000	100 000		
Borgen Alsike Fastighets AB	50 000	50 000		
Borgen Roslagsvatten	4 000	4 000		
Borgen Knivstavatten	68 076	68 076		
Borgen Brandkåren Attunda	19 000	19 000		
Summa	1 541 076	1 541 076	0	0

Knivsta kommun har i februari 2008 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner och 12 regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Knivsta kommuns ansvar kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 112 269 135 kronor och andelen av de totala tillgångarna till 1 113 358 039 kronor.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
<i>Garantiförpliktelser</i>				
Kommunalförbundet Norrvatten	11 810	10 047	11 810	10 047
	11 810	10 047	11 810	10 047

Knivsta kommun har som delägare av Kommunalförbundet Norrvatten garantiförpliktelser för förbundets lån motsvarande ägarandelen.

Not 24

Leasing

Finansiella leasingavtal under 3 år

Värdet av finansiella leasingavtal avseende personbilar är inte av väsentlig betydelse och inte upptagna enligt RKR rekommendation 13:2

Operationell leasing

Värdet av leasingavtal avseende personbilar är inte av väsentlig betydelse och inte upptagna enligt RKR rekommendation 13:2

Not 25

Koncerninterna förhållanden

	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Kommunen							
Kommunfastigheter i Knivsta AB	100%						
Alsike Fastighets AB	100%						
Knivstabostäder AB	100%						
Roslagsvatten AB	12%						
Brandkåren Attunda	8%						

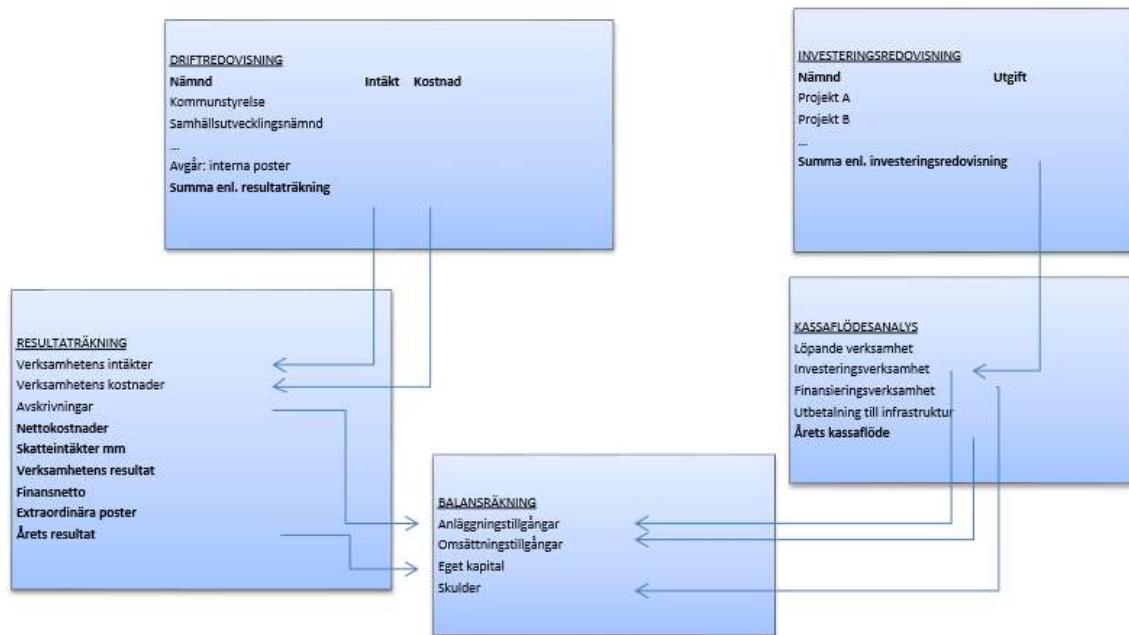
Koncerninterna förhållanden

	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor		Borgensavgift	
		Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Givna	Mottagna
Kommunen		5 791	145 723			12 112	0	3 895	
Kommunfastigheter i Knivsta AB	100%	130 899	2 127				90		3 603
Alsike Fastighets AB	100%	111	630				12 018		
Knivstabostäder AB	100%	4 295	1 015				4		97
Roslagsvatten AB	12%	298	2 018						196
Brandkåren Attunda	8%	10 120							

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 26				
Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar	40 959	50 284	98 770	96 184
Nedskrivningar				0
Utrangeringar		2 611		2 611
Gjorda avsättningar				518
Återförda avsättningar				
Intäktsförda ej likvida gåvor				
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-10 167	1 888	17 140	3 176
Summa	30 792	54 783	115 910	102 489

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Not 27				
Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten				
Utbetalning av avsättningar för pensioner	3 327	1 509	3 327	1 509
Utbetalning av övriga avsättningar				
Summa	3 327	1 509	3 327	1 509
Not 28				
Poster som redovisas i annan sektion				
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	0	0		
Not 29				
Investering i materiella tillgångar				
Kommunen				
Byggnader och mark	33 378	11 958	33 378	11 958
Maskiner och inventarier	11 097	12 215	11 097	12 215
Knivstabostäder AB				
Byggnader och mark			19 391	10 327
Maskiner och inventarier			291	1 227
Kommunfastigheter i Knivsta AB				
Byggnader och mark			97 294	297 623
Maskiner och inventarier			50 502	516
Alsike Fastighets AB				
Maskiner och inventarier			0	0
Brandkåren Attunda				
Byggnader och mark			5 144	4 620
Maskiner och inventarier			1 059	0
Roslagsvatten AB				
Byggnader och mark			27 122	9 833
Maskiner och inventarier			1 085	10 698
Summa	44 475	24 173	246 363	359 016
Not 30				
Försäljning av materiella tillgångar				
Kommunen	21 091		21 091	
Knivstabostäder AB				3
Kommunfastigheter i Knivsta AB			4	16
Alsike Fastighets AB				
Brandkåren Attunda			1	7
Roslagsvatten AB				
Summa	21 091	0	21 096	26
Not 31				
Investering i finansiella tillgångar				
Roslagsvatten			249	0
Bostadsrätter		2 195	0	2 195
Summa	0	2 195	249	2 195
Not 32				
Arvode till revisorer				
Revisionsuppdrag	30 000	90 000	260 195	353 585
Lekmannarevisor	121 702	241 000	162 922	254 987
Skatterådgivning inkl övriga tjänster	632 200	565 300	766 563	603 020
Övrigt	13 096	4 767	30 806	15 117
Summa	796 998	901 067	1 220 486	1 226 709

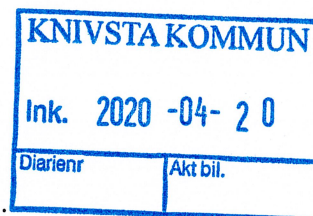
Not 33
Samband driftredovisning och investeringsredovisning

ORDLISTA

Anläggningstillgångar	Fast och lös egendom avsedda att stadigvarande innehas.
Avsättningar	Ekonomisk förpliktelse som till storlek eller förfallotid inte är helt bestämd.
Balansräkning	Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället. Här framgår hur kommunen använt respektive anskaffat sitt kapital.
Blandmodellen	Pensioner inklusive löneskatt intjänade till och med 31 december 1997 behandlas som ansvarsförbindelse. Utbetalning av pensionsförmåner som intjänats till och med 31 december 1997 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Pensionsförmåner inklusive löneskatt som intjänats från och med 1 januari 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen och som avsättning i balansräkningen.
Eget kapital	Kommunens förmögenhet, det vill säga alla tidigare års ackumulerade överskott.
Finansieringsanalys	Visar hur en räkenskapsperiods investeringar och löpande verksamhet har finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.
Internränta	Kalkylmässig kostnad för det kapital som utnyttjas inom verksamheterna.
Kapitalkostnader	Benämning för ränta, internränta och avskrivningar.
Kortfristiga skulder	Skulder och lån med löptid understigande ett år som hänförs till den löpande verksamheten.
Likviditet	Beskriver betalningsberedskapen på kort sikt.
Långfristiga skulder	Skulder och lån med löptider längre än ett år.
Omsättningstillgångar	Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.
Resultaträkning	Visar det finansiella resultatet av årets verksamhet. Det finansiella resultatet är den förändring av det egna kapitalet som årets verksamhet inneburit.
Periodisering	Fördelning av intäkter och kostnader på den redovisningsperiod till vilken de hör.
Rörelsekapital	Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka på kort sikt.
Soliditet	Speglar kommunens finansiella styrka på lång sikt. Soliditeten är det egna kapitalet i förhållande till de totala tillgångarna, det vill säga visar graden av egna finansierade tillgångar.

2020-04-15

Kommunfullmäktige i
Knivsta kommun

Revisionsberättelse för år 2019

Vi har granskat styrelsens och nämndernas verksamhet. Genom utsedda lekmannarevisorer har även verksamheten i kommunens helägda bolag granskats. Granskningen har även omfattat den verksamhet som under året bedrivits av gemensamma nämnderna Överförmyndarnämnden i Uppsala, Lönenämnden i Tierp och Samverkansnämnden med Heby.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt gett de resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse 2019". Missivskrivelser och rapporter från genomförda granskningar 2019 har bifogats som bilagor.

Vår bedömning är att redovisning av resultat och ställning i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi bedömer dock att årsredovisningen är alltför detaljrik och voluminös. Den borde kunna kortas ned avsevärt för att en läsare lättare ska kunna bilda sig en uppfattning om verksamhetens utfall, resultat och ställning.

Enligt kommunallagen 9 kap 9 § skall revisorerne bedöma om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål som Kommunfullmäktige fastställt i syfte att skapa en god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget för 2019. I årsredovisningen anges att det finansiella målet är att resultatet minst ska uppgå till 1 % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning medan budgetdokumentet säger 1,9 %. I årsredovisningen anges att resultatet på 1,6 % ligger över det finansiella målet på 1 %. Vi bedömer att detta ger en otydlighet om vilket finansiellt mål som kommunen egentligen har. Vi ifrågasätter om resultatmålet, 1% av skatteintäkter mm, är tillräckligt för att Knivsta kommun ska kunna nå en hållbar ekonomi i balans. I årets resultat på 17,9 mkr ingår vinster från exploateringsverksamheten med 35 mkr och utdelning från dotterbolag ingår med 12 mkr. Om dessa poster exkluderas från årets resultat blir det istället negativt med -29,1 mkr. Det innebär att skatteintäkter mm inte täcker kostnaderna för den ordinarie verksamheten, dvs det finns ett strukturellt underskott. I budget och plan för de kommande åren uppgår det strukturella underskottet till ca -44 mkr årligen. Nämnderna redovisar ett samlat underskott på -4,3 mkr, varav Socialnämndens underskott uppgår till -29,3 mkr. Att det samlade underskottet inte blir högre för nämnderna beror bl.a. på att Kommunstyrelsen och Samhällsutvecklingsnämnden redovisar positiva resultat på sammanlagt på ca 25 mkr. Vi

bedömer att kraftfulla åtgärder snarast måste vidtas för att komma till rätta med Socialnämndens underskott och som under flera år har redovisat stora underskott.

Vi bedömer att verksamhetens utfall delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen i budget 2019. Tre mål är uppfyllda och åtta mål är delvis uppfyllda, av totalt elva mål.

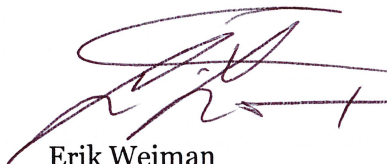
Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2019.

Ansvarsfrihet

Vi tillstyrker:

att ansvarsfrihet beviljas kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ.

att kommunens årsredovisning godkänns. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och enligt god redovisningssed.

Erik Weiman

Birger Eriksson

Johan Jansson

KNIVSTA KOMMUN
Revisorer

2020-04-15

KNIVSTA KOMMUN	
Ink. 2020 -04- 2 0	
Diariennr	Akt bil.

Kommunfullmäktige i
Knivsta kommun

Revisionsberättelse för år 2019

Vi har granskat styrelsens och nämndernas verksamhet. Genom utsedda lekmannarevisorer har även verksamheten i kommunens helägda bolag granskats. Granskningen har även omfattat den verksamhet som under året bedrivits av gemensamma nämnderna Överförmyndarnämnden i Uppsala, Lönenämnden i Tierp och Samverkansnämnden med Heby.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt gett de resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse 2019". Missivskrivelser och rapporter från genomförda granskningar 2019 har bifogats som bilagor.

Vår bedömning är att redovisning av resultat och ställning i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Enligt kommunallagen 9 kap 9 § skall revisorerna bedöma om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål som Kommunfullmäktige fastställt i syfte att skapa en god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att **resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt** i budget för 2019. I årsredovisningen anges att det finansiella målet är att resultatet minst ska uppgå till 1 % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning medan budgetdokumentet säger 1,9 %. I årsredovisningen anges att resultatet på 1,6 % ligger över det finansiella målet på 1 %. Vi bedömer att detta ger en otydlighet om vilket finansiellt mål som kommunen egentligen har. Vi ifrågasätter om resultatmålet, 1 % av skatteintäkter mm, är tillräckligt för att Knivsta kommun ska kunna nå en hållbar ekonomi i balans.. I budget och plan för de kommande åren **uppgår det strukturella underskottet till ca -44 mkr årligen**.

Socialnämndens underskott uppgår till -29,3 mkr. Trots flerårigt upprepade påpekande från kommunrevisionen kvarstår socialnämndens stora underskott mot vilket vi bedömer att kraftfulla åtgärder snarast måste vidtas för att komma till rätta med.

RJ *RG*

Vi delar inte beskrivningen av 2019 som ett bra år. För att kommunen skall ha förutsättningar att exempelvis genomföra de ambitiösa expansionsplaner som föreligger måste kommunens ekonomi vara självbärande dvs ej beroende av exploateringsintäkter eller utdelningar från kommunbolag. I årets resultat på 17,9 mkr ingår vinster från exploateringsverksamheten med 35 mkr och utdelning från dotterbolag om 12 mkr. Om dessa poster exkluderas blir resultatet istället negativt med **-29,1 mkr**. Det innebär att skatteintäkter mm inte täcker kostnaderna för den ordinarie verksamheten, dvs det finns ett strukturellt underskott. Underskottet har uppkommit trots en höjning av kommunalskatten med 70 öre vilket innebar ca 32 mkr i ökade skatteintäkter. Utan denna höjning, som enligt uttalad ambition skall återställas under mandatperioden, hade underskottet således uppgått till ca **-61 mkr**.

Utöver detta har kommunens låneskuld mer än fördubblats på fem år och uppgår nu till totalt ca 1 800 mkr eller runt 95 000 kr per invånare. Överhängande risk finns för fortsatt ökning framöver. En räntehöjning om 1 % ger för närvarande ca 15 mkr i ytterligare kostnader och därvid 15 mkr i försämrat resultat.

Vi anser också att årsredovisningen är alltför detaljrik och voluminös. Den borde kunna tydliggöras och kortas ned avsevärt för att en läsare lättare ska kunna bilda sig en uppfattning om verksamhetens utfall, resultat och ställning

Vi bedömer i övrigt att verksamhetens utfall delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen i budget 2019. Tre mål är uppfyllda och åtta mål är delvis uppfyllda, av totalt elva mål.

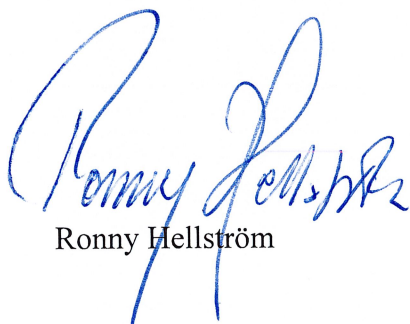
Kommunstyrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2019.

Ansvarsfrihet

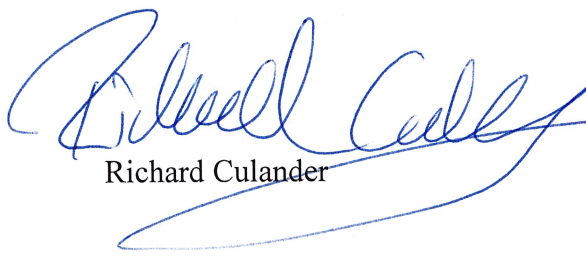
Vi tillstyrker:

att ansvarsfrihet beviljas kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ.

att kommunens årsredovisning godkänns. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och enligt god redovisningssed.

Ronny Hellström

Richard Culander